

رئاسة الشؤن الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

አማርኛ

أمهري

حَصِّنُ الْمُسْلِمِ مِنْ أَذْكَارِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

የሙስሊም ምሽግ ከቁርአንና ሐዲሥ የተውጣጡ ዚክሮች

የላቀው አላህን እዝነት ከጃዩ
ዶ/ር ሰዒድ ቢን ዐሊዶ ቢን ወህፍ አልቀሕጢኒይ

حِصْنُ الْمُسْلِمِ
مِنْ أَذْكَارِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

**የሙስሊም ምሽግ ከቁርአንና
ሐዲሥ የተውጣጡ ዚክሮች**

د. سَعِيدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ وَهْفٍ الْقَحْطَانِيُّ

የላቀው አላሁን እገነት ከጃዩ
ዶ/ር ሰዒድ ቢን ዐሊይ ቢን ወህቶ አልቀሕጢኒይ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

የሙስሊም ምሽግ ከቁርአንና ሐዲሶ የተውጣጡ ዚክሮች

በአላህ ስም እጅግ በጣም ሩጎሩህ በጣም አዛኝ
በሆነው

መግቢያ

ምስጋና ሁሉ ለአላህ የተገባ ነው፤ እናመሰግናለን፤ እገዛውን እንጠይቀዋለን፤ ምህረትንም እንለምናለን፤ ከነፍሳችን ክፋትና ከመጥፎ ስራችን በአላህ እንጠበቃለን፤ አላህ የመራውን የሚያጠም የለውም፤ ያጠመመውንም የሚመራ የለውም፤ ከአላህ ውጭ (በእውነት) የሚመለከ እንደሌለ ብቸኛና ተጋሪ የሌለው መሆኑን እመሰክራለሁ፤ ሙሐመድም የአላህ ባሪያና መልክተኛ እንደሆኑ እመሰክራለሁ። የአላህ ሰላት በርሳቸው፣ በቤተሰቦቻቸው፣ በባልደረቦቻቸውና እስከ ፍርዱ ቀን በመልካም በተከተላቸውም ላይ ይስፈን። የአላህ የበዛ ሰላምም ይስፈንባቸው። ከዚህ በመቀጠል፦

ይህ መጽሐፍ (አዝዚክሩ ወድዱዓኑ ወልዒላጁ ቢርሩቃ ሚነልኪታቢ ወስሱናህ) ከሚለው መጽሐፌ የተቀነጨበ

ነው።¹ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በጉዞ ላይ ለመያዝ ቀለል እንዲል ብዬ የአዝካርን ክፍል ብቻ ቀንጭቤያለሁ።

መቅኑ ውስጥ በሚገኙ ዚክሮች ላይ ብቻ ተቆጥቤያለሁ፤ የግርጌ ማስታወሻን በተመለከተ በዋናው ኪታብ ውስጥ ከተገኙት መካከል አንድ ወይም ሁለት ምንጮችን ብቻ በመጥቀስ ተብቃቅቻለሁ። የሶሐቢውን ማንነት ማወቅ ወይም ተጨማሪ የግርጌ ማስታወሻን የፈለገ ሰው ወደ ዋናው መፅሀፍ ይመለስ። የላቀውንና የተከበረውን አላህ በውብ ስሞችና ከፍ ባሉ ባህሪያቶቹ እየተማፀንኩ ይህን ስራ ለተከበረው ፊቱ ጥርት ተደርጎ የተሰራ እንዲያደርገው፤ እኔንም በሕይወቴም ሆነ ከሞትኩ በኋላ በእርሱ እንዲጠቅመኝ፤ ያነበበውን፤ ያሳተመውን ወይም ለማሰራጨት ሰብብ የሆነውን ሁሉ በእርሱ እንዲጠቅም እጠይቀዋለሁ። እነሆ ጥራት የተገባው እርሱ ለዚህ ረዳትና ቻይ ነውና። የአላህ ሰላትና ሰላም በነብያችን ሙሐመድ፤ በቤተሰቦቻቸው፤ በባልደረቦቻቸው እና እስከ እለተ ትንሳኤ ቀን ድረስ በመልካም በተከተሏቸው ላይ ሁሉ ይስፈን።

አዘጋጅ

ጥንቅር በሶፈር ወር 1409 ዓ.ሂ

¹ ከላይ የተጠቀሰው ዋቢ መጽሐፍ ለአላህ ምስጋና ይድረሰውና ውስጡ የሚገኙ ሐዲሦችን በሰፊው ምንጮቻቸውን ከመዘርዘር ጋር በአራት ቅፅ ታትሟል። ሒስኑል ሙስሊም በመጀመሪያውና ሁለተኛው ቅፅ ይገኛል።

የዚክር ትሩፋት

የላቀው አላህ እንዲህ ብሏል፦

﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ﴾¹

"አስታውሱኝ አስታውሳችኋለሁና። አመስግኑኝ አትካዱኝም።"¹

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا﴾²

{እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አላህን ብዙ ማውሳትን አውሱት።}²

﴿...وَالَّذَا كَرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾

{... አላህን በብዙ አውሺ ወንዶችና አውሺ ሴቶችም አላህ ለእነርሱ ምህረትንና ታላቅን ምንዳ አዘጋጅቶላቸዋል።}³

﴿وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ

وَالْآصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ﴾⁴

{...(መልዕክተኞችን ሙሐመድ ሆይ!) ጌታህንም በሚስጥር ተናንሳህና ፈርተህ ከጩኸት በታች በሆነ ቃል በጠዋትና በማታ አውሳው። ከዘንጊዎቹም አትሁን።}⁴

¹ ሱረቱል በቀራህ: 152

² ሱረቱል አሕዛብ: 41

³ ሱረቱል አሕዛብ: 35.

⁴ ሱረቱ አልአዕራፍ: 205

ነቢዩም ዩሐሳህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና እንዲህ ብለዋል፡-

«مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ، وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ، مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ».

«ጌታውን የሚያወሳና የማያወሳ ሰው ምሳሌ እንደ ህያውና እንደ ሞት ሰው ምሳሌ ነው።»¹

ነቢዩም ዩሐሳህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና እንዲህ ብለዋል፡-

«أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ، وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ، وَخَيْرٍ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟» قَالُوا بَلَى. «ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى».

«በላጩን ሥራችሁ፣ ንጉሳችሁ ዘንድ የጠራችውን ሥራችሁ፣ ደረጃችሁንም ከፍ የምታደርገውን ስራችሁን፣ ለናንተ ወርቅና ብር ከመመፅወት የሚበልጥላችሁን ስራ፣ ጠላቶቻችሁን ተገናኝታችሁ አንገታቸውን ከምትመቱበት እነርሱም አንገታችሁን ከሚመቱበት ስራችሁ በላጩ የሆነውን ስራ አልነግራችሁምን?» ሰሐቦችም "እንዴታ!"

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (11/208) በቁጥር (6407)፤ ሙስሊም (1/539) በቁጥር (779) ላይ በሚከተለው ቃል ዘግበውታል፡- "በውስጡ አላህ የሚወሰንበት ቤትና አላህ የማይወሰንበት ቤት ምሳሌ እንደ ህያውና እንደ ሞት ሰው ምሳሌ ነው።"

አሉ። እርሳቸውም «አላህን ማውሳት ነው።» አሉ።¹

ነቢዩ ﷺ እንዲህም ብለዋል፡-

«يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ، ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ، ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شَبْرًا، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنْ أَتَانِي يَمْسِيهِ أَتَيْتُهُ هَرُولَةً».

«አላህ እንዲህ ብሏል፡ እኔ ባሪያዬ ባሰባኝ በኩል ነኝ። ባስታወሰኝም ጊዜ እኔ ከርሱ ጋር ነኝ። ለብቻው ካወሳኝ ለብቻዬ አወሳዋለሁ፤ በህብረት ካወሳኝ ደሞ ከነሱ የተሻለ በሆኑ ህብረቶች ዘንድ አወሳዋለሁ። አንድ ስንዝር ወደኔ ከቀረበ አንድ ክንድ ወደርሱ እቀርባለሁ። አንድ ክንድ ወደኔ ከቀረበ እጅ ሙሉ ወደርሱ እቀርባለሁ። እየተራመደ ወደኔ ከመጣ በሶምሶማ ወደርሱ እመጣለሁ።»²

ከዐብደላህ ቢን ቡስር (ረዳዩሏሁ ዐንሁ) - አላህ መልካም ሥራቸውን ይውደድላቸውና - እንደተላለፈው «አንድ ሰውዬ እንዲህ አለ፡ "የአላህ መልክተኛ ሆይ! የእስልምና ድንጋጌዎች በርግጥም በኔ ላይ በኩብኝ። አጥብቄ

¹ ቲርሚዚይ 5/459 የሐዲስ ቁጥር 3377 ፣ ኢብኑ ማጀህ 2/124 የሐዲስ ቁጥር 3790 ዘግበውታል። ሶሊኩ ኢብኑ ማጀህ 2/316 እና ሶሊኩ አትቲርሚዚይ 3/139 ይመልከቱ።

² ቡኸሪይ (8/171) በቁጥር (7405)፤ ሙስሊም (4/2061) በቁጥር (2675)፤ ቃሉ የቡኸሪይ ዘገባ ላይ ያለው ነው።

የምይዘውን አንዳች ነገር ይንገሩኝ።" እርሳቸውም እንዲህ አሉ፡

«لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ».

«ምላስህ አላህን በማውሳት ከመርጡብ አይወገድ።»¹

ነቢዩ ﷺ እንዲህም ብለዋል፡

«مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ: ﴿الْم﴾ حَرْفٌ، وَلَكِنْ: أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلَا مٌ حَرْفٌ، وَمِمْ حَرْفٌ».

«ከአላህ መፅሀፍ አንዲትን ፊደል የቀራ ሰው ለርሱ በእርሷ አንዲት ምንዳ ትመዘገብለታለች፤ አንዲት ምንዳ ደግሞ በአስር በአምሳያዋ ትባዛለች።» አሊፍ ላም ሚም «አንድ ፊደል ነው እያልኩ አይደለም። ነገር ግን፡ «አሊፍ» አንድ ፊደል ነው፣ «ላም» አንድ ፊደል ነው፣ «ሚም» አንድ ፊደል ነው።»²

ከዑቅበህ ቢን ዓሚር (ረዳዮሏሁ ዐንሁ) - አላህ መልካም ሥራቸውን ይውደድላቸውና - እንደተላለፈው እንዲህ አሉ፡ «እኛ ሱፋ ላይ ሳለን የአላህ መልክተኛ (ሶላላሁ ዐለይሂ ወሰለም) የአላህ ሶላትና ሶላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና

¹ ቲርሚዚይ በ5/458 የሐዲሥ ቁ, 3375 ፣ ኢብኑ ማጀህ በ2/1246 የሐዲሥ ቁ, 3793 ዘግበውታል። አልባኒይ በሶሊክ አትቲርሚዚይ 3/139 እና በሶሊክ ኢብኑ ማጀህ መጽሐፋቸው 2/317 ላይ ሶሊክ ብለውታል።

² ቲርሚዚ በ5/75 የሐዲሥ ቁ, 2910 ዘግበውታል። አልባኒም በ "ሶሊክ አትቲርሚዚ" 3/9 እና በ "ሶሊክ አልጃሚው አስሶኒር" 5/340 ላይ ሶሊክ ብለውታል።

ወጡና እንዲህ አሉ:

«أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَغْدُوَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى بُطْحَانَ، أَوْ إِلَى الْعَقِيقِ، فَيَأْتِيَ مِنْهُ
بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ فِي غَيْرِ إِثْمٍ وَلَا قَطِيعَةٍ رَحِمَ؟»

«ከእናንተ ውስጥ ምንም ዓይነት ወንጀል ሳይሠራና
ዝምድናንም ሳይቆርጥ በየቀኑ በማለዳ ወደ ቡጥሐን ወይም
ወደ ዐቂቅ ሄዶ ሁለት ትልልቅ ሻኛ ያላቸውን ግመሎች ይዞ
መምጣትን የሚወድ ማነው?» እኛም: "የአላህ መልእክተኛ
ሆይ ይህንን እንወዳለን" አልን። እሳቸውም እንዲህ አሉ:

«أَفَلَا يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَعْلَمَ، أَوْ يَقْرَأَ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ
عَزَّ وَجَلَّ خَيْرٌ لَهُ مِنْ نَاقَتَيْنِ، وَثَلَاثُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثٍ، وَأَرْبَعُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ
أَرْبَعٍ، وَمِنْ أَعْدَادِهِنَّ مِنَ الْإِبِلِ».

«አንዳችሁ በማለዳ ወደ መስጂድ ወጥቶ ከአላህ ዐዘ
ወጀል መጽሐፍ ሁለት አንቀጾችን ቢማር ወይም ቢያነብ
ከሁለት ግመሎች ለሱ የተሻሉ ናቸው፤ ሶስት አንቀጾችም
ከሶስት ግመሎች ለሱ የተሻሉ ናቸው፤ አራት አንቀጾችም
ከአራት ግመሎች ለሱ የተሻሉ ናቸው፤ እንዲሁም
በቁጥራቸው ልክ ከግመሎች የተሻሉ ናቸው።»¹

ነቢዩ ﷺ እንዲህም ብለዋል:

«مَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ، كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةٌ، وَمَنْ

¹ ሙስሊም (1/553) በቁጥር (803) ዘግበውታል።

اضْطَجَعَ مَضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةً».

«አላህን ሳያወሳበት አንድ ስፍራ ላይ የተቀመጠ ሰው ከአላህ ዘንድ በእርሱ ላይ ቁጭት ይሆንበታል። አላህን ሳያወሳበት አንድ መኝታ ላይ የተጋደመ ሰውም ከአላህ ዘንድ በእርሱ ላይ ቁጭት ይሆንበታል።»¹

ነቢዩ ﷺ እንዲህም ብለዋል፡

«مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ، وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تِرَةٌ، فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ، وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ».

«ሰዎች አላህን ያለወሱበትና በነቢያቸው ላይ ሶላት ያለወረዱበት መቀማመጥን ከተቀመጡ በነርሱ ላይ ቁጭት ይሆንባቸዋል። ከፈለገ ይቀጣቸዋል ከፈለገም ይምራቸዋል።»²

ነቢዩ ﷺ እንዲህም ብለዋል፡-

«مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ جِيفَةِ حِمَارٍ، وَكَانَ لَهُمْ حَسْرَةٌ».

«ሰዎች በውስጡ አላህን ያለወሱበትን መሰባሰብን (ጨርሰው) አይነሱም። እንደ አህያ ሬሳ ሆነው ተነስተው

¹ አቡ ዳዊድ (4/264) በቁጥር (4856) እና ሌሎችም ዘግበውታል፣ ሶሊክ አል-ጃሚዕ (5/342)ን ይመልከቱ።

² ቲርሚዲደ በ(5/461) በቁጥር (3380)፣ ሶሊክ አትቲርሚዲደ (3/140) ይመልከቱ።

እንደሚሄዱ አምሳያ ቢሆኑ ፣ (በስብሰባው አላህን ባለማውሳታቸው) በእነርሱ ላይ ጸጸት (ቁጭትን) ቢሆንባቸው እንጂ።»¹

1. ከእንቅልፍ ሲነቁ የሚደረጉ ዚክሮች (ውዳሴዎች)

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا، وَإِلَيْهِ النُّشُورُ».

«ህይወታችንን በከፊል ከወሰደ በኋላ ነፍስ ለዘራብን (እንድንነቃ ላደረገን) አላህ ምስጋና ይገባው፤ ወደርሱም ተጓዥቻለን»²

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، رَبِّ اغْفِرْ لِي».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ እርሱ አንድ ነው፤ አጋር የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው። አላህ ጥራት የተገባው ነው። ምስጋናም ለአላህ ነው። ከአላህም በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም። አላህም ታላቅ ነው። ልዑልና ታላቅ በሆነው በአላህ ቢሆን

¹ አቡዳውድ (4/264) በቁጥር (4855)፣ አሕመድ (2/389) በቁጥር (10680) ዘግበውታል። ሶሊክ አልጃሚዕ (5/176) ይመልከቱ።

² ቡኻሪ ከፈትሕ ጋር (11/113) በቁጥር (6314) እና ሙስሊም (4/2083) በቁጥር (2711) ዘግበውታል።

እንጅ ብልሃትም ሆነ ሃይል የለም። ጌታዬ ሆይ! ማረኝ።»¹

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي، وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ».

«በአካሌ ላይ ጤንነትን ለሰጠኝ፣ ነፍሴን ለመለስልኝና እርሱን እንዳወሰ ለፈቀደልኝ አላህ ምስጋና ይገባው።»²

(إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٣٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٣١﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٣٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَءَامَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٣٣﴾ رَبَّنَا وَعَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٣٤﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أَضِيعُ عَمَلَ عَمِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا لَأَكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ

¹ «ይህንን ያለ አላህ ይምረዋል፤ ዱዓ ካደረገም ይመለስለታል፤ ተነስቶ ዉዳእ አድርጎ ከዚያም ከሰገደ ሰላቱ ተቀባይነትን ያገኛል።» ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (3/39) በቁጥር (1154) እና ሌሎችም የዘገቡት ሲሆን፣ ቃላቱ የኢብኑ ማጀህ ናቸው፤ ሶሊሕ ኢብኑ ማጀህ (2/335) ይመልከቱ።

² ቲርሚዚይ በ(5/473) በቁጥር (3401) ዘግበውታል፤ እንዲሁም "ሶሊሕ አትቲርሚዚ" (3/144) ይመልከቱ።

عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ لَا يَغْرَتَكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبَلَدِ ﴿١٩٦﴾ مَتَّعْ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِّلَّذَّابِرِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِيعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

{በሰማያትና በምድር መፈጠር፤ በሌሊትና በቀንም መተካካት ለባለ አእምሮዎች ሁሉ ታላላቅ ምልክቶች አሉት።(190)

እነርሱም እነዚያ ቆመው ተቀምጠዉም በጎኖቻቸው ተጋድመዉም አላህን የሚያወሱ በሰማያትና በምድር አፈጣጠርም የሚያስተነትኑና (እንዲህም) የሚሉ ናቸው፡ «ጌታችን ሆይ! ይህን በከንቱ አፈፈጠርከዉም ጥራት ይገባህ። ከእሳትም ቅጣት ጠብቀን። (191)

ጌታችን ሆይ! አንተ እሳት የምታስገባው ሰው ሁሉ በእርግጥ አዋረድከው። ለበደለኞች ምንም ረዳቶች የሏቸዉም። (192)

ጌታችን ሆይ! እኛ በጌታችሁ እመኑ በማለት ወደ እምነት የሚጠራን ጠሪ ሰማንና ወዲያዉኑ አመንም።ጌታችን ሆይ! ኃጢአቶቻችንንም ማርልን ክፉ ስራዎቻችንንም አብስልን።

ከንጹሆች ሰዎች ጋርም ግደለን። (193)

ጌታችን ሆይ! በመልዕክተኞቹ አማካኝነት የሰጠኸንን፤ የገባህልንን የተስፋ ቃል ስጠን። በትንሳኤ ቀንም አታዋርድን። (አታሳፍረን።) አንተ ቀጠሮን አታፈርስምና።» (194)

እናም ጌታቸው «እኔ ከናንተ ውስጥ የወንድንም ሆነ የሴትን መልካም ስራ ወሮታ አላጠፋም። ከፊላችሁ የከፊሉ አካል ነው።» በማለት ልመናቸውን ተቀበላቸው። እነዚያ ለዲን ሲሉ የተሰደዱ፤ ከአገሮቻቸውም በግፍ የተባረሩ፤ በመንገዴም (ሁከት የደረሰባቸው)፤ የተጠቁ፤ የተጋደሉ እና የተገደሉም ክፉ ስራዎቻቸውን አብስላቸዋለሁ። በስሮቻቸውም ወንዞች የሚፈሰባቸውን ገነቶች አስገባቸዋለሁ። እነርሱም ከአላህ ዘንድ የሆነን ከፍተኛ ምንዳ ይመነዳሉ። አላህ እርሱ ዘንድ መልካም ምንዳ አለና። (195)

(መልዕክተኛችን ሙሐመድ ሆይ!) የእነዚያ በአላህ የካዱ ሰዎች በየአገሮች መንፈላሰስ አያታልህ። (196)

አነስተኛ ጥቅም ነው። ከዚያ መኖሪያቸው ገሀነም ናት። ገሀነም ደግሞ ማረፊያነቷ ምን ትከፋ! (197)

እነዚያ ጌታቸውን የፈሩት ግን ከስሮቻቸው ወንዞች የሚፈሰባቸው ገነቶች በውስጧ ዘወታሪዎች ሲሆኑ አላህ ዘንድ የተሰጡ መስተንግዶዎች አሏቸው። አላህ ዘንድ ያለውም ምንዳ ለበጎ ሰሪዎች ሁሉ በላጭ ነው። (198)

ከመጽሐፉ ባለቤቶች መካከል አላህን ፈሪዎችና በአላህ

አናቅጽም ጥቂትን ዋጋ የማይለውጡ ሲሆኑ በአላህና በዚያ ወደ እናንተ በተወረደው ቁርኣን በዚያም ወደ እነርሱ በተወረዱት ልዩ ልዩ መጽሐፍት የሚያምኑ ሰዎች አሉ። እነዚያ ለእነርሱ በጌታቸው ዘንድ ተገቢው ምንዳቸው አላቸው አላህ ምርመራው ፈጣን ነው። (199)

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ከእሳት ቅጣት ትድኑ ዘንድ ታገሱ፤ ተበራቱም፤ በጦር ኬላ ላይ ሆናችሁም ሶላትን ተጠባበቁ። አላህንም በትክክል ፍሩ። (200)}

[አሊ-ሂሻሬ: 190-200]¹

2. ልብስ ሲለበስ የሚባል ዱዓእ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوْبَ) وَرَزَقْنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مَنِّي وَلَا قُوَّةَ...».

«ትርጉሙም: «የኔ አቅም ወይም ብልሀት ሳይታከልበት ይህንን (ልብስ) እንድለብስ ላደረገኝ አላህ ምስጋና ተገባው...»²

3. አዲስ ልብስ ሲለበስ የሚባል ዱዓእ

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ،

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (8/337) በቁጥር (4569) ፣ ሙስሊም (1/530) በቁጥር (256) ዘግበውታል።

² ከነሳኢ በስተቀር አህሉስ-ሱነን፣ አቡ ዳውድ በቁጥር (4023)፣ ቲርሚዚያም በቁጥር (3458)፣ ኢብኑ ማጀህም በቁጥር (3285) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በ "ኢርዋኡል ሻሊል" (47/7) ውስጥ ሐሰን ብለውታል።

وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ».

«አላህ ሆይ! አልብሰኸኛልና ምስጋና ላንተ ይሁን። ከመልካምነቱና ከተሰራበት መልካም ነገር እጠይቅሃለሁ። ከክፋቴና ከተሰራበት ክፋትም ጥበቃህን እሻለሁ።»¹

4. አዲስ ልብስ ለለበሰ ሰው የሚደረግ ዱዓእ

«تُبْلِي وَيُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى».

«ልብሱ ተጠቅመህበት ይለቅ፤ አላህ (ሌላ ልብስ) ይተካልህ።»²

«الْبَسَ جَدِيدًا، وَعِشْ حَمِيدًا، وَمُتْ شَهِيدًا».

«አዲስ ልበስ፣ ምስጉን ሆነህ ኑር፣ ሸሂድ ሆነህ ሙት»³

5. ልብስ ሲያወልቁ የሚባል ዱዓእ

«بِسْمِ اللَّهِ».

«በአላህ ስም" ማለት ነው።»⁴

¹ አቡ ዳውድ በቁጥር (4020)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (1767)፣ በገዢ (12/40) ዘግበውታል። "ሙኸተሶር ሸማኢል አትቲርሚዚ" ለአልባኒ (ገጽ 47) ይመልከቱ።

² አቡ ዳውድ (4/41) በቁጥር (4020) ዘግበውታል። "ሶሊክ አቢ ዳውድ" (2/760) ይመልከቱ።

³ ኢብኑ ማጀህ (2/1178) በቁጥር (3558)፣ በገዢ (41/12) ዘግበውታል። ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ (275/2) ይመልከቱ።

⁴ ቲርሚዚይ (2/505) በቁጥር (606) እና ሌሎችም ዘግበውታል፤ "ኢርዋኡል ገሊል" በቁጥር (50) እና "ሶሊሑል ጃሚዕ" (203/ 3) ይመልከቱ።

6. ወደ መፀዳጃ ቤት ሲገባ የሚባል ዱዓእ

«بِسْمِ اللَّهِ [اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ].»

«[በአላህ ስም] አላህ ሆይ! ከወንድም ሆነ ከሴት ሽደጥን ባንተ እጠበቃለሁ።»¹.

7 - ከመጸዳጃ ቤት ሲወጣ የሚባለው ዱዓእ

«غُفْرَانَكَ.»

«ትርጉም: ጌታዬ ሆይ ማረኝ»².

8. ከዉዱእ በፊት የሚባል ዚክር

«بِسْمِ اللَّهِ.»

«በአላህ ስም" ማለት ነው።»³

9. ዉዱእ ካጠናቀቁ በኋላ የሚባል ዚክር

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ

¹ ቡኸሪይ (1/ 45) በቁጥር (142) እና ሙስሊም (1/ 283) በቁጥር (375) ዘግበውታል። በመጀመሪያው ላይ ያለውን «(ቢስሚልላህ) በአላህ ስም» የሚለውን ጭማሪ ሰዒድ ኢብኑ ሙንሱር ዘግበውታል። ፈትሐል ባሪ (1/ 244) ይመልከቱ።

² የሱነን አዘጋጆች ከነሳኢ በስተቀር የዘገቡት ሲሆን፣ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ በቁጥር (79)፣ አቡዳውድ በቁጥር (30)፣ ቲርሚዚይ በቁጥር (7)፣ ኢብኑ ማጀቅ በቁጥር (300) ዘግበውታል። አልባኒም በ "ሶሒክ ሱነን አቢ ዳውድ" (1/19) ላይ ሶሒክ ብለውታል።

³ አቡዳውድ በቁጥር (101)፣ ኢብኑ ማጀቅ በቁጥር (397)፣ አካመድ በቁጥር (9418) ዘግበውታል። ኢርዋኡል ገሊል (1/122) ይመልከቱ።

وَرَسُولُهُ..».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ እንደሌለና ተጋሪ የሌለው ብቸኛ መሆኑን እመስክራለሁ፤ ሙሐመድም የአላህ መልዕክተኛው እና ባሪያው መሆናቸውንም እመስክራለሁ..»¹

«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ».

«አላህ ሆይ! ከኃጢአት በንሰሀ ተመላሽ ከሆኑት ሰዎች ጎራ አድርገኝ፤ ከተጥራሪዎች (ራሳቸውን በብዛት ከሚያጸዱ) ሰዎች ጭፍራም አድርገኝ፡፡»²

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ».

«አላህ ሆይ! ጥራት ላንተ የተገባ ነው፤ ምስጋናም ላንተ ይሁን፤ ካንተ በስተቀር ሌላ በእውነት የሚመለከ አምላክ አለመኖሩን እመስክራለሁ፤ ምሕረትህንም እለምንሃለሁ፤ ከኃጢአቴ ተጽጽቼ ወደ አንተ እመለሳለሁ፡፡»³

10. ከቤት ሲወጣ የሚባለው ዚክር

«بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ».

¹ ሙስሊም (1/209) በቁጥር (234) ዘግበውታል።

² አትቲርሚዚ (1/78) በቁጥር (55)፣ እንዲሁም በሶሊክ አትቲርሚዚ (1/18) ላይ ይመልከቱ።

³ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልለይላህ" በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ (ገፅ 173)፣ እንዲሁም ኢርዋኡል ገሊል (1/135) እና (3/94) ይመልከቱ።

«በአላህ ስም፤ በአላህ ተመካሁ። በአላህ ካልሆነ በቀርም ምንም ኃይልም ብልሀትም የለም።»¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ، أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ، أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ».

«አላህ ሆይ! እኔ ከመጥመም ወይም ከማጥመም ወይም ወንጀል ላይ ከመውደቅ ወይም ሌላን ወንጀል ላይ ከመጣል ወይም ከመበደል ወይም ከመብበደል ወይም የመሃይማን ስራ ከመስራት ወይም የመሃይማን ስራ እኔ ላይ ከሚሰራብኝ ባንተ እጠበቃለሁ።»²

11. ወደ ቤት ሲገቡ የሚባለው ዚክር

«بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى اللَّهِ رَبَّنَا تَوَكَّلْنَا، ثُمَّ لَيْسَ عَلَيْنَا أَهْلِي».

«በአላህ ስም ገባን፤ በአላህም ስም ወጣን፤ የምንመካውም በአላህ ነው።) ከዚያም ቤተሰቡን ሰላምታ ይስጥ።»³

¹ አቡ ዳውድ (4/325) በቁጥር (5095)፣ ቲርሚዚ (5/490) በቁጥር (3426) የዘገቡት ሲሆን፣ "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/151) ይመልከቱ።

² አህሉስ-ሱነን፡ አቡዳውድ በቁጥር (5094)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (3427)፣ ነሳኢ በቁጥር (5501)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (3884) የዘገቡት ሲሆን፤ በ "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/152) እና በ "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (2/336) ላይ ይመልከቱ።

³ አቡዳውድ (4/325) በቁጥር (5096) ዘግበውታል፤ ታላቁ ሊቅ ኢብኑ ባዝም በ "ቱሕፈቱል አኽባር" (ገጽ 28) ሰነዱን ሐሰን ብለውታል። በሶሊክ ውስጥም፡- "አንድ ሰው ወደ ቤቱ ሲገባ በሚገባበት ወቅትም በሚበላበት ወቅትም አላህን

12. ወደ መስጃድ ሲኬድ የሚባለው ዱዓአ

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظَمْ لِي نُورًا، وَعَظَّمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ أَعْطِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي شَعْرِي نُورًا، وَفِي بَشَرِي نُورًا».

«አላህ ሆይ! በልቤ ውስጥ ብርሀን አድርግልኝ ፤ በምላሴም ብርሀን ፤ በመስሚዶዬም ብርሀን ፤ በማዶዬም ብርሀን ፤ ከበላዬም ብርሀን ፤ ከበታቼም ብርሀን ፤ ከቀኜም ብርሀን ፤ ከግራዬም ብርሀን ፤ ከፊቴም ብርሀን ፤ ከኋላዬም ብርሀን ፤ በነፍሴም ውስጥ ብርሀን አድርግልኝ ፤ ብርሀንንም ታላቅ አድርግልኝ ፤ ብርሀንንም አሳድግልኝ ፤ ለኔም ብርሀን አድርግልኝ ፤ እኔንም ብርሀን አድርግኝ ፤ አላህ ሆይ! ብርሀንን ስጠኝ ፤ በጅማቴም ውስጥ ብርሀን አድርግልኝ ፤ በስጋዬም ብርሀን ፤ በደሜም ብርሀን፤ በፀጉሬም ብርሀን ፤ በቆዳዬም ብርሀን አድርግልኝ።»¹

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَبْرِي... وَنُورًا فِي عِظَامِي» «وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا، وَهَبْ لِي نُورًا عَلَى نُورٍ».

ካወሳ ሰይጣን (ለባልደረቦቹ) 'ማደረዶም እራትም የላችሁም።' ይላል።
ሙስሊም በቁጥር (2018) ዘግበውታል።

¹ እነዚህን ሁሉ ቃላቶች ቡኸሪ (11/116) በቁጥር (3166) እና ሙስሊም (1/526) በቁጥር (529)፣ (530) እና (763) ላይ ይመልከቱ።

«አላህ ሆይ! በቀብሬ ውስጥ ብርሃንን አድርግልኝ... በአጥንቶቼም ውስጥ ብርሃንን አድርግልኝ¹፤ ብርሃንንም ጨምርልኝ፤ ብርሃንንም ጨምርልኝ፤ ብርሃንንም ጨምርልኝ²፤ በብርሃን ላይ ብርሃንንም ለግሰኝ³፡፡»

13. መስጂድ ሲገባ የሚባለው ዱዓእ

(ቀኝ እግሩን ያስቀድማል)⁴፤ እንዲህም ይላል፡-

«أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»

«በታላቁ አላህ፣ በክቡር ፊቱም እንዲሁም ከጥንት በነበረው ስልጣኑም ከተረገመው ሰይጣን እጠበቃለሁ፡፡»⁵

¹ ቲርሚዚይ (5/483) በቁጥር (3419)፡፡

² ቡኸሪይ በአደቡል ሙፍረድ በቁጥር (695) (ገጽ 258) ዘግበውታል፡፡ አልባኒይ በሶሊክ አልአደቡል ሙፍረድ በቁጥር (536) ኢስናዱን ሶሊክ ብለውታል፡፡

³ ኢብኑ ሐጆር በ "ፈትሐል ባሪ" ላይ የጠቀሱት ሲሆን፣ "አድዱዓእ" በሚለው መጽሐፍ ለኢብኑ አቢ ዓሲም አስጠግተውታል፡፡ አልፈትክ (11/118) ይመልከቱ፡፡ እርሳቸውም፡- "በተለያዩ ዘገባዎቹ ሀያ አምስት ነገሮች ተሰብስበዋል፡፡" ብለዋል፡፡

⁴ አነስ ኢብኑ ማሊክ -አሷህ መልካም ስራቸውን ይውደድላቸውና- እንዲህ በማለታቸው ነው፡- "መስጂድ ስትገባ ቀኝ እግርህን ማስቀደም፣ ስትወጣም ግራ እግርህን ማስቀደም ከሱና ነው፡፡" አል-ሐኪም (1/218) ዘግበውታል፤ በሙስሊም መስፈርት መሰረት ሶሊክ ብለውታል፡፡ አዝ-ዘሀቢይም ተስማምተውበታል፡፡ አል-በይሀቂይም (2/442) ዘግበውታል፡፡ አል-አልባኒም ሲልሲላቱል አሓዲሲስ ሶሊክ ላይ (5/624) በቁጥር (2478) ሐሰን ብለውታል፡፡

⁵ አቡዳውድ በቁጥር (466) ዘግበውታል፣ ሶሊክ አልጃሚዕ በቁጥር (4591) ይመልከቱ፡፡

«بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّلَاةُ» «وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ»

«በአላህ ስም፤ የአላህ እዝነትና»¹ «ሰላም በአላህ መልዕክተኛ ላይ ይሁን።»²

«اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ.»

«አላህ ሆይ! የእዝነት ደጀችህን ክፈትልኝ።»³

14. ከመስጃድ ሲወጣ የሚባለው ዱዓእ

(ግራ እግሩን ያስቀድማል)⁴ እንዲሁም ይላል፡-

«بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ»

«በአላህ ስም፤ የአላህ ሰላትና ሰላም በአላህ መልእክተኛ ላይ ይስፈን፤

¹ ኢብኑ አስ-ሱኒ በቁጥር (88) ዘግበውታል፤ አልባኒም በአስ-ሠመር አል-ሙስተጣብ (ገጽ 607) ሀሰን ብለውታል።

² አቡ ዳዊድ (1/126) በቁጥር (465) ዘግበውታል፤ ሶሊክ አልጃሚዕ (1/528) ይመልከቱ።

³ ሙስሊም (1/494) በቁጥር (713) ዘግበውታል። እንዲሁም በ"ሱነን ኢብኑ ማጀህ" ውስጥ ከፋጢማ (ረዲዋሊሁ ዐንሃ) - አላህ መልካም ሥራዋን ይውደድላትና - በተላለፈው ሐዲሥ፡- «አልላሁምሙ-ግፈርሊ ዙኑቢ፤ ወፍተክ ሊ አብዋበ ረሕሙቲክ» ትርጉሙም፡- «አላህ ሆይ! ወንጀሎቼን ማረኝ፤ የእዝነት ደጀችህንም ክፈትልኝ።» ተብሎ ተዘግቧል። አልባኒ በሚያጠናክሩት ዘገባዎች ሶሊክ ብለውታል። "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/128) በቁጥር (129) ይመልከቱ።

⁴ ሐኪም (1/218) እና በይሀቂ (2/442) ዘግበውታል። አልባኒም በ "ሲልሲሊቱል አሐዲሢ አስ-ሶሊሐህ" (5/624) ቁጥር (2478) ላይ ሐሰን ብለውታል። የግርጌ ማስታወሻውም ከዚህ በፊት አልፏል።

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ،

«አላህ ሆይ! ከችሮታህ እንድትለግሰኝ እማፀንሀለሁ።»

اللَّهُمَّ اغْصِنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ».

«አላህ ሆይ! ከተረገመው ሰይጣን ጠብቀኝ።»¹

15. የአዛን አዝካሮች

ልክ ሙአዚኑ የሚለውን አምሳያ ይላል፤ "ሐዋ ዐለ ሰላህ" እና "ሐዋ ዐለል ፈላሕ" ሲል ግን እንዲህ ይላል፡

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ».

«በአላህ ካልሆነ በስተቀር ምንም ኃይልና ዘዴ የለም።»²

እንዲህም ይላል፡

«وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا».

«እኔም ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ እንደሌለና ተጋሪ የሌለው ብቸኛ መሆኑን እመሰክራለሁ፤ ሙሐመድም መልእክተኛው እና ባሪያው መሆናቸውንም

¹ መስጂድ በሚገቡ ወቅት በሚደረገው ዱዓ ላይ ያለፈውን ሐዲሥ የዘገበ ምንጭ ማውጫ ቁጥር (20) ይመልከቱ፤ እንዲሁም የኢብኑ ማጃህን ጭማሪ፡- «አልላሁም-ዕሲምኒ ሚነሽ-ሸይጢኒ-ር-ረጂም» ትርጉሙም፡- "አላህ ሆይ! ከተረገመው ሰይጣን ጠብቀኝ።" ሶሊሕ ኢብኑ ማጃህ (1/129) ይመልከቱ።

² ቡካሪ (1/152) በቁጥር (611) እና (613)፤ ሙስሊም (1/288) በቁጥር (383) ዘግበውታል።

እመሰክራለሁ፤ በአላህ ጌትነት፤ በሙሐመድ መልእክተኛነትና በእስልምና ሃይማኖትነት ወደድኩ።»¹

(ይህን የሚለው ከአዛን አድራጊው ተሸሁድ በኋላ ነው)²።

(ለሙአዚን መልስ መስጠቱን ካጠናቀቀ በኋላ በነቢዩ ﷺ ላይ ሰለዋት ያወርዳል)³።

እንዲህ ይላል፡

«اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ النَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مُحَمَّدًا الَّذِي وَعَدْتَهُ، [إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ]».

«የዚህ የተሟላ ጥሪና የተቋቋመው ሶላት ጌታ አላህ ሆይ! (ነቢዩ) ሙሐመድን "ወሲላ" እና "ፈዲላ"ን ለግሳቸው፤ ቃል በገባህላቸው ምስጉን ስፍራም ቀስቅሳቸው። [እነሆ አንተ ቃልህን አታጥፍምና።]]»⁴

(በአዛንና በኢቃማ መካከል ለነፍሱ ዱዓ ያደርጋል፤ ምክንያቱም በዛ ሰአት የተደረገ ዱዓ እ አይመለስምና።)⁵።

¹ ሙስሊም (1/290) በቁጥር (386) ዘግበውታል።

² ኢብኑ ኹዘይማህ (1/220)

³ ሙስሊም (1/288) በቁጥር (384) ዘግበውታል።

⁴ ቡኸሪይ (1/152) በቁጥር (614) የዘገቡት ሲሆን፤ በቅንፉ ውስጥ ያለው ደግሞ በበይሀቂይ (1/410) የተዘገበ ነው፤ ታላቁ ዓሊም ዐብዱልዐዚዝ ቢን ባዝ (ረሒመሁላህ) - አላህ ይዘንላቸውና - በቱሕፈቱል አሽያር (ገጽ 38) ላይ ኢስናዱን (የዘገባ ሰንሰለቱን) ሐሰን አድርገውታል።

⁵ ቲርሚዚ በቁጥር (3594) እና (3595)፤ አቡ ዳውድ በቁጥር (525) እና አሕመድ በቁጥር (12200) ዘግበውታል፤ "ኢርዋኡል ሻሊል" (1/262) ይመልከቱ።

16. የመክፈቻ ዱዓአ

«اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ،
اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي
مِنْ خَطَايَايَ، بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ».

«አላህ ሆይ! በምሥራቅና በምዕራብ መካከል እንዳራራቅከው እኔንም ከወንጀሌ አርቀኝ፤ አላህ ሆይ! ነጭ ልብስ ከቆሻሻዎች እንደሚጸዳው እኔንም ከወንጀሌ አጥራኝ፤ አላህ ሆይ! እኔን ከወንጀሌ በውሃ እና በጤዛም በበረዶም እጠብኝ።»¹

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ».

«አላህ ሆይ! ጥራት ከምስጋና ጋር ላንተ የተገባ ነው፤ ስምህ የተባረከ ነው፤ ግርማህም ከፍ ያለ ነው፤ ካንተ በቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው የለም።»²

«وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ

¹ ቡኻሪ (1/181) በቁጥር (744) እና ሙስሊም (1/419) በቁጥር (598) ዘግበውታል።

² ሙስሊም በቁጥር (399) እና አራቱ የሱንን አዘጋጆች፡ አቡዳውድ በቁጥር (775)፣ ቲርሚዝ በቁጥር (243)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (806)፣ ነሳኢ በቁጥር (899) የዘገቡት ሲሆን፤ "ሶሊክ አትቲርሚዝ" (1/77) እና "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/135) ይመልከቱ ።

رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، وَاهْدِنِي الْأَخْلَاقَ لَا يَهْدِي لِأَخْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ، لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ».

«ፊቴን ለዚያ ሰማያትና ምድርን ለፈጠረው (አምላክ) ቀጥተኛ ስሆን አዘርኩ እኔም ከአጋሪዎቹ አይደለሁም ስግደቴም መገዛቴም ህይወቴም ሞቴም ለአለማት ጌታ ለአላህ ነው ለእርሱ ተጋሪ የለውም በዚህም ታዘዝኩ እኔም ከሙስሊሞች ነኝ። አላህ ሆይ! አንተ ንጉሥ ነህ፤ ከአንተ በቀር በእውነት የሚመለከ የለም፤ አንተ ጌታዬ ነህ እኔም ባሪያህ ነኝ፤ ነፍሴን በደልኩ በወንጀሌም አመንኩ፤ ወንጀሎቼን በሙሉ ማረኝ! እነሆ ካንተ በቀር ወንጀሎችን የሚምር የለምና። ወደ መልካም ስነ-ምግባርም ምራኝ፤ ወደ መልካሚ ካንተ በቀር የሚመራ የለምና። መጥፎዋንም ከእኔ ላይ መልስልኝ፤ መጥፎዋን ካንተ በቀር የሚመልስ የለምና። ጥሪህን ተቀብቼ ታዝኜሃለሁ፤ መልካም ነገር ሁሉ በእጆችህ ነው፤ ክፋትም ወዳንተ አይጠጋም፤ እኔ ባንተ ነኝ ወዳንተም ነኝ፤ ክብርህ ላቀ፤ ከፍም አልክ፤ ምህረትን እጠይቅሃለሁ ወዳንተም እመለሳለሁ።»¹

¹ ሙስሊም (1/534) በቁጥር (771) ዘግበውታል።

«اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ،
عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ،
اهْدِنِي لِمَا اخْتُلِفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ».

«የጂብራሊል፣ የሚካኤልና የኢስራፊል ጌታ፣ ሰማያትንና
ምድርን የፈጠርክ ሩቁንም ቅርቡንም ዐዋቂ የኾንክ አላህ
ሆይ! አንተ በባሮችህ መካከል በእዚያ በእርሱ ይለያዩበት
በነበሩት ነገር ትፈርዳለህ። ከእውነት በርሱ ለተለያዩበት
በፍቃድህ ምራች። አንተ የምትሻውን ሰው ወደ ቀጥተኛው
መንገድ ትመራለህ።»¹

«اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا،
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا».

«አላህ እጅግ በጣም ታላቅ ነው፤ አላህ እጅግ በጣም
ታላቅ ነው፤ አላህ እጅግ በጣም ታላቅ ነው። ለአላህም ብዙ
ምስጋና ይገባው፤ ለአላህም ብዙ ምስጋና ይገባው፤ ለአላህም
ብዙ ምስጋና ይገባው። በጠዋትም በማታም ለአላህ ጥራት
ይገባው።»

ሦስት ጊዜ

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْسِهِ، وَنَفْسِهِ، وَهَمْزِهِ».

«ከሰይጣን፣ ከኩራቱ፣ ከድግምቱና ከጉትጎታው በአላህ

¹ ሙስሊም (1/534) በቁጥር (770) ዘግበውታል።

እጠበቃለሁ።»¹

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ] [أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ] [اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَإِلَيْكَ أَنْبَتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ. فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ] [وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي] [أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ]».

«አላህ ሆይ! ምስጋና ሁሉ ላንተ የተገባ ነው።² አንተ

¹ አቡዳዉድ በ(1/203) ቁጥር (764)፣ ኢብኑ ማጀህ በ(1/265) ቁጥር (807)፣ አሕመድ በ(4/85) ቁጥር (16739) ዘግበውታል። ሹዓይብ አልአርናኡጥ ሙስኒድን ተሐቂቅ ባደረጉበት ውስጥ "ሐሰን ሊጃይሂ ነው" ብለዋል። ዐብዱልቃዲር አልአርናኡጥ የኢብኑ ተይሚያህን "አልከሊሙ ጠዪብ"ን ተኸሪጅ ባደረጉበት ውስጥ ቁጥር (78) ላይ "በማጠናከሪያዎቹ ሶሒሕ ሐዲስ ነው" ብለዋል። አልባኒም በ "ሶሒሕ አልከሊሙ ጠዪብ" ሙጽሐፋቸው ቁጥር (62) ላይ ጠቅሰውታል። ሙስሊምም ከኢብኑ ዑመር (ረዲየላሁ ዐንሁማ) በተመሳሳይ መልኩ ዘግበውታል፤ በውስጡም ታሪክ አለው (1/420) ቁጥር (601)።

² ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ሌሊት ተሀጁድ ለመስገድ የተነሱ ጊዜ ይሉት ነበር።

የሰማያትና የምድር በውስጣቸውም ላለው ሁሉ ብርሃን
 ነህ፤ ምስጋናም ላንተ የተገባ ነው፤ አንተ የሰማያትና የምድር
 በውስጣቸውም ላለው ሁሉ አስተናባሪ ነህ፤ [ምስጋናም
 ላንተ የተገባ ነው፤ አንተ የሰማያትና የምድር
 በውስጣቸውም ላለው ሁሉ ጌታ ነህ፤] [ምስጋናም ላንተ
 የተገባ ነው፤ የሰማያትና የምድር በውስጣቸውም ላለው
 ሁሉ ንግስና ላንተ ብቻ ነው፤] [ምስጋናም ላንተ የተገባ ነው፤
 አንተ የሰማያትና የምድር ንጉስ ነህ፤] [ምስጋናም ላንተ
 የተገባ ነው፤] [አንተ እውነት ነህ፤ ቀጠሮህም እውነት ነው፤
 ቃልህም እውነት ነው፤ ከአንተ ጋር መገናኘትም እውነት ነው፤
 ጀነት እውነት ነው፤ እሳትም እውነት ነው፤ ነቢያትም እውነት
 ናቸው፤ ሙሐመድም ﷺ እውነት ናቸው፤ ሰዓቲቱም እውነት
 ናት።] [አላህ ሆይ! ላንተ እጅ ሰጥቻለሁ፤ ባንተ ላይ
 ተመክቻለሁ፤ ባንተ አምሻለሁ፤ ወደ አንተም ተመልሻለሁ፤
 ባንተም ተከራክፊያለሁ፤ ወዳንተም አቤት ብያለሁ። ስለዚህ
 ያሳለፍኩትንም ሆነ ያቆየሁትን፣ የደበቅኩትንም ሆነ ይፋ
 ያደረግኩትን ማረኝ፤] [እኔ ከማውቀው በላይ አንተ
 የምታውቀውንም ጭምር፤] [አንተ አሳላፊ ነህ፤ አንተ አዘግዬ
 ነህ፤ ካንተ በቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው የለም፤] [አንተ
 አምላኬ ነህ፤ ካንተ በቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው
 የለም፤] [ከአላህ በስተቀር ብልሃትም ሆነ ኃይል የለም።]"¹

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (3/3)፣ (11/116) እና (13/371) በቁጥር (423)፣ (465)፣
 (1120)፣ (6317)፣ (7385)፣ (7442) እና (7499) ሲዘግቡት ፤ ሙስሊም
 በአጭሩ በተመሳሳይ መልኩ (1/532) በቁጥር (769) ዘግበውታል።

17 - የሩኩዕ ዱዓእ

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ».

«ለኃያሉ ጌታዬ ጥራት (ልቅና) ተገባው።»

ሦስት ጊዜ¹

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي».

«ጌታችን አላህ ሆይ! ከምስጋና ጋር ጥራት ይገባህ። አላህ ሆይ! ማረኝ።»²

«سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ».

«ከጉድለት ሁሉ የጠራና የተቀደሰ የመልአክቶችና የሩሕ (የጅብረል) ጌታ።»³.

«اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعْتُ لَكَ سَمْعِي، وَبَصَرِي، وَمُخِّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، [وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدْيِي]».

«አላህ ሆይ! ላንተ ሩኩዕ አድርጌያለሁ፤ ባንተም አምኛለሁ፤ ላንተም እጅ ሰጥቻለሁ፤ መስማቴ፣ ማየቴ፣ መቅኔዬ፣ አጥንቴ፣ ጅማቴ፣ [እግሬ የተሸከመውም ሁሉ]

¹ " አህለስ-ሱንን እና አሕመድ ዘግበውታል፡- አቡ ዳውድ በቁጥር (870)፣ ቲርሚዝ በቁጥር (262)፣ ነሳኢ በቁጥር (1007)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (897) እና አሕመድ በቁጥር (3514)። በ "ሶሊክ አትቲርሚዝ" (1/83) ይመልከቱ።"

² ቡኸሪይ (1/ 99) በቁጥር (794) ፣ ሙስሊም (1/ 350) በቁጥር (484) ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (1/353) በቁጥር (487) እና አቡ ዳውድ (1/230) በቁጥር (872) ዘግበውታል።

ለንተ ተናነሱ።»¹ ማለት ነው።

«سُبْحَانَ ذِي الْجَبُرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ».

«ትርጉሙም፡ የኃያልነት፣ የንግሥና፣ የኩራትና የታላቅነት ባለቤት ጥራት ይገባው።»²

18. ከሩኩዕ ቀና ሲባል የሚደረግ ዱዓእ

«سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ».

«አላህ ያመሰግነውን ሰሚ ነው።»³

«رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ».

«ጌታችን ሆይ! ምስጋና ለንተ የተገባ ነው። ለንተ የበዛ፣ ምርጥ የሆነ፣ የተባረከ ምስጋና የተገባህ ነህ።»⁴

«مِلْءَ السَّمَوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ، وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُنَّا لَكَ عَبْدُ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ».

«ሰማያትን የሞላ ምድርንም የሞላና በመካከላቸው

¹ ሙስሊም (1/ 534) በቁጥር (771)፣ ከኢብኑ ማጀህ ውጭ አራቱ፡ አቡዳዊድ በቁጥር (760) እና (761)፣ ቲርሚዲድ በቁጥር (3421)፣ ነሳኢ በቁጥር (1049) የዘገቡት ሲሆን በቅንፍ ውስጥ ያለው ቃል የኢብኑ ሹዘይማህ በቁጥር (607) እና የኢብኑ ሒባን በቁጥር (1901) ዘገባ ነው።

² አቡዳዊድ (1/230) በቁጥር (873)፣ ነሳኢ በቁጥር (1131)፣ አሕመድ በቁጥር (23980) የዘገቡት ሲሆን ሰነዱ ሐሰን ነው።

³ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (2/282) በቁጥር (796) ዘግበውታል።

⁴ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (2/284) በቁጥር (796) ዘግበውታል።

ያለውንም የሞላ ከዚህም ሁሉ ኃላ ከነገሮች ሁሉ አንተ የፈለግከውን የሞላ ምስጋና የተገባህ ነህ። የውደሳና የልቅና ባለቤት ነህ። ሁላችንም ላንተ ባሪያዎች ከመሆናችንም ጋር ባሪያው ከተናገራቸው እጅግ ተገቢው ንግግር "አላህ ሆይ! አንተ ለሰጠኸው ከልካይ የለውም። አንተ ለከለከልከውም ሰጪ የለውም። የልቅና ባለቤትም ልቅናው አይጠቅመውም፤ ልቅናም ከንተው ነው።»¹

19. የሱጁድ ዱዓእ

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى»

«ልዑሉ ጌታዬ ጥራት ተገባው።»

ሦስት ጊዜ²

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَمَجْمَدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي»

«ጌታችን አላህ ሆይ! ከምስጋና ጋር ጥራት ይገባህ። አላህ ሆይ! ማረኝ።»³

«سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ»

¹ ሙስሊም (1/ 346) በቁጥር (477) ዘግቦውታል።

² አህሉስ-ሱነን እና አሕመድ የዘገቡት ሲሆን፡- አቡ ዳውድ በቁጥር (870) ላይ፣ ቲርሚዚድም በቁጥር (262) ላይ፣ ነሳኢድም በቁጥር (1007) ላይ፣ ኢብኑ ማጀህም በቁጥር (897) ላይ፣ እንዲሁም አሕመድ በቁጥር (3514) ዘግቦውታል። "ሶሒኦ አት-ቲርሚዚ" (1/83) ይመልከቱ።

³ ቡኸሪ በቁጥር (794) እና ሙስሊም በቁጥር (484) ዘግቦውታል፤ ከዚህ ቀደም በቁጥር (34) ተጠቅሷል።

«ከጉድለት ሁሉ የጠራና የተቀደሰ የመልአክቶችና የሩሕ (የጅብረል) ጌታ።»¹

«اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسَلْتُ، سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ».

«አላህ ሆይ! ላንተ ሱጁድ አድርጌያለሁ፤ ባንተም አምኛለሁ፤ ላንተም እጅ ሰጥቻለሁ፤ ፊቴ ለዚያ ለፈጠረው፤ ቅርጹንም ላሳመረው፤ መስሚያውንና ማያውን ለከፈተለት ጌታ ሱጁድ አደረገ። ከፈጠሪዎች ሁሉ በላጭ የሆነው አላህ ላቀ።»²

«سُبْحَانَ ذِي الْجَبُرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ».

«የኃያልነት፣ የንግስና፣ የኩራትና እና የታላቅነት ባለቤት ለሆነው ጌታ ጥራት ይገባው።»³

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ: دِقَّةً وَجِلَّةً، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ، وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«አላህ ሆይ! ወንጀሌን ሁሉንም፤ ትንሹንም ትልቁንም፤ የመጀመሪያውንም የመጨረሻውንም፤ ግልፁንም ድብቁንም ማረኝ።»⁴

¹ ሙስሊም (1/533) በቁጥር (487) እና አቡ ዳዊድ በቁጥር (872) ዘግበውታል። ከዚህ በፊት በቁጥር (35) አልፏል።

² ሙስሊም (1/534) በቁጥር (771) እና ሌሎችም ዘግበውታል።

³ አቡዳዊድ (1/230) በቁጥር (873)፤ ነሳኢ በቁጥር (1131)፤ አሕመድ በቁጥር (23980) ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በ "ሶሊክ አቡዳዊድ" (1/166) ላይ ሶሊክ ብለውታል። ከዚህ በፊት በቁጥር (37) ላይ ተጠቅሷል።

⁴ ሙስሊም (1/ 230) በቁጥር (483) ዘግበውታል።

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ».

«አላህ ሆይ! እኔ በውዴታህ ከቁጥህ ፣ በይቅር በይነትህ ከቅጥትህ እጠበቃለሁ። ባንተው ካንተ እጠበቃለሁ። ባንተ ላይ አወድሼ አልዘልቅም ፣ አንተ ራስህን እንዳወደስከው ነህ።»¹

20. በሁለቱ ሱጁዶች መካከል በምንቀመጥ ወቅት የሚደረግ ዱዓእ፤

«رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي».

«ጌታዬ ማረኝ፤ ጌታዬ ማረኝ።»²

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي، وَارْفَعْنِي».

«አላህ ሆይ! ማረኝ፣ እዘንልኝ፣ ምራኝ፣ ጠግነኝ፣ ጤናን ስጠኝ፣ ሲሳይን ለግሰኝ፣ ከፍም አድርገኝ።»³

21. የቲላዋህ ሱጁድ ዱዓእ

«سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ، فَتَبَارَكَ اللَّهُ

¹ ሙስሊም (1/352) በቁጥር (486) ዘግበውታል።

² አቡዳውድ (1/231) በቁጥር (874)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (897) ዘግበውታል። "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/148) ይመልከቱ።

³ ከነሳኢ በስተቀር የሱንና አዘጋጆች፣ አቡ ዳውድ (1/231) በቁጥር (850)፣ ቲርሚዚይም በቁጥር (284) እና (285)፣ ኢብኑ ማጀህም በቁጥር (898) ዘግበውታል። "ሶሊክ ቲርሚዚ" (1/90) እና "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/148) ተመልከት።

أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ»

«ፊቴ ለዚያ ለፈጠረው፤ በችሎታውና በኃይሉ መስሚያውንና መመልከቻውን ለከፈተው ሱጁድ አደረገ። ከፈጠረዎችም ሁሉ በላጭ የሆነው አላህ ላቀ (ተባረከ)።»

[አል-ሙአሚኑን: 14]¹

«اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَصَعْ عَنِّي بِهَا وَزْرًا، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«አላህ ሆይ! በርሷ በአንተ ዘንድ ምንዳን ጻፍልኝ፤ በርሷም ከእኔ ላይ ኃጢአትን አንሳልኝ፤ በአንተ ዘንድም ለኔ ስንቅ አድርግልኝ፤ ከባሪያህ ዳውድ እንደተቀበልካት ሁሉ ከእኔም ተቀበላት።»²

22. ተሸሁድ

«التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ، وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ».

«ክብርና ልዕልና እንዲሁም ሶላዮችና መልካም ነገሮች

¹ ቲርሚዚ (2/474) ላይ በቁጥር (3425) ፣ አሕመድ (6/30) ላይ በቁጥር (24022) እንዲሁም ሐኪም ዘግበው ሶሊክ ሲሉት ዘሀቢም (1/220) ላይ ተስማምተውበታል፤ ጭማሪውም የዘሀቢ ዘገባ ነው።

² ቲርሚዚ 2/473 ላይ በቁጥር 579 ፣ ሐኪም 1/219 ላይ ዘግበው ሶሊክ ሲሉት ዘሀቢም ተስማምተውበታል።

ሁሉ ለአላህ ናቸው። አንቱ ነቢዩ ሆይ! የአላህ ሰላም፣ እዝነቱና በረከቶች በእርሶ ላይ ይስፈን፤ ሰላም በእኛና በአላህ ደጋግ ባሮችም ላይ ይስፈን፤ ከአላህ ሌላ በእውነት የሚመለከ አምላክ እንደሌለ እመሰክራለሁ፤ ሙሐመድም የአላህ ባርዶና መልዕክተኛው መሆናቸውንም እመሰክራለሁ።»¹

23. ከተሸሁድ በኋላ በነቢዩ ﷺ ላይ ሶላት ማውረድ

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

«አላህ ሆይ! በኢብራሂምና በቤተሰቦቻቸው ላይ ውዳሴህን እንዳወረድክ ሁሉ በሙሐመድና በቤተሰቦቻቸው ላይም ውዳሴህን አውርድ፤ አንተ ምስጉንና የላቅክ አምላክ ነህና። አላህ ሆይ! በኢብራሂምና በቤተሰቦቻቸው ላይ በረከትህን እንዳሰፈንክ ሁሉ በሙሐመድና በቤተሰቦቻቸው ላይም በረከትህን አውርድ፤ አንተ ምስጉንና የላቅክ አምላክ ነህና።»²

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَوَرَثَتِهِ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَوَرَثَتِهِ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (2/311) በቁጥር (831) ፣ ሙስሊም (1/301) በቁጥር (402) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (6/ 408) በቁጥር (3370) እና ሙስሊም በቁጥር (406) ዘግበውታል።

مَحْيَدٌ».

«አላህ ሆይ! በኢብራሂም ቤተሰቦች ላይ ውዳሴህን እንዳወረድክ ሁሉ በሙሐመድ፣ በሚስቶቻቸውና በዝርዮቻቸው ላይም ውዳሴህን አውርድ፤ በኢብራሂም ቤተሰቦች ላይ በረከትህን እንዳሰፈንክ ሁሉ በሙሐመድ፣ በሚስቶቻቸውና በዝርዮቻቸው ላይም በረከትህን አውርድ። አንተ ምስጋናና የላቅክ ነህና።»¹

24. ከመጨረሻው ተሸሁድ በኋላ ከማሰላመት በፊት ዱዓእ ማድረግ።

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ».

«አላህ ሆይ! ከመቃብር ቅጣት፣ ከጀሀነም ቅጣት፣ ከክዳወትና ከሞት ፈተና፣ እንዲሁም ከሐሰተኛው መሲሕ (ደጃል) ፈተና ክፋት በአንተ እጠበቃለሁ»²

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ».

¹ ቡኸሪይ ከፈትሕ ጋር (6/407) በቁጥር (3369)፤ ሙስሊም (1/306) በቁጥር (407)፤ ቃሉ በሙስሊም ዘገባ ላይ ያለው ነው።

² ቡኸሪይ (2/102) በቁጥር (1377)፤ ሙስሊም (1/412) በቁጥር (588)፤ ቃሉ በሙስሊም ዘገባ ላይ ያለው ነው።

«አላህ ሆይ! ከቀብር ቅጣት በአንተ እጠበቃለሁ፤
ከመሲክ አድ-ደጃል ፈተናም በአንተ እጠበቃለሁ፤
ከሕይወትና ከሞት ፈተናም በአንተ እጠበቃለሁ፤ አላህ ሆይ!
ከወንጀልና ከዕዳ በአንተ እጠበቃለሁ»¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاغْفِرْ
لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ».

«አላህ ሆይ! እኔ ነፍሴን ብዙ በደል በድያታለሁ።
ወንጀሎችን ካንተ በቀር ማንም አይምርምና ካንተ ዘንድ
በሆነች ምህረት ለኔ ማረኝም እዘንልኝም። እነሆ አንተ እጅግ
መሀረውና አዛኙ ነህና።»²

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا
أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ».

«አላህ ሆይ! ያስቀደምኩትን፤ ያዘገየሁትን፤
የደበቅኩትን፤ ግልፅ ያወጣሁትን፤ ወሰን ያለፍኩትንና አንተ
ከኔ የበለጠ የምታውቀውንም ወንጀል ማረኝ፤ አንተ
አስቀዳሚ ነህ፤ አንተም የሚያዘገይ ነህ፤ ከአንተ ውጭ ሌላ
በእውነት የሚመለክ አምላክ የለም።»³»

¹ ቡኸሪ (1/202) በቁጥር (832) እና ሙስሊም (1/412) በቁጥር (587)
ዘግበውታል።

² ቡኸሪ (8/168) በቁጥር (834) ፣ ሙስሊም (4/2078) በቁጥር (2705)
ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (1/534) በቁጥር (771) ዘግበውታል።

«اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ».

"አላህ ሆይ! አንተን በማውሳት፣ በማመስገንና አምልኮህን በማሳመር ላይ አግዘኝ።"¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمَرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ».

«አላህ ሆይ! ከስስት በአንተ እጠበቃለሁ፣ ከፈረነትም በአንተ እጠበቃለሁ፣ ወደ እጅግ ደካማ የእርጅና ዕድሜ ከመመለስም በአንተ እጠበቃለሁ፣ ከዱንያ ፈተና እና ከቀብር ቅጣትም በአንተ እጠበቃለሁ»².

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ».

«አላህ ሆይ! እኔ ጅነትን እጠይቅሀለሁ። ከእሳትም ባንተ እጠበቃለሁ።"³»

«اللَّهُمَّ بَعِّلِمِكَ الْغَيْبَ وَقُدِّرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَشْيَتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْفَدُ، وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقُطُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا

¹ አቡዳዉድ (2/86) በቁጥር (1522)፣ ነሳኢ (3/53) በቁጥር (2302) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በ "ሶሊክ አቡ ዳዉድ" (1/284) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

² ቡካሪ ከፈትሕ ጋር (6/35) በቁጥር (2822) እና (6390) ላይ ዘግበውታል።

³ አቡዳዉድ በቁጥር (792)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (910) ዘግበውታል። ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ (2/328) ተመልከት።

بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ،
وَالشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ فِي غَيْرِ صَرَاءٍ مُضِرَّةٍ، وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِرَبِّتِهِ
الْإِيمَانِ، وَاجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ».

«አላህ ሆይ! በሩቅ እውቀትክ፣ በፍጡራን ላይ በላህ
ችሎታክ ህይወት ለኔ መልካም መሆኗን ካወቅክ
እንድታኖረኝ፤ ሞት ለኔ መልካም መሆኗን ካወቅክ
እንድትገድለኝ እማፀንሀለሁ። አላህ ሆይ! እኔ በሩቅም
በቅርብም ፍራቻህን እጠይቅሀለሁ፤ በውዴታም ሆነ በቁጥ
ወቅት እውነት መናገርን እጠይቅሀለሁ፤ በሀብትም ሆነ
በድህነት ውስጥ ሚዛናዊነትን እጠይቅሀለሁ፤ የማይጠፋ
ፀጋን እጠይቅሀለሁ፤ የማይቋረጥ የአይን ማረፊያን
እጠይቅሀለሁ፤ ከውሳኔ በኋላ መውደድን እጠይቅሀለሁ፤
ከሞት በኋላ ያማረ ኑሮን እጠይቅሀለሁ፤ ወደ ፊትህ
የመመልከትን እርካታ፣ ያለምንም ጎጂ ጉዳትና አጥማሚ
ፈተና አንተን የመገናኘትን ናፍቆት እንድትሰጠኝ
እጠይቅሀለሁ፤ አላህ ሆይ በኢማን ጌጥ አስውብን፤ የተመሩ
ቅዳችም አድርገን።»¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ».

«አላህ ሆይ! አንተ አንድ፣ ብቸኛ፣ መጠጊያ፣ ያ

¹ ነሳአ (3/54) (55) በቁጥር (1304)፣ አሕመድ (4/364) በቁጥር (21666)
ሲዘግቡት አልባኒ በ "ሶሒክ ነሳአ" (1/281) ላይ ሶሒክ ብለውታል።

የማይወልድ፣ የማይወለድ፣ ለርሱ አንድም ቢጤ የሌለው ነህ። አላህ ሆይ! ለኔ ወንጀሎቼን እንድትምር እጠይቅሀለሁ። እነሆ አንተ እጅግ መሀሪና እጅግ አዛኝ ነህና።”¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَّانُ، يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ».

«አላህ ሆይ! እኔ እጠይቅሀለሁ ላንተ ምስጋና የተገባህ ነህ፤ ከአንተ በስተቀር በእውነት የሚመለከ የለም። ብቸኛ ነህ ላንተም አጋር የለህም። ለጋሽ የሆንክ፤ የሰማያትና የምድር ፈጣሪ የሆነከው ሆይ፤ የግርማና ክብር ባለቤት የሆነከው ሆይ! ፤ ህያውና በራሱ የቆመ የሆነከው ሆይ! እኔ ጀነትን እጠይቅሀለሁ። ከእሳትም ባንተ እጠበቃለሁ።»²

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ».

«አላህ ሆይ! እነሆ አንተ አላህ መሆንክንና ከአንተም በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ እንደሌለ፣ ብቸኛ፣ መጠጊያ፣ ያ ያልወለደና ያልተወለደ ፣ ለርሱ አንድም ቢጤ

¹ ነሳኢ (3/ 52) ላይ በቁጥር (1300) የሐዲሱ ቃላትም የሳቸው ዘገባ ነው፤ አሕመድ (4/338) ላይ በቁጥር (18974) የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በ "ሶሒክ አን-ነሳኢ" (1/280) ላይ ሶሒክ ብለውታል።

² የሱነን ዘጋቢዎች የሆኑት አቡዳውድ በቁጥር (1495)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (3544)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (3858)፣ ነሳኢ በቁጥር (1299) የዘገቡት ሲሆን፤ በ "ሶሒክ ኢብኑ ማጀህ" (2/329) ላይ ይመልከቱ።

የሌለው መሆንን እመሰክራለሁ።»¹

25. ሰላትን ከማጠናቀቅ በኋላ የሚባሉ አዝካሮች

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ»

«አላህ ሆይ ምህረትህን እጠይቅሃለሁ)

(ሦስት ጊዜ)

«اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ».

«አላህ ሆይ! አንተ "አስ-ሰላም" ነህ። ሰላምም ከአንተው ነው የሚመጣው። የግረማና የልቅና ባለቤት የሆንከው ጌታዬ ሆይ ክብርህ ይስፋ።»²

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ»

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ተጋሪ የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።»

[ሦስት ጊዜ]

¹ አቡዳውድ (2/62) በቁጥር (1493)፣ ቲርሚዝ (5/515) በቁጥር (3475)፣ ኢብኑ ማጀህ (2/1267) በቁጥር (3857)፣ ነሳኢ በቁጥር (1300) በዚሁ ቃል፣ አሕመድ በቁጥር (18974) የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በ "ሶሊክ አን-ነሳኢ" (1/280) ላይ ሶሊክ ብለውታል። "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (2/329) እና "ሶሊክ አትቲርሚዝ" (3/163) ይመልከቱ።

² ሙስሊም (1/414) በቁጥር (591) ዘግበውታል።

اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.

«አላህ ሆይ! አንተ ለሰጠኸው ከልካይ የለውም። አንተ ለከለከልከውም ሰጪ የለውም። የልቅና ባለቤትም ልቅናው ካንተ አይጠቅመውም።»¹

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ لَهُ التَّعَمُّدُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ አጋር የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው። በአላህ ካልሆነ በስተቀር ብልሃትም ሆነ ሃይል የለም። ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ የለም። ከርሱም ሌላ አንገዛም። ፀጋው የርሱ ብቻ ነው። ችግሩም የርሱ ብቻ ነው። መልካም ውዳሴም የሚገባው ለእርሱ ብቻ ነው። ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ የለም። ከሐዲዎች ቢጠሉም (እኛ) ሃይማኖታችንን ለርሱ ያጠራን ነን።»²

«سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ»

¹ ቡኸሪይ (1/255) በቁጥር (844) ፣ ሙስሊም (1/414) በቁጥር (593) የዘገቡት ሲሆን በቅንፉ ውስጥ ያለው ደግሞ ከቡኸሪይ በቁጥር (6473) የተጨመረ ነው።

² ሙስሊም (1/415) በቁጥር (594) ዘግበውታል።

«ለአላህ ጥራት ይገባው፤ ምስጋናም ለአላህ ነው፤ አላህም ታላቅ ነው።»

(ሰላሳ ሦስት ጊዜ)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ አጋር የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።»¹.

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝﴾

{ቁል ሁወሷሁ አሐድ} {(መልዕክተኛችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -እርሱ አላህ አንድ ብቻ ነው። (1)

{አላሁስ-ሶመድ} አላህ የሁሉ ነገር መጣጊያ ነው። (2)

{ለምየሊድ ወለምየለድ} አልወለደም፤ አልተወለደምም።(3)

{ወለም የኩን ለሁ ኩፋውን አሐድ} ለእርሱም አንድም ብጤ የለውም።(4) [አል-ኢኸላስ፡ 1-4]

¹ ሙስሊም (1/418) በቁጥር (597) የዘገቡት ሲሆን በውስጡም፡- «ከሁሉም (ግዴታ) ሰላት በኋላ ይህንን ያለ ሰው ወንጀሉ የባህር አረፋ አምሳያ ቢደርስ እንኳ ይማራል።»

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤}

{ቁል አዑዙ ቢረቢል ፈለቅ} {(መልዕክተኞችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -በተፈልቃቂው ጎህ (በአል-ፈለቅ) ጌታ እጠበቃለሁ (1)}

{ሚን ሸርሪ ማ ኸለቅ} ከፈጠረው ፍጡር ሁሉ ክፋት፡፡(2)

{ወሚን ሸርሪ ጋሲቂን ኢዛ ወቀብ} ከሌሊትም ክፋት በጨለመ ጊዜ (3)

{ወሚን ሸርሪን-ነፋሣቲ ፊል ዑቀድ} በቋጠሮዎች ላይ ተፈዎች ከሆኑት ደጋሚ ሴቶችም ክፋት (4)

{ወሚን ሸርሪ ሓሲዲን ኢዛ ሐሰድ} ከምቀኛም ክፋት፤ በተመቀኘ ጊዜ (በአሏህ) -እጠበቃለሁ- በል፡፡ (5)}

[አል'ፈለቅ፡ 1-5]

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلَهِ النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنَ الْغِيَّةِ وَالنَّاسِ ⑥}

{ቁል አዑዙ ቢረብቢ-ን-ናስ} {(መልዕክተኞችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -የሰዎች ሁሉ ፈጣሪ በሆነው ጌታ እጠበቃለሁ (1)}

{መሊኪን-ናስ} የሰዎች ሁሉ ንጉስ በሆነው ጌታ (2)

{ኢላሂን-ናስ} የሰዎች ሁሉ አምላክ በሆነው ጌታ (3)

{ሚን ሸርሪል ወስዋሲ-ልኸናስ} ከዚያ ብቅ እልም ባይ ከሆነው ጎትጓች ክፋት (4)

{አልለዚ ዩወስዊሱ ፊ ሱዱሪን-ናስ} ከዚያ በሰዎች ልቦች ውስጥ የሚጎተጉት ከሆነው (5)

{ሚነል-ጂንነቲ ወንናስ} ከጂንም ይሁን ከሰው ሰይጣን ክፋት (እጠበቃለሁ)።(6)} [አን-ናስ: 1-6]

ከእያንዳንዱ ሰላት በኋላ¹

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

"አላህ ከእርሱ በስተቀር ሌላ እውነተኛ አምላክ የለም። አላህ ምንግዜም ሕያው፤ በራሱ የተብቃቃ ነው። ማንገላጀትም ሆነ እንቅልፍ አትይዘውም። በሰማያት ውስጥና በምድር ውስጥ ያለው ሁሉ የእርሱ ብቻ ነው። ያ እርሱ ዘንድ በፍቃዱ ቢሆን እንጂ የሚያማልድ ማን ነው? (ከፍጡራን) ሁሉ በፊታቸው ያለውንና ከኋላቸው ያለውን ሁሉ ጠንቅቆ ያውቃል። በሻው ነገር እንጂ ከእውቀቱ

¹ አቡዳውድ (2/86) በቁጥር (1523)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (2903)፣ ነሳኢ (3/68) በቁጥር (1335) የዘገቡት ሲሆን "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (2/8) ይመልከቱ። ሦስቱ ሱራዎች "አልሙዐዊዘት" ይባላሉ። "ፈትሐል ባሪ" (9/62) ይመልከቱ።

(ፍጡራን) በምንም ነገር አያካብቡም። መንበሩ የሰማያትንና የምድርን ስፋት ይበልጣል። ጥበቃቸውም አያቅተውም። እርሱ የሁሉ የበላይና ታላቅ ነው።"

[አል-በቀራህ: 255] ከእያንዳንዱ ሰላት በኋላ።

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ተጋሪ የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። ሕያው ያደርጋል፤ ይገድላልም። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።»

ከመግራብ እና ከሱብሒ ሰላት በኋላ አስር ጊዜ፡፡

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا»

«አላህ ሆይ! ጠቃሚ ዕውቀትን፣ መልካም ሲሳይን፣ ተቀባይነት ያለው ሥራን እጠይቅሁለሁ።»

بَعْدَ السَّلَامِ مِنْ صَلَاةِ الْفَجْرِ.

¹ «ከሁሉም ሰላት በኋላ እርሷን የቀራ ሰው ጀነት ለመግባት ከሞት በቀር ምንም አይከለክለውም።» ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይለህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ በቁጥር (100)፣ ኢብኑ አስ-ሱኒ በቁጥር (121) ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በሶሊሉል ጃሚዕ (5/339) እና በሲልሲሉል አሓዲሲስ-ሶሊሉህ (2/697) በቁጥር (972) ላይ ሶሊኩ ብለውታል።

² ቲርሚዚይ (5/515) በቁጥር (3474) እና አካመድ (4/227) በቁጥር (17990) ዘግበውታል። ተኸሪጁን በዛዱል መዓድ (1/300) ይመልከቱ።

«ከፈጅር ሶላት ሰላምታ በኋላ¹።»

26 - የኢስቲኸራ ሶላት ዱዓእ

ጃቢር ቢን ዐብደሂህ ረዲየሂሁ ዐንሁማ - አላህ መልካም ሥራቸውን ይውደድላቸውና - እንዲህ አሉ፡ «የአላህ መልክተኛ (የአላህ ሶላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይበፈን) የቁርአን ምዕራፍ እንደሚያስተምሩን ለሁሉም ጉዳዮችን ኢስቲኸራን (አላህን የማማረጥን ዱዓ) እንዴት እንደምናደርግም ያስተምሩን ነበር። እንዲህም ይሉን ነበር፡"

«إِذَا هُمْ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ رُكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ:

«አንዳችሁ አንድን ጉዳይ ባሰበ ጊዜ ከግዴታ ውጭ ሁለት ረከዓ ይስጥድ፤ ከዚያም እንዲህ ይበል፡-

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ؛ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ - وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ - خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ - فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ،

¹ ኢብን ማጀህ በቁጥር (925)፣ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ በቁጥር (102) ዘግበውታል። ሶሊክ ኢብን ማጀህ (1/152) እና መጅመውዝ-ዘዋኢድ (10/111) ይመልከቱ፤ እንዲሁም በቁጥር (95) ላይ ይመጣል።

ثُمَّ ارْضِنِي بِهِ..»

«አላህ ሆይ! በእውቀትህ የተሻለውን እንድትገጥመኝ እፈልጋለሁ፤ በችሎታህ ቻይ እንድታደርገኝ እጠይቅሃለሁ፤ ከታላቁ ችሮታህም እጠይቅሃለሁ፤ አንተ ቻይ ነህና እኔ ደግሞ አልችልም፤ አንተ ታውቃለህ እኔ ደግሞ አላውቅም፤ አንተ የሩቅን አዋቂ ነህ። አላህ ሆይ! ይህ ጉዳይ – (ጉዳዩንም ይጠቅሳል) – ለሃይማኖቴ፣ ለኑሮዬና ለጉዳዬ መዳረሻ – ወይም እርሳቸው ያሉት፡ ለቅርቡም ለወደፊቱም ጉዳዬ – ለኔ የሚበጅ መሆኑን የምታውቅ ከሆነ ለኔ ወስንልኝ፣ አግራልኝም፣ ከዚያም በርሱ ውስጥ ባርክልኝ። ይህ ጉዳይ ለሃይማኖቴ፣ ለኑሮዬና ለጉዳዬ መዳረሻ – ወይም እርሳቸው ያሉት፡ ለቅርቡም ለወደፊቱም ጉዳዬ – ለኔ መጥፎ መሆኑን የምታውቅ ከሆነ ደግሞ ከኔ ዞር አድርግልኝም፣ እኔንም ከርሱ ዞር አድርገኝ። መልካሙንም ካለበት ቦታ ወስንልኝ፣ ከዚያም እንድወደው አድርገኝ።»¹

ፈጣሪውን (በጎ ምርጫን) የጠየቀ (ኢስቲኸራ ያደረገ)፣ አማኝ ፍጡራንን ያማከረ እና በጉዳዩ ላይ ያረጋገጠ (የተረጋጋ) ሰው አይጸጸትም። ጥራት የተገባውና የላቀው አላህ እንዲህ ብሏል፡-

(...وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ...)

{...በሁሉም ነገር ላይ አማክራቸው። ከዚያ ቁርጥ ሀሳብ

¹ ቡኸረ (7/ 162) በቁጥር (1162) ዘግበውታል።

ባደረገክ ጊዜ በአላህ ላይ ብቻ ተመካ...}¹

27. የንጋትና ምሽት ዚክሮች

«ምስጋና ብቸኛ ለሆነው ለአላህ የተገባ ነው፤ የአላህ ሰላትና ሰላም ከርሳቸው በኋላ ነቢይ በሌለው ላይ ይስፈን።»².

«አውዙ ቢላሂ ሚነሽ-ሸይጢኒር-ረጂም» ከተረገመው ሰይጣን በአላህ እጠበቃለሁ

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

«አላሁ ላ ኢላሀ ኢላ ሁወል ሐዩል ቀዩም፤ ላ ተእኹተሁ ሲነቱን ወላ ነውም፤ ለሁ ማ ፊስ-ሰማዋቲ ወማ ፊል አርድ፤ ሙን ዘልለዚ የሸፈው ዒንደሁ ኢላ ቢኢዝኒህ፤ የዕለሙ ማ

¹ ሱረቱ ኣሊ-ዒምራን፡ 159

² ከአነስ እንደተላለፈው ወደ ነቢይ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) በማስጠጋት እንዲህ አሉ፡- «አላህን ከሚያወሱ ሰዎች ጋር ከንጋት ሰላት ጀምሮ ፀሐይ እስክትወጣ ድረስ መቀመጥ ከኢስማዒል ልጆች አራት ሰዎችን ነፃ ከማውጣት ይበልጥ ለእኔ የተወደደ ነው። እንዲሁም አላህን ከሚያወሱ ሰዎች ጋር ከዐስር ሰላት ጀምሮ ፀሐይ እስክትጠልቅ ድረስ መቀመጥ አራት ሰዎችን ነፃ ከማውጣት ይበልጥ ለእኔ የተወደደ ነው።» አቡ ዳውድ በቁጥር (3667) ዘግበውታል፤ አልባኒም በ፡ሰሒሕ አቢ ዳውድ (2/698) ሐሰን ብለውታል።

በይነ አይዲሂም ወማ ኸልፈሁም፤ ወላ ዩሒጡነ ቢሸይኢን ሚን ዲልሚሂ ኢላ ቢማ ሻእ፤ ወሲዐ ኩርሲዩሁስ-ሰማዋቲ ወል አርድ፤ ወላ ዩኡዱሁ ሒፍዙሁማ፤ ወሁወል ዐሊዩል ዐዚም፡፡»

አላህ ከእርሱ በስተቀር ሌላ እውነተኛ አምላክ የለም፡፡ ሕያው፤ በራሱ የተብቃቃ ነው፡፡ ማንንላጀትም ሆነ እንቅልፍ አትይዘውም፡፡ በሰማያት ውስጥና በምድር ውስጥ ያለው ሁሉ የእርሱ ብቻ ነው፡፡ ያ እርሱ ዘንድ በፍቃዱ ቢሆን እንጂ የሚያማልድ ማን ነው? (ከፍጡራን) ሁሉ በፊታቸው ያለውንና ከኋላቸው ያለውን ሁሉ ጠንቅቆ ያውቃል፡፡ በሻው ነገር እንጂ ከእውቀቱ (ፍጡራን) በምንም ነገር አያካብቡም፡፡ መንበሩ የሰማያትንና የምድርን ስፋት ይበልጣል፡፡ ጥበቃቸውም አያቅተውም፡፡ እርሱ የሁሉ የበላይና ታላቅ ነው፡፡ [አል-በቀራህ: 255]¹

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
أَحَدٌ ﴿١﴾

{ቁል ሁወሷሁ አሐድ} {(መልዕክተኛችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -እርሱ አላህ አንድ ብቻ ነው፡፡ (1)}

¹ «በሚያነጋ ወቅት የተናገራት እስኪያመሽ ድረስ ከጂን ይጠበቃል፡፡ በሚያመሽ ወቅት የተናገራት ደግሞ እስኪያነጋ ድረስ ከነርሱ ይጠበቃል፡፡» ሓኪም (1/562) ዘግበውታል፤ አልባኒይም በ "ሶሒክ ተርጓብ ወት-ተርጓብ" (1/273) ሶሒክ ብለውታል፡፡ ወደ ነሳኢይ እና ጠበራኒይም አስጠግተውታል፤ "የጠበራኒይ ኢስናድ ጥሩ ነው" ብለዋል፡፡

{አላሁስ-ሶመድ} አላህ የሁሉ ነገር መጠጊያ ነው። (2)

{ለምየሊድ ወለምዩለድ} አልወለደም፤
አልተወለደምም።(3)

{ወለምየኩን ለሁ ኩፉወን አሐድ} ለእርሱም አንድም
ብጤ የለዉም። (4)} [አል-ኢኸላስ: 1-4]

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝
وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝}

{ቁል አዑዙ ቢረቢል ፈለቅ} {(መልዕክተኞችን ሙሐመድ
ሆይ! እንዲህ) በል፡ -በተፈልቃቂው ጎህ (በአል-ፈለቅ) ጌታ
እጠበቃለሁ፤- (1)

{ሚን ሸርሪ ማ ኸለቅ} ከፈጠረው ፍጡር ሁሉ ክፋት።
(2)

{ወሚን ሸርሪ ጋሲቂን ኢዛ ወቀብ} ከሌሊትም ክፋት
በጨለመ ጊዜ፤ (3)

{ወሚን ሸርሪን-ነፋሣቲ ፊልዑቀድ} በቋጠሮዎች ላይ
ተፈዎች ከሆኑት ደጋሚ ሴቶችም ክፋት፤ (4)

{ወሚን ሸርሪ ሓሲዲን ኢዛ ሐሰድ} ከምቀኛም ክፋት፤
በተመቀኘ ጊዜ (በአሏህ) -እጠበቃለሁ- በል። (5)}

[አል-ፈለቅ: 1-5]

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ

الْحَنَائِسُ ۝ الَّذِي يُوسَّوْسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝ مِنَ الْحِجَّةِ وَالنَّاسِ ۝ ﴿٦﴾

{ቁል አዑተ ቢረቢን-ናስ} {(መልዕክተኞችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -የሰዎች ሁሉ ፈጣሪ በሆነው ጌታ እጠበቃለሁ፤ (1)

{መሊኪን-ናስ} የሰዎች ሁሉ ንጉስ በሆነው ጌታ፤ (2)

{ኢላሂን-ናስ} የሰዎች ሁሉ አምላክ በሆነው ጌታ፤ (3)

{ሚን ሸርሪል-ወስዋሲል-ኸናስ} ከዚያ ብቅ እልም ባይ ከሆነው ጎትጓች ክፋት፤ (4)

{አልለዚ ዩወስዊሱ ፊ ሱዱሪን-ናስ} ከዚያ በሰዎች ልቦች ውስጥ የሚጎተጉት ከሆነው፤ (5)

{ሚነል ጂን-ነቲ ወንናስ} ከጂንም ይሁን ከሰው ሰይጣን ክፋት (እጠበቃለሁ)። (6)}

[አን-ናስ: 1-6] (ሦስት ጊዜ)፡፡

«أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ

¹ 'ንጋት ላይና ምሽት ላይ ሶስት ጊዜ ያላት ሰው ከሁሉም ነገር ትበቃዋለች፡፡ አቡዳወድ (4/322) በቁጥር (5082)፤ እንዲሁም ቲርሚዝ (5/567) በቁጥር (3575) ዘግበውታል፡፡ "ሶሊክ ቲርሚዝ" (3/182)ን ይመልከቱ፡፡

في القبر».

«እኛም አነጋን፤ ንግስናም የአላህ ሆኖ አነጋ። ምስጋና ለአላህ የተገባ ነው። ከአላህ ውጭ በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም ፤ ብቸኛና አጋር የሌለው ነው ፤ ንግስና እና ምስጋና ለርሱ ነው ፤ እርሱ በሁሉም ነገር ላይ ቻይ ነው። ጌታዬ ሆይ! በዚህ ቀን ውስጥም ከዚህ ቀንም በኋላ ያለን መልካም ነገር እጠይቅሃለሁ። በዚህ ቀን ውስጥም ከዚህ ቀንም በኋላ ካለው ክፉ ነገርም በአንተ እጠበቃለሁ። ጌታዬ ሆይ! ከስንፍና እና ከመጥፎ እርጅና በአንተ እጠበቃለሁ። ጌታዬ ሆይ! በእሳት ውስጥ ካለ ቅጣት እና በቀብር ውስጥ ካለ ቅጣት በአንተ እጠበቃለሁ።»¹

ሲመሸም እንዲህ ይሉ ነበር፡

«أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمُلْكُ لِلَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ».

«እኛም ንግስናም የአላህ ሆነን አመሸን። ምስጋና ለአላህ የተገባ ነው። ከአላህ ውጭ (በእውነት) የሚመለከ አምላክ የለም ፤ ብቸኛና አጋር የሌለው ነው ፤ ንግስና እና ምስጋና

¹ ሙስሊም (4/2088) በቁጥር (2723) ዘግበውታል።

ለርሱ ነው ፤ እርሱ በሁሉም ነገር ላይ ቻይ ነው። ጌታዬ ሆይ! በዚህች ሌሊት ውስጥም ከዚህች ሌሊትም በኋላ ያለን መልካም ነገር እጠይቅሃለሁ። በዚህች ሌሊት ውስጥም ከዚህች ሌሊትም በኋላ ካለው ክፉ ነገርም በአንተ እጠበቃለሁ። ጌታዬ ሆይ! ከስንፍና እና ከመጥፎ እርጅና በአንተ እጠበቃለሁ። ጌታዬ ሆይ! ከእሳት ቅጣት እና ከቀብር ቅጣት በአንተ እጠበቃለሁ።)¹

«اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ».

«ጌታዬ ሆይ! በአንተ (ጥበቃ) አነጋን ፤ በአንተ (ጥበቃም) አመሸን ፤ በአንተ (ስም) ህያው እንሆናለን ፤ በአንተ (ስምም) እንሞታለን ፤ መቀስቀስም ወደ አንተ ብቻ ነው።»².

ሲመሸም እንዲህ ይሉ ነበር፡-

«اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ».

«ጌታዬ ሆይ! በአንተ (ጥበቃ) አመሸን ፤ በአንተ (ጥበቃም) አነጋን ፤ በአንተ (ስም) ህያው እንሆናለን ፤ በአንተ (ስምም) እንሞታለን ፤ መመለሻም ወደ አንተ ብቻ ነው።»³.

¹ የቀድሞው ምንጭ።

² ቲርሚዚይ (5/466) ላይ በቁጥር (3391)፣ እንዲሁም "ሶሊክ ቲርሚዚይ" (3/142) ላይ ይመልከቱ።

³ የቀድሞው ማጣቀሻ።

«اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ
وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ،
وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ».

«አላህ ሆይ! አንተ ጌታዬ ነህ፤ ከአንተ በቀር በእውነት
የሚመለከ የለም፤ ፈጥረኸኛል እኔም ባሪያህ ነኝ፤ እኔም
በቻልኩት መጠን በቃል ኪዳንህና በተስፋ ቃልህ ላይ
እገኛለሁ፤ ከሰራሁት ክፋት በአንተ እጠበቃለሁ፤ በእኔ ላይ
የዋልከውን ፀጋ አረጋግጣለሁ፤ ኃጢአቴንም አምናለሁና
ማረኝ! እነሆ ከአንተ በቀር ኃጢአቶችን የሚምር ማንም
የለምና።»²

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أُشْهِدُكَ، وَأُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتِكَ، وَجَمِيعَ
خَلْقِكَ، أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ
وَرَسُولُكَ».

«አላህ ሆይ! አንተ አምላክ መሆንህን ከአንተ በስተቀርም
በእውነት የሚመለከ አምላክ አለመኖሩንና ተጋሪ የሌለህ
ብቸኛ መሆንህን እና ሙሐመድም ባሪያህና መልዕክተኛህ
መሆናቸውን አንተን፤ የዐርሽህን ተሸካሚዎች፤
መላእክትህን፤ እንዲሁም ሁሉንም ፍጡራኖችህን ምስክር

¹ አረጋግጣለሁ፤ እናዘዛለሁም።

² "በሚያመሽ ወቅት በእርግጠኝነት አምናባት የተናገራትና በዚያው ሌሊት
የሞተ ሰው ጀነት ይገባል። በሚያነጋም ወቅት እንደዚሁ።" ቡኸሪ (7/150)
በቁጥር (6306) ዘግበውታል።

አድርጌ አነጋሁ።»

አራት ጊዜ¹

ሲመሽ እንዲህ ይሉ ነበር፡

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَمْسَيْتُ أَشْهَدُكَ، وَأُشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ»

«አላህ ሆይ! አንተ አምላክ መሆንህን ከአንተ በስተቀርም በእውነት የሚመለከ አምላክ አለመኖሩንና አጋር የሌለህ ብቸኛ መሆንህን፣ ሙሐመድም ባርያህና መልዕክተኛህ መሆናቸውን አንተን፣ የዐርሽህን ተሸካሚዎች፣ መላእክትህን እንዲሁም ሁሉንም ፍጡራኖችህን ምስክር አድርጌ አመሸሁ።»

አራት ጊዜ²።

«اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ»

¹ «ንጋት ላይ ወይም ምሽት ላይ ይህንን አራት ጊዜ ያለ ሰው አላህ ከእሳት ነፃ ያወጣዋል።» አቡ ዳዊድ (4/317) በቁጥር (5071)፣ ቡካሪ በ "አደቡል ሙፍረድ" በቁጥር (1201)፣ ነሳኢ በ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በቁጥር (9)፣ ኢብኑ ሱኒ በቁጥር (70) የዘገቡት ሲሆን ክቡር ሸይኽ ኢብኑ ባዝ (አላህ ይዘንላቸው) በ "ቴሕፈቱል አኸያር" (ገጽ 23) ላይ የነሳኢንና የአቡ ዳዊድን ኢስናድ ሐሰን ብለውታል።

² የቀድሞው ዋቢ።

«አላህ ሆይ! በኔ ወይም ከፍጡራንህ በአንዱ ላይ ያነጋው ፀጋ ከአንተው ብቻና ብቻ ነው። ለአንተ አጋር የለህም ምስጋናና ውዳሴም ይገባሁል።»¹

ሲመሸም እንዲህ ይሉ ነበር፡

«اللَّهُمَّ مَا أَمْسَى بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ».

«አላህ ሆይ! በኔ ወይም ከፍጡራንህ በአንዱ ላይ ያመሸው ፀጋ ከአንተው ብቻና ብቻ ነው። ለአንተ አጋር የለህም ምስጋናና ውዳሴም ይገባሁል።»²

«اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ».

«አላህ ሆይ በአካሌ ጤናን ስጠኝ፣ አላህ ሆይ በመስሚያዬ ጤናን ስጠኝ፣ አላህ ሆይ በዕድታዬ ጤናን ስጠኝ፣ ከአንተ ውጭ ሌላ በእውነት የሚመለክ አምላክ የለም፣ አላህ ሆይ ከክህደት እና ከድህነት በአንተ

¹ «ሲነጋለት ይህንን ያለ ሰው የቀኑን ምስጋና በእርግጥ ተወጥቷል፤ ሲመሸ ደግሞ ይህንን ያለ ሰው የሌሊቱን ምስጋና በእርግጥ ተወጥቷል።» አቡ ዳውድ በ 4/318 በቁጥር 5075 ላይ፣ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላ" ውስጥ በቁጥር 7 ላይ፣ ኢብኑ አስ-ሱኒ በቁጥር 41 ላይ፣ እና ኢብኑ ሒባን "መዋሪድ" ውስጥ በቁጥር 2361 ላይ የዘገቡት ሲሆን ኢብኑ ባዝ (አላህ ይዘንላቸውና) "ቱሕፈቱል አኸያር" 24ኛ ገፅ ላይ ሰነዱን ሐሰን ብለውታል።

² የቀድሞው ምንጭ።

እጠበቃለሁ፣ ከቀብር ቅጣትም በአንተ እጠበቃለሁ፣ ከአንተ ውጭ ሌላ በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም»

ሦስት ጊዜ¹

«حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ»

«አላህ በቂዬ ነው። ከእርሱ ሌላ በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም። በእርሱ ላይ ተጠጋሁ እርሱም የታላቁ ዐርሽ ጌታ ነው።»

ሰባት ጊዜ²።

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ: فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي»

«አላህ ሆይ! በዚህችም ሆነ በቀጣዩ ዓለም ይቅርታህንና

¹ አቡዳውድ (4/324) በቁጥር (5092)፣ አሕመድ (5/42) በቁጥር (20430)፣ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላ" ውስጥ በቁጥር (22)፣ ኢብኑ ሱኒ በቁጥር (69)፣ ቡኸሪ "አልአደቡል ሙፍረድ" ውስጥ በቁጥር (701) የዘገቡት ሲሆን ታላቁ ሊቅ ኢብኑ ባዝ ረሒመሁላህ በቱሕፈቱል አኸያር (7፡26) ላይ ሰነዱን ሐሰን ብለውታል።

² "ንጋት ላይና ምሽት ላይ ሰባት ጊዜ ይህንን ያለ ሰው አላህ ከዱኒያና ከአኪራ ጉዳይ ያሳሰበውን ነገር ይበቃዋል።" ኢብኑ ሱኒ በቁጥር (71) መርፏዕ አድርገው፣ አቡ ዳውድ ደግሞ መውቁፍ አድርገው (4/ 321) በቁጥር (5081) የዘገቡት ሲሆን ሹዐይብ እና አብዱልቃድር አል-አርናኡጥ ሰነዱን ሰሒሕ ብለውታል። ዛዱል ሙዓድ (2/376) ይመልከቱ"

ጤናን እጠይቅሃለሁ። አላህ ሆይ! በሃይማኖቴ፣ በቅርባቴ ዓለም ህይወቴ፣ በቤተሰቦቼና በንብረቴም ይቅርታህንና ጤናን እጠይቅሃለሁ። አላህ ሆይ! ነውሬን ሸፍንልኝ፤ ለስጋቴም (ለፍርሃቴም) ደህንነትን ለግሰኝ። አላህ ሆይ! ከፊት ለፊቴ፣ ከኋላዬም፣ ከበስተቀኜም፣ ከበስተግራዬም እንዲሁም ከበላዬም ጠብቀኝ፤ ከበታቼም እንዳልጠቃ በልቅናህ እጠበቃለሁ።)¹

«اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجُرَّهُ إِلَى مُسْلِمٍ».

«የሩቁን እና የቅርቡን አዋቂ፣ የሰማያትና የምድሩ ፈጣሪ የሆንከው ፤ የሁሉም ነገር ጌታ እና ባለቤት የሆንከው አላህ ሆይ! ከአንተ በስተቀር ሌላ በእውነት የሚመለከ አምላክ አለመኖሩን እመስክራለሁ። ከነፍሴ ተንኮል እንዲሁም ከሸይጧን ተንኮል እና የሽርክ ጥሪው (ውትወታው)፣ በነፍሴ ላይ መጥፎ ከመስራትም ይሁን ሙስሊም በሆነ ሰው ላይ መጥፎን ከመፈፀም በአንተ እጠበቃለሁ።)²

«بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ

¹ አቡዳውድ በቁጥር (5074)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (3871) የዘገቡት ሲሆን "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (2/332) ይመልከቱ።

² ቲርሚዲዬ በቁጥር (3392) እና አቡዳውድ በቁጥር (5067) ዘግበውታል፣ ሶሊክ አት-ቲርሚዲ (3/142) ይመልከቱ።

السَّمِيعُ الْعَلِيمُ».

«በዚያ ከስሙ ጋር በምድርም ይሁን በሰማይ ምንም ነገር የማይጎዳ በሆነው እንዲሁም ሰሚና ዐዋቂ በሆነው አላህ ስም።)

ሦስት ጊዜ¹።

«رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ نَبِيًّا».

«በአላህ ጌትነት፣ በእስልምና ሃይማኖትነትና በሙሐመድ ነቢይነት ወደድኩ።»

ሦስት ጊዜ²

«يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ».

«ሕያውና ሁሉን አስተናባሪ የሆንክ ጌታ ሆይ! በእዝነትህ

¹ «ንጋት ላይ ሶስት ጊዜ፣ ምሽት ላይም ሶስት ጊዜ ያለ ሰው አንዳችም ነገር አይጎዳውም።» አቡዳውድ (4/ 323) በቁጥር (5088)፣ ቲርሚዚ (5/ 465) በቁጥር (3388)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (3869) እና አሕመድ በቁጥር (446) የዘገቡት ሲሆን፤ "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (2/332) ተመልከት። ታላቁ ሊቅ ኢብኑ ባዝ አላህ ይዘንላቸውና በ "ቱሕፈቱል አኸያር" (ገጽ 39) ላይ ሰነዱን ሐሰን ብለውታል።

² «ጠዋት ሲነጋ ሶስት ጊዜ፣ ምሽት ሲገባም ሶስት ጊዜ ይህንን ያለ ሰው የትንሳኤ ቀን ሊያስደስተው በአላህ ላይ ሐቅ ይሆንለታል።» አሕመድ 4/337 ላይ በቁጥር 18967፣ ነሳኢ በ "ዐመል አልየውም ወልላይላ" ውስጥ በቁጥር 4፣ ኢብኑ አስቡኒ በቁጥር 68፣ አቡዳውድ 4/318 ላይ በቁጥር 1531፣ ቲርሚዚ 5/465 ላይ በቁጥር 3389 የዘገቡት ሲሆን ኢብኑ ባዝ ረሒሙሁላህ በ "ቱሕፈቱል አኸያር" 39ኛ ገፅ ላይ ሐሰን ብለውታል።

እርዳታን እጠይቃለሁ ፤ ጉዳዬንም ሁሉ አስተካክልልኝ ፤
የአይን መርገብን ያህል እንኳ ቢሆን ለራሴ አትተወኝ።"¹

«أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا
الْيَوْمِ: فَتَحَهُ، وَنَصْرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ
مَا بَعْدَهُ».

«እኛም አነጋን፤ ንግስናም የዓለማት ጌታ ለሆነው አላህ
ሆኖ አነጋ። አላህ ሆይ! እኔ የዚህን ቀን መልካም ነገር፡
ስኬቱን፡ ድሉን፡ ብርሃኑን፡ በረከቱንና ቅናቻውን
እጠይቅሃለሁ። በውስጡ ካለው ክፉ ነገርና ከርሱ በኋላ
ካለውም ክፉ ነገር በአንተ እጠበቃለሁ።»².

ሲመሸም እንዲህ ይሉ ነበር፡

«أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمُلْكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ
الَّيْلَةِ: فَتَحَهَا، وَنَصْرَهَا، وَنُورَهَا، وَبَرَكَتَهَا، وَهُدَاهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا
فِيهَا، وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا».

«ለማምሸት በቅተናል፤ በዚህ ሰዓት ልዕልና የዓለማት
ጌታ ለሆነው አላህ ነው። አላህ ሆይ! እኔ የዚህችን ሌሊት
መልካም ነገር፡ ስኬቷን፡ ድሏንና ብርሃኗን እንዲሁም

¹ ሐኪም ዘግበው ሶሊክ ያሉት ሲሆን ዘሀቢም (1/545) ተስማምተውበታል።
"ሶሊክ ተርጉሞች (1/273) ላይ ይመልከቱ።

² አቡዳዊድ (4/322) በቁጥር (5084) የዘገቡት ሲሆን ሹዐይብ እና
ዐብዱልቃዲር አልአርናኡጥ በዛዱል መዓድ ተሕቂቅ (2/373) ላይ ሰነዱን ሐሰን
ብለውታል።

ረድኤቷንና በዚህች ሌሊት ትክክለኛ ፍኖትን መጨበጥን እጠይቅሀለሁ። ከርሷና ከርሷ ቀጥሎ ከሚመጣው ጊዜ ክፉ ነገር ባንተ እጠበቃለሁ።»¹

«أَصْبَحْنَا عَلَىٰ فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَعَلَىٰ كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَىٰ دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ﷺ، وَعَلَىٰ مِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ».

«በኢስላም ተፈጥሯችን፣ በመልካም ንግግር (ከሊመተል ኢኽላስ)፣ በነቢያችን በሙሐመድ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን) ሃይማኖት፣ ቀጥ ያለ ሙስሊም በነበረውና ከሙሽሪኮች ባልነበረው በአባታችን በኢብራሂም ጎዳና ላይ እንደጸናን አነጋን።»².

ሲመሽም እንዲህ ይሉ ነበር፡

«أَمْسَيْنَا عَلَىٰ فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَعَلَىٰ كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَىٰ دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ﷺ، وَعَلَىٰ مِلَّةِ أَبِينَا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ».

«በኢስላም ተፈጥሯችን፣ በመልካም ንግግር (ከሊመተል ኢኽላስ) በነቢያችን በሙሐመድ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን) ሃይማኖት ቀጥ ያለ ሙስሊም በነበረውና ከሙሽሪኮች ባልነበረው በአባታችን

¹ የቀድሞው ምንጭ።

² አሕመድ (3/406) እና (407) በቁጥር (15360) እና (15563)፣ ኢብኑ ሱኒ "ዐመሉል የውሚ ወልለይላህ" በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ በቁጥር (34) የዘገቡት ሲሆን፣ "ሶሊሐል ጃሚዕ" (4/209) ይመልከቱ።

በኢብራሂም ጎዳና ላይ እንደጸናን አመሸን»¹.

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ».

«ለአላህ ጥራትና ምስጋና ተገባው።)

መቶ ጊዜ²።

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ተጋሪ የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።)

አስር ጊዜ³፣ ወይም ድካም ላይ ሲሆኑ አንድ ጊዜ⁴።

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

¹ የቀድሞው ምንጭ።

² «ሲነጋና ሲመሽ ይህንን መቶ ጊዜ ያለ ሰው፤ የትንሳኤ ቀንም እርሱ ያለውን አምሳያ ያለ ወይም በእርሱ ላይ የጨመረ ሰው ካልሆነ በቀር ማንም በላጭ ስራ ይዞ አይመጣም።» ሙስሊም (4/2071) በቁጥር (2692)።

³ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ በቁጥር (24) ዘግበውታል፤ ይመልከቱ፡- ሶሊክ አት-ተርጊብ ወት-ተርሂብ (1/272) እና የኢብኑ ባዝ (ረሒመሁላህ) "ቴሕፈቱል አኽያር" (ገጽ 44)፣ እንዲሁም ትሩፋቱን በ(ገጽ 146) ሐዲስ ቁጥር (255) ላይ ይመልከቱ።

⁴ አቡዳውድ በቁጥር (5077)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (3798)፣ አክመድ በቁጥር (8719) ዘግበውታል። ሶሊክ አትተርጊብ ወትተርሂብ (1/270)፣ ሶሊክ አቡዳውድ (3/957)፣ ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ (2/331) እና ዛዱል መዓድ (2/377) ላይ ይመልከቱ።

قَدِيرٌ».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ተጋሪ የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።)

መቶ ጊዜ ሲነጋ¹።

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضَا نَفْسِهِ، وَزِنَةَ عَرْشِهِ، وَمَدَادَ

كَلِمَاتِهِ».

«ለአላህ የፍጡራኑን ቁጥር ያህል፣ የነፍሱን ውዴታ ያህል፣ የዐርሹን ክብደት ያህል እና የንግግሮቹን ያህል ጥራትና ምስጋና ተገባው።)

ሦስት ጊዜ ሲነጋ²።

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا».

«አላህ ሆይ! ጠቃሚ ዕውቀትን፣ መልካም ሲሳይን፣ ተቀባይነት ያለው ስራን እጠይቅሁለሁ።"

¹ «ይህንን በቀን ውስጥ መቶ ጊዜ ያለ ሰው ለርሱ አስር ባሪያዎችን ነፃ ከማውጣት ጋር እኩል ትሆንላታለች፤ መቶ ምንዳ ይፃፍላታል፤ መቶ ወንጀሎችም ከርሱ ላይ ይሰረዙላታል፤ ምሽቱ እስኪገባ ድረስም ያንን ቀኑን ከሸይጧን መከለያ ትሆንላታለች፤ እርሱ ከሰራው አብዝቶ የሰራ ሰው ካልሆነ በቀር ማንም በላጭ ስራ ይዞ አይመጣም።» አል-ቡካሪ (4/ 95) በቁጥር (3293)፣ እና ሙስሊም (4/ 2071) በቁጥር (2691)።

² ሙስሊም (4/2090) በቁጥር (2726) ዘግበውታል።

በነጋ ጊዜ¹።

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ»

«አላህን ምህረቴን እጠይቀዋለሁ፤ ወደ እርሱም በፀፀት እመለሳለሁ።»

በቀን መቶ ጊዜ²።

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ».

«ከፍጡራት ክፋት ሙሉ በሆኑ የአላህ ቃላት እጠበቃለሁ።»

ሦስት ጊዜ ምሽት ላይ³።

«اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ».

«አላህ ሆይ! በነቢይህ ሙሐመድ ላይ ሰላትህንና ሰላምህን አስፍን»

¹ ኢብኑ ሱኒ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ በቁጥር (54)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (925) የዘገቡት ሲሆን ዐብዱልቃዲር እና ሹዐደብ አል-አርናኡጥ በ "ተሕቂቅ ዛጼል መዓድ" ውስጥ በ2/375 ላይ ሰነዱን ሐሰን ብለውታል። ከዚህ በፊት በቁጥር (73) አልፏል።

² ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (11/101) በቁጥር (6307) ፣ ሙስሊም (4/2075) በቁጥር (2702) ዘግበውታል።

³ «በሚያመሽ ጊዜ ይህንን ሶስት ጊዜ ያለ ሰው በዚያች ሌሊት መርዛማ ነገር አይጎዳውም።» አሕመድ 2/290 ላይ በቁጥር 7898፣ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ በቁጥር 590 እና ኢብኑ ሱኒ በቁጥር 68 የዘገቡት ሲሆን፤ "ሶሒሕ ቲርሚዚ" 3/187፣ "ሶሒሕ ኢብኑ ማጀህ" 2/266 እና የኢብኑ ባዝን "ቱሕፈቱል አኸያር" ገፅ 45 ይመልከቱ።

28. የመኝታ አዝካር (ውዳሴዎች)

(ሁለቱን መዳፎቹን ያገጥጥማል፤ ከዚያም በውስጥቸው እፍ ይልና በነሱ ውስጥ የሚከተለውን ይቀራል፡

{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝}

{ቁልሁወሷሁ አሐድ} {(መልዕክተኛችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -እርሱ አላህ አንድ ብቻ ነው። (1)

{አላሁስ-ሶመድ} አላህ የሁሉ ነገር መጣጊያ ነው። (2)

{ለምየሊድ ወለምዩለድ} አልወለደም፤ አልተወለደምም።(3)

{ወለምየኩን ለሁ ኩፉወን አሐድ} ለእርሱም አንድም ብጤ የለዉም። (4)} [አል-ኢኸላስ፡ 1-4]

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝}

{ቁል አዑዙ ቢረቢል ፈለቅ} {(መልዕክተኛችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -በተፈልቃቂው ጎህ (በአል-ፈለቅ) ጌታ

¹ «በሚያነጋ ጊዜ በኔ ላይ አስር፣ በሚያመሽም ጊዜ አስር ሰለዋት ያወረደ፤ የቂያማ ቀን ምልጃዬ ትደርሰዋለች።» ጦበራኒ በሁለት ሰነዶች ዘግበውታል፡- ከነሱም አንደኛው ጀይድ (ጥሩ) ነው፤ መጅመዑዝ-ዘዋሊድ (10/120)፤ እና ሰሂህ አት-ተርጊብ ወት-ተርሂብ (1/273) ተመልከት።

እጠበቃለሁ፤- (1)

{ሚን ሸርሪ ማ ኸለቅ} ከፈጠረው ፍጡር ሁሉ ክፋት፡፡(2)

{ወሚን ሸርሪ ጋሲቂን ኢዛ ወቀብ} ከሌሊትም ክፋት በጨለመ ጊዜ፤ (3)

{ወሚን ሸርሪን-ነፋሣቲ ፊልዑቀድ} በቋጠሮዎች ላይ ተፈዎች ከሆኑት ደጋሚ ሴቶችም ክፋት፤ (4)

{ወሚንሸርሪ ሐሲዲን ኢዛ ሐሰድ} ከምቀኛም ክፋት፤ በተመቀኘ ጊዜ (በአሏህ) -እጠበቃለሁ- በል፡፡ (5)}

[አል_ፈለቅ፡ 1-5]

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكِ النَّاسِ ۝٢ إِلَهِ النَّاسِ ۝٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝٤ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝٥ مِنَ الْغِيَّةِ وَالنَّاسِ ۝٦}

{ቁል አዑዙ ቢረብቢን-ናስ} {(መልዕክተኞችን ሙሐመድ ሆይ! እንዲህ) በል፡ -የሰዎች ሁሉ ፈጣሪ በሆነው ጌታ እጠበቃለሁ፤ (1)

{መሊኪን-ናስ} የሰዎች ሁሉ ንጉስ በሆነው ጌታ፤ (2)

{ኢላሂን-ናስ} የሰዎች ሁሉ አምላክ በሆነው ጌታ፤ (3)

{ሚን ሸርሪል ወስዋሲል-ኸናስ} ከዚያ ብቅ እልም ባይ ከሆነው ጎትጓች ክፋት፤ (4)

{አልላዚ ዩወስዊሱ ፊ ሱዱሪን-ናስ} ከዚያ በሰዎች ልቦች ውስጥ የሚጎተጉት ከሆነው፤ (5)

{ሚነል ጂንነቲ ወንናስ} ከጂንም ይሁን ከሰው ሰይጣን ክፋት (እጠበቃለሁ)። (6)} [አን-ናስ: 1-6]

ቀጥሎም በሁለት እጆቻቸው ከሰውነታቸው የቻሉትን ያህል ያብሳሉ። በእነርሱም ጭንቅላታቸውን፣ ፊታቸውንና የሰውነታቸውን የፊት ለፊት ክፍል በማበስ ይጀምራሉ። (ይህንንም ሶስት ጊዜ ያደርጋሉ)¹።

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

"አላህ ከእርሱ በስተቀር ሌላ እውነተኛ አምላክ የለም። አላህ ምንግዜም ሕያው፤ በራሱ የተብቃቃ ነው። ማንገላጀትም ሆነ እንቅልፍ አትይዘዉም። በሰማያት ውስጥና በምድር ውስጥ ያለው ሁሉ የእርሱ ብቻ ነው። ያ እርሱ ዘንድ በፍቃዱ ቢሆን እንጂ የሚያማልድ ማን ነው? (ከፍጡራን) ሁሉ በፊታቸው ያለውንና ከኋላቸው ያለውን ሁሉ ጠንቅቆ ያውቃል። በሻው ነገር እንጂ ከእውቀቱ (ፍጡራን) በምንም ነገር አያካብቡም። መንበሩ የሰማያትንና የምድርን ስፋት ይበልጣል። ጥበቃቸዉም አያቅተዉም። እርሱ የሁሉ የበላይና ታላቅ ነው።"

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (9/62) በቁጥር (5017) እና ሙስሊም በቁጥር (2192) ዘግበውታል።

[አል-በቀራህ: 255]¹

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللّٰهِ
وَمَلَائِكَتِهِ ۚ وَكُتِبَ عَلَيْهِ وَرُسُلُهُ ۚ لَا نَفَرَقَ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانُكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٥٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ لَهَا مَا
كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۚ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا
تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا
طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۚ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا ۚ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٦﴾﴾

«አመነ ረሱሉ ቢማ ኡንዚላ ኢለይሂ ሚን ረቢሂ ወልሙእሚኑን፤ ኩሉን አመነ ቢላሂ ወመላኢከቲሂ ወኩቱቢሂ ወሩሱሊህ፤ ላ ኑፈሪቁ በይነ አሐዲን ሚን ሩሱሊህ፤ ወቃሉ ሰሚዕና ወአጠዕና ጉፍራነከ ረበና ወኢለይከል መሲር።» "መልዕክተኛው (ሙሐመድ) ከጌታው ወደ እርሱ በተወረደለት (ቁርኣን) አምኗል። አማኞችም እንደዚሁ አመኑ። ሁሉም በአላህ፣ በመላዕክቱ፣ በመጽሐፉና በመልዕክተኞቹ «ከእነርሱ በአንዱም መካከል አንለይም (አንክድም)» የሚሉ ሲሆኑ አመኑ። «የአላህን ትዕዛዛትንም ሰማን ታዘዝንም። ጌታችን ሆይ! ምህረትህን እንሻለን ።

¹ «ወደ መኝታው በሄደ ጊዜ እርሷን የቀራ ሰው እስኪነጋ ድረስ የአላህ ከላላ አይለየውም፤ ሽዑቧንም አይቀርበውም።» ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (4/487) በቁጥር (2311)።

የሁሉም መመለሻ ወደ አንተው ብቻ ነው። አሉም።" (285)

«ላ ዩክሊፋላሁ ነፍሱን ኢላ ዉስዐሃ፤ ለሃ ማከሰበት ወዐለይሃ መክተሰበት፤ ረበና ላ ቱአኪዝና ኢንነሲና አው አኽጠእና፤ ረበና ወላ ተሕሚል ዐለይና ኢስረን ከማ ሐመልተሁ ዐለለዚነ ሚን ቀብሊና፤ ረበና ወላ ቱሐሚልና ማ ላ ጧቀተ ለና ቢህ፤ ወዕፉ ዐና፤ ወግፊር ለና፤ ወርሃምና፤ አንተ መውላና ፈንሱርና ዐለል ቀውሚል ካፈረን።» አላህ የትኛውንም ነፍስ ከችሎታዋ በላይ አያስገድዳትም። ነፍስ ሁሉ ለሰራችው መልካም ስራ ሁሉ ተገቢው ምንዳ አላት። በእርሷም ላይ ባፈራችው (ታጢአት) ተገቢው ቅጣት አለባት። (ሙስሊሞች) «ጌታችን ሆይ! ብንረሳ ወይም ብንሳሳት (አትቅጥን)። ጌታችን ሆይ! ከባድ ሽክምን ከእኛ በፊት በነበሩት ህዝቦች ላይ እንደጫንከው ሁሉ በእኛ ላይ አትጫንብን። ጌታችን ሆይ! ለእኛ ችሎታ የሌለንን ነገር አታሸክመን። ለእኛም ይቅርታ አድርግልን። ለእኛም ምህረትን አድርግልን። እዘንልንም። ረዳታችን አንተ ብቻ ነህና። በከፋዲ ሕዝቦች ላይም ድልን አጎናጽፈን። (286)»

[አል-በቀሪህ: 285-286]¹።

«بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنِّي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أَمَسَكْتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا، بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ».

¹ "በምሽት ውስጥ ሁለቱን የቀሩ ሰው ይበቁታል።" ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (9/94) በቁጥር (4008) እና ሙስሊም (1/554) በቁጥር (807) ዘግብውታል።

«ጌታዬ ሆይ! በስምህ¹ ጎኔን አሳረፍኩ፤ ባንተውም አነሳዋለሁ። ነፍሴን ከያዝካት እዘንላት፤ ከለቀቅካትም መልካሞቼን ባሮችህን በምትጠብቅበት ጠብቃት።»²

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا، إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاحْفَظْهَا، وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاعْفُ رُ لَهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ».

«አላህ ሆይ! አንተ ነፍሴን ፈጠርካት፤ አንተው ትገድላታለህ። ሞቷም ህይወቷም ለአንተ ነው። ካኖርካት ጠብቃት፤ ከገደልካትም ማራት። አላህ ሆይ! እኔ ጤናን እጠይቅሀለሁ።»³

«اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ».

«አላህ ሆይ! ባሮችህን በምትቀሰቅስበት ቀን ከቅጣትህ

¹ "አንዳችሁ ከፍራሹ የተነሳና ከዚያም ወደርሱ የተመለሰ ጊዜ በሽርጡ (በታችኛው ልብሱ) ጫፍ ሶስት ጊዜ ያራግፈው፣ የአላህንም ስም ይጥራ፤ እርሱ (ከሄደ) በኋላ (በፍራሹ ላይ) ምን እንደተተካ አያውቅምና። በተጋደመም ጊዜ፡- .. ይበል።" ሐዲሁ (እስከ መጨረሻው)። [«በኢዛሩ ሰኒፋ» የሚለው ትርጉም፡- ከዳር በኩል ቀጥሎ ያለው ጫፍ ማለት ነው።] አን-ኒሃያ ፊ ገሪቢል ሐዲሥ ወል-አሠር (ሰነፈ)።

² ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (11/126) በቁጥር (6320) እና ሙስሊም (4/2084) በቁጥር (2714) ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (4/2083) በቁጥር (2712) ላይ፤ አሕመድ በዚሁ ቃል (2/79) በቁጥር (5502) ላይ ዘግበውታል።

ጠብቀኝ^{1::2}

«بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا».

«አላህ ሆይ! የምኖረውም የምሞተውም በስምህ ነው።»³

«سُبْحَانَ اللَّهِ

«አላህ ጥራት ተገባው

(ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ)،

(ሰላሳ ሶስት ጊዜ።)

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

ምስጋናም ሁሉ ለአላህ ይሁን

(ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ)،

(ሰላሳ ሦስት ጊዜ።)

وَاللَّهُ أَكْبَرُ

አላህ ታላቅ ነው

¹ «ነቢዩ -የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና- መተኛት የፈለጉ ጊዜ ቀኝ እጃቸውን ከጉንጫቸው ስር ያኖሩ ነበር። ቀጥለውም እንዲህ ይሉ ነበር፡ ...» ሐዲሁ።

² አቡዳውድ (4/311) በቁጥር (5045)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (3398) የዘገቡት ሲሆን ከላይ የተጠቀሰው ቃል የአቡዳውድ ዘገባ ነው። "ሶሊክ አት-ቲርሚዚ" (3/143) እና "ሶሊክ አቡዳውድ" (3/240) ይመልከቱ።

³ ቡካሪ ከፈትሕ ጋር (11/113) በቁጥር (6324) ፣ ሙስሊም (4/2083) በቁጥር (2711) ዘግበውታል።

(أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ)».

(ሠላሳ አራት)» 2H¹

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْأَرْضِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ، وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ».

«የሰባቱ ሰማያት ጌታ፣ የምድር ጌታ፣ የታላቁ ዐርሽ ጌታ፣ ጌታችን ፣ የሁሉም ነገር ጌታ የሆንከው፣ ቅንጣትንና የቴምር ፍሬን ፈልቃቁ፣ ተውራትን ኢንጂልንና ፋርቃንን ያወረደክ የሆንከው አላህ ሆይ! ከሁሉም አንተ አናቱን የምትይዝ ከሆንከው ነገር ክፋት በአንተ እጠበቃለሁ፤ አላህ ሆይ! አንተ የመጀመሪያ ነህ ከአንተ በፊት አንዳችም የለም፤ አንተ የመጨረሻ ነህ ከአንተ በኋላ አንዳችም የለም፤ አንተ የበላይ ነህ ከአንተ በላይ አንዳችም የለም፤ አንተ (በእውቀትህ) ቅርብ ነህ እንዳንተ ቅርብ አንዳችም የለም እዳችንን ክፈልገን ከድህነትም አብቃቃን።»²

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَانَا، وَأَوَانَا، فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ

¹ «ወደ መጃታው ሲያመራ ይህንን ያለ ሰው ከአገልጋይ የተሻለ ይሆንለታል።» ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (7/71) በቁጥር (3705) እና ሙስሊም (4/2091) በቁጥር (2726) ዘግበውታል።

² ሙስሊም (4/2084) በቁጥር (2713) ዘግበውታል።

وَلَا مُؤْوِيَّ».

«ለመገበን፣ ላጠጣን፣ ላብቃቃንና መጠለያ ለሰጠን አላህ ምስጋና ይገባው። አብቃቂና መጠለያ ሰጪ የሌላቸው ስንትና ስንት አሉ።»¹

«اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أُجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ».

«የሩቁን እና የቅርቡን አዋቂ፣ የሰማያትና የምድሩ ፈጣሪ የሆንከው፤ የሁሉም ነገር ጌታ እና ባለቤት የሆንከው አላህ ሆይ! ከአንተ በስተቀር ሌላ በእውነት የሚመለከ አምላክ አለመኖሩን እመሰግናለሁ። ከነፍሴ ተንኮል እንዲሁም ከሸይጧን ተንኮል እና የሽርክ ጥሪው (ውትወታው)፣ በነፍሴ ላይ መጥፎ ከመስራትም ይሁን መስላም በሆነ ሰው ላይ መጥፎን ከመፈፀም በአንተ እጠበቃለሁ።»²

«يَقْرَأُ ﴿الْم﴾ تَنْزِيلَ السَّجْدَةِ، وَتَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ».

«አሊፍ ላም ሚም ﴿ተንዚል አስ-ሰጅዳህን﴾ እና

¹ መስሊም (4/2085) በቁጥር (2715) ዘግበውታል።

² አቡ ዳውድ (4/317) በቁጥር (5067)፣ ቲርሚዝ በቁጥር (3629) ዘግበውታል።
በ "ሰሊክ አት-ቲርሚዝ" (3/142) ላይ ይመልከቱ።

{ተባረከል-ለዚ ቢዋደሂልሙልኩ} ን ይቀራል»¹።

«اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَقَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ».

«አላህ ሆይ!² ነፍሴን ላንተ እጅ ሰጥቻለሁ፤ ጉዳዬንም ላንተ አሳልፌ ሰጥቻለሁ፤ ፊቴንም ወዳንተ አዙፊያለሁ፤ ጀርባዬንም ወዳንተ አስጠግቻለሁ፤ እዝነትህን በመከጀልና ቅጣትህን በመፍራት፤ ከአንተ መሸሸጊያም ሆነ ማምለጫ ወዳንተው እንጂ የለም፤ ባወረድከው መጽሐፍህ አምኛለሁ፤ በላከውም ነቢይህ አምኛለሁ።» ማለት ነው።³

29 - በሌሊት በተገላበጡ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ፤

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ».

¹ ቲርሚዚ በቁጥር (3404)፣ ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልለይለህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ በቁጥር (707) ዘግበውታል። "ሶሊክ አልጃሚዕ" (4/255) ተመልከት።

² «ለመተኛት ስፍራህን በያዝክ ጊዜ ለሰላት እንደምታደርገው ዉዱእ አድርግ፤ ከዚያም በቀኝ ጎንህ ተጋደም፤ ከዚያም እንዲህ በል፡- ...» (እስከ ሐዲሁ መጨረሻ)።

³ ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ይህን ላለው ሰው፡- «ብትሞት በተፈጥሮ (በእስልምና) ላይ ሆነህ ትሞታለህ» አሉት። ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (11/113) በቁጥር (6313) እና ሙስሊም (4/2081) በቁጥር (2710) ዘግበውታል።

(አንዱና ሁሉን አሸናፊ፣ የሰማያት፣ የምድርና በመካከላቸውም ላለው ሁሉ ጌታ፣ ኃያልና እጅግ መሐሪ ከሆነው አላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም።)¹

30. በእንቅልፍ ውስጥ የደነገጠና በብቸኝነት የተቸገረ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونَ».

«ከአላህ ቁጥና ከቅጥቱ፣ ከባሮቹ ክፋት፣ ከሰይጣናት ጉትጎታ እንዲሁም በአጠገቤ ከመገኘት ሙሉ በሆኑ የአላህ ቃላት እጠበቃለሁ።»²

31. ህልም ያየ ሰው ምን ማድረግ እንዳለበት

(ወደ ግራው ቱፍ ቱፍ ይላል) (ሦስት ጊዜ)^{3።}

(ከሰይጣንና ካየው ነገር ክፋት በአላህ ይጠበቃል) (ሶስት ጊዜ)^{4።}

¹ በሌሊት ከጎን ወደ ጎን ሲገላበጥ ይህን ይላል። ሐኪም ዘግበውት ሶሊክ ሲሉት ዘሀቢም (1/540) ተስማምተውበታል። እንዲሁም ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልለይለህ" በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ በቁጥር (202) እና ኢብኑስ-ሱኒ በቁጥር (757) ዘግበውታል። "ሶሊክ አልጃሚዕ" (4/213) ይመልከቱ።

² አቡዳውድ (4/12) በቁጥር (3893)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (3528) ዘግበውታል፤ "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/171) ይመልከቱ።

³ ሙስሊም (4/1772) በቁጥር (2261) ዘግበውታል።

⁴ ሙስሊም (4/1772) (1773) በቁጥር (2261) እና (2262) ዘግበውታል።

"ለማንም አይናገራት"¹

(ከነበረበት ጎኑ ይዞራል)²

(ያንን ከፈለገ ተነስቶ ይሰግዳል።)³

32 - የዊትሮ ቁኑት ዱዓአ

«اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ؛ فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ، [وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ]، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ».

«አላህ ሆይ! ከመራሃቸው ጋር ምራኝ፣ ጤና ከለገስካቸው ጋር ጤና ለግሰኝ፣ ከተንከባከብካቸው ጋር ተንከባከበኝ፣ በሰጠኸኝ ነገር ላይ በረከ አድርግልኝ፣ ከወሰንከው ነገር ክፋት ጠብቀኝ፤ አንተ ትፈርዳለህ እንጂ በአንተ ላይ አይፈረድብህምና፣ አንተ ወዳጅ ያደረግከው አይዋረድም፣ [አንተ ጠላት ያደረግከውም አይከብርም]፣ ጌታችን ሆይ ተባረክህ፣ ላቅህም።»⁴

¹ ሙስሊም (4/1772) በቁጥር (2261) እና (2263) ዘግበውታል።

² ሙስሊም (4/1773) በቁጥር (2261) ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (4/1773) በቁጥር (2263) ዘግበውታል።

⁴ አራቱ አስሐቡስ-ሱነን፣ አሕመድ፣ ዳሪሚ እና በይሀቂ የዘገቡት ሲሆን፣ አቡዳውድ በቁጥር (1425)፣ ቲርሚዢ በቁጥር (464)፣ ነሳኢ በቁጥር (1744)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (1178)፣ አሕመድ በቁጥር (1718)፣ ዳሪሚ በቁጥር (1592)፣ ሐኪም (3/172) እና በይሀቂ (2/209) ዘግበውታል። በቅንፉ ሙሀል ያለው በይሀቂ ውስጥ ያለ ሲሆን፤ "ሶሊክ አትቲርሚዢ" (1/144)፣ "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/194) እና የአልባኒን "ኢርዋኡል ገሊል" (2/172) ተመልከት።

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ».

«አላህ ሆይ! እኔ በአንተ ውዴታ ከአንተ ቁጥ እጠበቃለሁ፤ በይቅር ባይነትህም ከቅጥትህ እጠበቃለሁ፤ ከአንተም በአንተው እጠበቃለሁ፤ በአንተ ላይ ምስጋናን መቁጠር አልቻልንም፤ አንተ ራስህን እንዳመሰግንከው ነህ።»¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ».

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ».

«አላህ ሆይ! አንተን ብቻ እንገዛለን፤ ለንተም እንሰግዳለን፤ ሱጁድም እናደርጋለን፤ ወዳንተም እንተጋለን እንገሰግሳለንም፤ እዝነትህንም ተስፋ እናደርጋለን፤ ቅጥትህንም እንፈራለን፤ ቅጥትህ በከሀዲዎች ላይ በእርግጥ አግኝ ነውና። አላህ ሆይ! እኛ እርዳታህን እንለምንሃለን፤ ምህረትህንም እንጠይቅሃለን፤ በመልካምም እናወድስሃለን፤ አንክድህም፤ ባንተም እናምናለን፤ ለንተም

¹ አራቱ የሱኑን አዘጋጆች እና አሕመድ የዘገቡት ሲሆን፤ አቡዳውድ በቁጥር (1427)፤ ቲርሚዚ በቁጥር (3566)፤ ነሳኢ በቁጥር (1746)፤ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (1179) እና አሕመድ በቁጥር (751) ዘግበውታል። ይመልከቱ፡- "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/180)፤ "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/194) እና "አልኢርዋእ" (2/175)።

እጅ እንሰጣለን፣ የሚክድህንም እንተዋለን።"¹

33. ከዊትረ ሶላት ካሳላሙቱ በኋላ የሚባል ዚክር

«سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ».

«ቅዱሱ ንጉሥ ጥራት ተገባው።

ثَلَاثَ مَرَّاتٍ

ሦስት ጊዜ

وَالثَّالِثَةُ يَجْهَرُ بِهَا وَيَمُدُّ بِهَا صَوْتَهُ يَقُولُ:

ሶስተኛውን ድምፁን ከፍ በማድረግና ጎተት በማድረግ እንዲህ ይላል:

«رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ».

«የመላእክትና የጂብሪል ጌታ»².

34 - በጭንቀትና በሀዘን ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أَمَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ

¹ አል'በይሃቂይ በ«አስ-ሱነኑ አል-ኩብራ» ላይ ዘግበውታል፤ ሰነዱንም (2/211) ላይ ሶሊት ብለውታል። ሸይኽ አልባኒም በ "ኢርዋኡል ገሊል" (2/170) ላይ "ይህ ሰነድ ሶሊት ነው።" ብለዋል። ይህም በዑመር ላይ መውቁፍ ነው።

² ነሳኢ (3/244) በቁጥር (1734)፣ ዳረቁጥኒ (2/31) እና ሌሎችም የዘገቡት ሲሆን በቅንፉ መሀል ያለው የዳረቁጥኒ (2/31) በቁጥር (2) ጭማሪ ነው። ኢስናዱም ሶሊት ነው። "ዘዳል መዓድ" በሹዓይብ አልአርናኡጥ እና አብዱልቃዲር አልአርናኡጥ (1/337) ተመልከት።

أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيبَ قَلْبِي، وَتُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي».

«አላህ ሆይ! እኔ ባሪያህ ነኝ። የወንድ ባሪያህና የሴት ባሪያህ ልጅ ነኝ። አናቴ በእጅህ ነው፣ ፍርድህ በኔ ላይ ተፈፃሚ ነው፣ በኔ ላይ የምትወስነው ውሳኔህ ፍትሃዊ ነው። ነፍስህን በሰየምክበት ስሞችህ፣ ወይም በመፅሀፍህ ውስጥ ባወረድከው ስሞችህ፣ ወይም ከፍጥረታትህ አንዱን ባሳወቅከውም ስሞችህ፣ ወይም አንተ ዘንድ በሩቅ እውቀትህ በተለየህበት ስሞችህ፣ በሁሉም ላንተ ባሉ ስሞች ቁርአንን የልቤ ፀደይ፣ የልቤ ብርሀን፣ የሀዘኔ ማንሻ፣ የጭንከቴ ማስወገጃ እንድታደርግልኝ እጠይቅሃለሁ።"¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ».

«አላህ ሆይ! እኔ ከጭንቀትና ከሀዘን፣ ከአቅም ማነስና ከስንፍና፣ ከስስትና ከፈረነት፣ ከከባድ እዳና በሰዎች ከመሸነፍ በአንተ እጠበቃለሁ።"²

¹ አሕመድ (1/391) በቁጥር (3712) ዘግበውታል፤ አልባኒይም በሲልሲላቴል አሓዲሲስ-ሶሊሐህ (1/337) ሶሊሕ ብለውታል።

² ቡኸሪይ (7/158) በቁጥር (2893) የዘገቡት ሲሆን፣ መልክተኛው (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ይህንን ዱዓ ያበዙ ነበር። ቡኸሪይ ከፈትሕ ጋር (11/173) ይመልከቱ፣ ወደፊትም (ገጽ 89) በቁጥር (137) ይመጣል።

35 - በችግር ወቅት የሚደረግ ዱዓእ

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ».

«ከታላቁና ቻይ ከሆነው አላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም። የታላቁ ዐርሽ ጌታ ከሆነው አላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም። የሰማያት ጌታ ፣ የምድር ጌታ ፣ የተከበረው ዐርሽ ጌታ ከሆነው አላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም።»¹

«اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو، فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ».

«አላህ ሆይ! እዝነትህን እክጅላለሁና የዓይን መርገጥጥን ያህል እንኳ ቢሆን ለራሴ አትተወኝ ፤ ጉዳዬንም ሁሉ አስተካክልልኝ። ከአንተ በስተቀር በእውነት የሚመለከ የለም።»²

«لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ»

«ከአንተ በቀር ሌላ እውነተኛ አምላክ የለም። ጥራት

¹ ቡኸሪ (7/154) በቁጥር (6345) እና ሙስሊም (4/2092) በቁጥር (2730) ዘግብውታል።

² አቡዳውድ (4/324) በቁጥር (5090) ፣ አሕመድ (5/42) በቁጥር (20430) ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በሰራሕ አቡዳውድ (3/959) ላይ ሐሰን ብለውታል።

ይገባህ። እኔ በእርግጥ ከበዳዮች ነበርኩ።»¹

«اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا».

«አላህ አላህ ጌታዬ ነው፤ በእርሱ ምንንም አላጋራም።»².

36 - ጠላትንና ባለስልጣንን ሲገናኙ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ».

«አላህ ሆይ! እኛ በአንገቶቻቸው (በፊታቸው) ላይ እናደርግሃለን፤ ከክፋቶቻቸውም ባንተው እንጠበቃለን።»³

«اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضْدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَحُولُ وَبِكَ أَصُولُ، وَبِكَ أُقَاتِلُ».

«አላህ ሆይ! አንተ ደጋፊዬ ነህ፤ አንተም ረዳቴ ነህ፤ ባንተ እዘዋወራለሁ፤ ባንተም አጠቃለሁ፤ ባንተም እዋጋለሁ።»⁴

«حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ».

¹ ቲሮሚዚ በ5/529 በቁጥር 3505 ፣ ሐኪም በ1/505 ዘግበው ሶሊክ ሲሉት ዘሀቢም ተስማምተውበታል ፣ "ሶሊክ አትቲሮሚዚ" 3/168 ይመልከቱ።

² አቡ ዳውድ (2/87) በቁጥር (1525) ኢብኑ ማጀህም በቁጥር (3882) ዘግበውታል። ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ (2/335) ይመልከቱ።

³ አቡዳውድ (2/89) በቁጥር (1537) የዘገቡት ሲሆን አልሐኪም ሶሊክ ብለውታል፤ ዘሀቢም (2/142) ላይ ተስማምተውበታል።

⁴ አቡዳውድ (3/42) በቁጥር (2632)፣ ቲሮሚዚ (5/572) በቁጥር (3584) ዘግበውታል። "ሶሊክ አትቲሮሚዚ" (3/183) ይመልከቱ።

«አላህ መመኪያችንና በቂያችን ነው።»¹

37 - የመሪን በደል የፈራ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَارًا مِنْ
فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ، وَأَحْزَابِهِ مِنْ خَلَائِقِكَ، أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يَطْغَى،
عَرَّ جَارُكَ، وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ».

«የሰባቱ ሰማያት ጌታ፣ የታላቁ ዐርሽ ጌታ የሆንከው አላህ
ሆይ! ከእገሌ የእገሌ ልጅ እና ከፍጡራንህ መካከል ከሆኑት
ጭፍሮቹ፤ አንዳቸውም በእኔ ላይ ጥቃት እንዳያደርሱብኝ
ወይም ግፍ እንዳይፈጽሙብኝ ከላላ ሁነኝ፤ ጥበቃህ ላቀ፤
ምስጋናህም ከፍ አለ፤ ከአንተ በቀር በእውነት የሚመለከ
የለም።»²

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ، أَعُوذُ
بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْمُمْسِكِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعَنَّ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا
بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانٍ، وَجُنُودِهِ وَاتَّبَاعِهِ وَأَشْيَاعِهِ، مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ،
اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَعَرَّ جَارُكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَلَا
إِلَهَ غَيْرُكَ».

«አላህ ታላቅ ነው፤ አላህ ከፍጡራኑ ሁሉ የላቀ ሆኗል

¹ ቡኸሪ (5/172) በቁጥር (4563)።

² ቡኸሪይ በአደቡል ሙፍረድ በቁጥር (707) ዘግበውታል። አልባኒይ በሶሒት
አደቡል ሙፍረድ በቁጥር (545) ሶሒት ብለውታል።

ነው፤ አላህ ከምፈራውና ከምጠነቀቀው ነገር ሁሉ የላቀ ሀያል ነው። ከእርሱ በስተቀር በእውነት የሚመለክ አምላክ በሌለው፣ ሰባቱን ሰማያት ያለ እርሱ ፈቃድ በምድር ላይ እንዳይወድቁ አግዶ በያዘው አላህ፤ ከባሪያህ ከእገሌ ክፋት፣ ከጭፍሮች፣ ከተከታዮችና ከደጋፊዎች፣ ከጋኔንም ሆነ ከሰው ክፋት እጠበቃለሁ። አላህ ሆይ! ከክፋታቸው ለእኔ ጠባቂ ሁነኝ። ምስጋናህ ላቀ፤ ጥበቃህም ከበረ፤ ስምህም ተብራራ፤ ከአንተ በስተቀር በእውነት የሚመለክ አምላክ የለም።)

ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

ሦስት ጊዜ¹።

38 - በጠላት ላይ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ».

«መጽሐፍን ያወረድክ፣ ምርመራህ ፈጣን የሆነክ አላህ ሆይ! የተሰባሰቡትን (የጠላት) ኃይሎች ድል ንሳቸው። አላህ ሆይ! ድል ንሳቸው፤ አናውጣቸው።)²

39. ሕዝብን የፈራ ሰው የሚለው

«اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ».

¹ ቡኸሪይ በአደቡል ሙፍረድ በቁጥር (708) ዘግበውታል። አልባኒይ በሶሒክ አደቡል ሙፍረድ በቁጥር (546) ሶሒክ ብለውታል።

² ሙስሊም (3/1362) በቁጥር (1742) ዘግበውታል።

«አላህ ሆይ! በሻኸው መንገድ ከእነርሱ ጠብቀኝ።»¹

40 - በእምነት ውስጥ ወስዋስ የደረሰበት ሰው የሚያደርገው ዱዓእ

(በአላህ ይጠበቅ)²። እንዲህም ይላል፡ ((ከተረገመው ሰይጣን በአላህ እጠበቃለሁ))"

(ወስዋስ ከገባበት ነገር ይቆጠብ)³።

(እንዲህም ይበል፡

(أَمِنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ).

"በአላህና በመልአኩሽቶች አምናለሁ"⁴

(የሚከተለውን የአላህ ቃል ይቀራል፡-

(هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٠﴾)

{እርሱ (ከበፊቱ ምንም ያልቀደመው) የመጀመሪያ! (ፊት ያለ) (ከኋላው ምንም የሌለ የመጨረሻ) ብቻውን ቀሪ፤ ከበላይ ማንም የሌለ (ግልጽና የበላይ) ስውርም (ድብቅ) ነው። እርሱ (በምድርም ሆነ በሰማይ ያለን) ሁሉ ነገር አዋቂ

¹ ሙስሊም (4/2300) በቁጥር (3005) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ ከፈትኤ ጋር (6/336) በቁጥር (3276) እና ሙስሊም (1/120) በቁጥር (134) ዘግበውታል።

³ ቡኸሪ ከፈትኤ ጋር (6/336) በቁጥር (3276) እና ሙስሊም (1/120) በቁጥር (134) ዘግበውታል።

⁴ ሙስሊም (1 /119-120) በቁጥር (134)።

ነው።} [አል-ሓዲድ፡ 3]¹.

41 - የዕዳ መክፈያ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ».

«አላህ ሆይ! በሐላልህ ከሐራምህ ጠብቀኝ፤ በችሮታህም ከአንተ ውጪ ካሉ አብቃቃኝ።»².

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ».

«አላህ ሆይ! እኔ ከጭንቀትና ከሀዘን፣ ከመልፈስፈስና ከስንፍና፣ ከስስትና ከፈረነት፣ ከከባድ እዳና በሰዎች ከመሸነፍ ባንተ እጠበቃለሁ።»³

42 - በሶላትና በቂራአት ውስጥ ወስዋስ ሲያጋጥም የሚደረግ ዱዓእ

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»

«ከተረገመው ሰይጣን በአላህ እጠበቃለሁ፤

وَأَتَّقِلْ عَلَى يَسَارِكَ (ثَلَاثًا)».

¹ አቡዳውድ (4/329) በቁጥር (5110) የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በሶሊክ አቡዳውድ (3/962) ላይ ሐሰን ብለውታል።

² ቲርሚዲዶ (5/560) በቁጥር (3563)፣ ይመልከቱ፡- "ሶሊክ አትቲርሚዲ" (3/180)።

³ ቡኸሪ (7/158) በቁጥር (2893) ዘግበውታል፣ ከዚህ ቀደም (7ጽ 83) በቁጥር (121) ተጠቅሷል።

«ወደ ግራህም (ሶስት ጊዜ) ትፋ!»¹

43 - ጉዳይ የከበደበት ሰው የሚያደርገው ዱዓእ፤

«اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا، وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا».

«አላህ ሆይ! አንተ ቀላል ያደረግከው ቢሆን እንጂ ቀላል የለም። አንተም ስትሻ አስቸጋሪውን ነገር ቀላል ታደርጋለህ።»²

44. ወንጀል የሠራ ሰው የሚለውና የሚያደርገው

«مَا مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ».

«ኃጢአትን የሠራ፣ ዉዲእን አሳምሮ፣ ከዚያም ተነስቶ ሁለት ረከዓ የሚሰግድ፣ ከዚያም አላህን ምህረት የሚጠይቅ አንድም ባሪያ የለም፤ አላህ ለርሱ የሚምረው ቢሆን እንጂ።»³.

¹ ሙስሊም (4/1729) በቁጥር (2203) ከዑሥማን ቢን አቢል ዓስ (ረ.ዐ) ሐዲሠ ዘግበውታል። በውስጡም፡- «ያንን አደረግኩ፤ አላህም ከእኔ አስወገደልኝ» የሚል ይገኝበታል።

² ኢብኑ ሒባን በ "ሶሊሐቸው" በቁጥር (2427)፣ ኢብኑ ሱኒ በቁጥር (351) የዘገቡት ሲሆን ሐፊዝ፡- "ይህ ሐዲስ ሶሊክ ነው" ብለዋል፤ አብዱልቃዲር አልአርናኡጥም በ "ተሽሪጅ አልአዝዘር ሊን-ነወዋ" (ገጽ 106) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

³ አቡዳውድ (2/86) በቁጥር (1521)፣ ቲርሚዚ (2/257) በቁጥር (406) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በሶሊክ አቡዳውድ (1/283) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

45. ሰይጣንና ጉትጎታውን ማባረሪያ ዱዓ

(ከርሱ በአላህ መጠበቅ)¹.

(አዛን)².

(አዝካር (ውዳሴዎች) እና ቁርኣንን መቅራት)።

«لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ، إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تُقْرَأُ فِيهِ
سُورَةُ الْبَقَرَةِ».

«ቤቶቻችሁን መቃብር አታድርጉ። ሰይጣን የበቀራህ
ምእራፍ የሚቀራበት ቤትን ይሸሻል።»³

ሸይጢንን ከሚያባርሩ ነገሮች መካከል የጧትና የማታ፣
የመኝታና ከእንቅልፍ የመነሻ ዚክሮች፣ ቤት በሚገቡበትና
በሚወጡበት ወቅት የሚባሉ ዚክሮች፣ መስጂድ
በሚገቡበትና በሚወጡበት ወቅት የሚባሉ ዚክሮች፣ እና
ሌሎችም የተደነገጉ ውዳሴዎች ይገኙበታል። ለምሳሌ፡-
በመኝታ ሰአት አየተል ኩርሲይን መቅራት፣ የሱረቱል
በቀራህን የመጨረሻ ሁለት አንቀጾች መቅራት፤ እንዲሁም
እንዲህ ያለ ሰው፡-

¹ አቡዳውድ በ(1/203) በቁጥር፣ እና ኢብኑ ማጀህ በ(1/265) በቁጥር (807)
የዘገቡት ሲሆን፣ ማጣቀሻው ከዚህ በፊት በቁጥር (31) አልፏል፤ ይመልከቱ፡-
ሱረቱል ሙእሚኑን፡ [97-98]።

² ሙስሊም (1/291) በቁጥር (389) እና ቡኸሪ (1/151) በቁጥር (608)
ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (1/539) በቁጥር (780) ዘግበውታል።

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ብቸኛ ነው፤ ተጋሪም የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።»

مِائَةً مَرَّةً، كَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ كُتِّهِ،

መቶ ጊዜ፤ ቀኑን ሙሉ ከሸይጧን መከላከል ትሆንላታለች¹፤ እንዲሁም አዛን ሸይጣንን ያባርራል።

46 - የማይወደው ነገር ሲያጋጥመው ወይም ከአቅሙ በላይ ሲሆንበት የሚያደርገው ዱዓእ

«قَدَّرُ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ».

«የአላህ ውሳኔ ነው፤ የሻውንም ሠራ።»²

47 - ልጅ ለተወለደለት ሰው የሚባል የእንኳን ደስ አላህ ቃልና ምላሹ

¹ ቡኸሪ (4/126) በቁጥር (3293) ዘግባውታል።

² «በሁሉም ውስጥ መልካም ነገር ቢኖርም፤ ጠንካራ ሙእሚን ከደካማው ሙእሚን አላህ ዘንድ የተሻለና ይበልጥ ተወዳጅ ነው። በሚጠቅምህ ነገር ላይ ጉጉት ይኑርህ! በአላህም ታገዝ! አትስነፍ! አንዳች ነገር ሲያገኝህም <እንዲህ አድርጌ በነበር እንዲህ እንዲህ ይሆን ነበር።> አትበል። ይልቁንም <ይህ የአላህ ውሳኔ ነው። የሻውንም ፈፀመ።> በል። (እንዲህ ቢሆን ኖሮ) ማለት የሰይጣንን ስራ ትከፍታለችና።» ሙስሊም (4/2052) በቁጥር (2664)።

«بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ، وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرَزَقْتَ بِرَّةً».

«አላህ በተላገሰልህ (ልጅ) በረከን ያድርግልህ፤ ለጋሹንም የምታመሰግን ያድርግህ፤ ለአቅሙ-አዳም ይድረስልህ፤ ታዛዥነቱንም ይለግስህ።»¹

ተደሳቹም ሲመልስለት እንዲህ ይበል፡-

«بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا، وَرَزَقَكَ اللَّهُ مِثْلَهُ، وَأَجْزَلَ ثَوَابِكَ».

«አላህ ይባርክልህ፤ በአንተም ላይ ይባርክ፤ አላህም መልካምን ይመንዳህ፤ አላህም አምሳያውን ይስጥህ፤ ምንዳህንም ያብዛልህ።»²

48 - ለልጆች ጥበቃ የሚደረግበት ዱዓእ

የአላህ መልክተኛ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ሐሰንና ሐሰይንን (ረዳዩሊሁ ዐንሁማ) - አላህ መልካም ሥራቸውን ይውደድላቸውና - በአላህ ያስጠብቋቸው ነበር።

¹ ከሐሰኑል በስሪ ንግግር ተጠቅሷል። የኢብኑል ቀደምን "ቴሕፈቱል ሙውዱድ" (ገፅ 20) ይመልከቱ፤ እንዲሁም በ "አልአውሰጥ" ውስጥ ለኢብኑል ሙንዚር አስጠግተውታል።

² ነወዊ በ "አልአዝካር" (ገፅ 349) ላይ ብለውታል። የሰሊም አልሂላሊን "ሶሒሕ አልአዝካር ሊነወዊ" (2/713) እና የአዘጋጁን "ተማሙ አትተኸሪጅ ፊዝኪክር ወድዱዓእ ወልዒላጅ ቢርፋቃ" (1/416) ይመልከቱ።

«أَعِيدُكُمْ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ».

"ሁለታችሁንም ከማንኛውም ሰይጣንና መርዛማ ፍጡር፣ እንዲሁም ከማንኛውም ክፉ ዓይን ምሉዕ በሆኑት የአለህ ቃላት አስጠብቃለሁ።"¹

49 - በሽተኛን በሚጠይቁ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ፤

«لَا بَأْسَ ظُهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ».

«ምንም አይደለም አጽጂ ነው፤ በአለህ ፍቃድ»²።

«أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيَكَ».

«ታላቁ አለህን የታላቁን ዐርሽ ጌታ እንዲፈውስህ እጠይቃለሁ።»

ሰባት ጊዜ³።

50. ህመምተኛን የመጠየቅ ትሩፋት

ነብዩ የአለህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና እንዲህ ብለዋል፡-

¹ ቡኸሪ (4/119) ከኢብን ዐባስ ረዲየላሁ ዐንሁማ በቁጥር (3371) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (10/118) በቁጥር (3616) ዘግበውታል።

³ «አንድም ሙስሊም ባረዶ ሞቱ ያልቀረበን በሽተኛ የጠየቀና ሰባት ጊዜ... ካለ ይፈውሳል።» ቲርሚዝ በቁጥር (2083) እንዲሁም አቡ ዳውድ በቁጥር (3106) ዘግበውታል፤ ሶሊክ አቲርሚዝ (2/210) እና ሶሊሑል ጃሚዕ (5/180) ይመልከቱ።

«إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مَشَى فِي خِرَافَةٍ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجْلِسَ، فَإِذَا جَلَسَ عَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ، فَإِنْ كَانَ غُدُوَّةً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُمْسِيَ، وَإِنْ كَانَ مَسَاءً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ».

«አንድ ሰው (የታመመ) ሙስሊም ወንድሙን በጠየቀ ጊዜ እስኪቀመጥ ድረስ በጀነት ፍሬዎች ውስጥ ይራመዳል። ከተቀመጠም እዝነት ትሸፍነዋለች። ጧት ከሆነ እስኪያመሽ ድረስ ሰባ ሺህ መላእክቶች ለርሱ ዱዓ ያደርጉለታል። ማታ ከሆነም እስኪያነጋ ድረስ ሰባ ሺህ መላእክቶች ለርሱ ዱዓ ያደርጉለታል።»¹.

51 - በህይወቱ ተስፋ የቆረጠ በሽተኛ የሚያደርገው ዱዓእ

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى».

«አላህ ሆይ! ማረኝ፤ እዘንልኝም፤ ከከፍተኛው ወዳጅ ጋር አገናኘኝ።»²

ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) በሞታቸው ጊዜ ሁለት እጃቸውን ውሃ ውስጥ እያስገቡ ፊታቸውን ይጠርጉና እንዲህ ይሉ ነበር፡

¹ ቲርሚዚ በቁጥር (969)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (1442)፣ አሕመድ በቁጥር (975) ዘግበውታል። በሶሊክ ኢብኑ ማጀህ (1/244) ላይና በሶሊክ አትቲርሚዚ (1/286) ላይ ይመልከቱ። አሕመድ ሻኪርም ሶሊክ ብለውታል።

² ቡኸሪ (7/10) በቁጥር (4435) እና ሙስሊም (4/1893) በቁጥር (2444) ዘግበውታል።

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

«ከአላህ በቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ የለም»

إِنِّ لِلْمَوْتِ سَكْرَاتٍ».

«በእርግጥም ለሞት መከራዎች አሉት»¹።

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ».

ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ አላህም ታላቅ ነው። ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ እርሱ አንድ ነው። ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ እርሱ አንድ ነው፤ አጋር የለውም። ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ በአላህ ካልሆነ በስተቀር ብልሃትም ሆነ ሃይል የለም።²

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (8/144) በቁጥር (4449) ዘግበውታል፤ በሐዲሱ ውስጥም ሲዋክ ተጠቅሷል።

² ቲርሚዚይ በቁጥር (3430)፤ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (3794) የዘገቡት ሲሆን አልባኒይ ሶሊሕ ብለውታል። ሶሊሕ አትቲርሚዚይ (3/152) እና ሶሊሕ ኢብኑ ማጀህ (2/317) ተመልከት።

52. ሞት አፋፍ ላይ ያለን ሰው "ለ ኢላሃ ኢለሏህን" ተልቂን ማስደረግ (ማስባል)

«مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ

«ከዱኒያ የመሰናበቻ ቃሉ የሆነ ሰው

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

ከአላህ በቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ የለም።

دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ጀነት 7፡»¹.

53 - መከራ የደረሰበት ሰው የሚያደርገው ዱዓእ

«إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ أَجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي، وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا».

«እኛ ለአላህ ነን ወደርሱም ተመለሾች ነን፤ አላህ ሆይ በመከራዬ ምንዳን ስጠኝ፤ ከርሱ የተሻለንም ለኔ ተካልኝ»²።

54. የሚችን ዓይን ሲከድኑ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ (بِاسْمِهِ) وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْغَائِبِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَنَوِّرْ لَهُ

¹ አቡዳዉድ (3/190) ላይ በቁጥር (3116) ዘግበውታል። እንዲሁም "ሶሊክ አልጃሚዕ" (5/432) ይመልከቱ።

² ሙስሊም (2/632) በቁጥር (918) ዘግበውታል።

فيه».

«አላህ ሆይ! እንሌን (ስሙን በመጥቀስ) ማረው፤ ደረጃውንም ቅን መንገድ በተመሩት ሰዎች ውስጥ ከፍ አድርግለት፤ ወደኋላ በቀሩት ዘሮችም ውስጥ ተካው፤ የዓለማት ጌታ ሆይ! ለእኛም ለእርሱም ማርፊን፤ ቀብሩንም አስፋለት አብራለትም፡፡»¹

55. በሚች ላይ በሚሰገድ ሰላት ውስጥ ለሚቹ የሚደረግ ዱዓአ

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنَّهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاعْسِلْهُ بِالْمَاءِ الثَّلَجِ وَالْبَرْدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِزَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]».

«አላህ ሆይ ማረው፤ እዘንለትም፤ ሰላምም አድርገው፤ ይቅርም በለው፤ ማረፊያውንም አክብርለት፤ መግቢያውንም አስፋለት፤ በውሃ፤ በበረዶና በጤዛም እጠበው፤ ነጭ ልብስ ከእድፍ እንደሚጠራ ከኃጢአት አጥራው፤ ከቤቱም የተሻለ ቤትን፤ ከቤተሰቡም የተሻለ ቤተሰብን፤ ከሚስቱም የተሻለች ሚስትን ቀይርለት፤ ጀነትንም አስገባው፤ ከቀብር ቅጣት [እና ከእሳት ቅጣትም]

¹ ሙስሊም (2/634) በቁጥር (920) ዘግበውታል፡፡

ጠብቀው»¹።

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَّتِنَا وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا، وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرْنَا وَأُنْثَانَا، اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتُهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتُهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ، وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ».

«አላህ ሆይ! በህይወት ያለነውንም፣ የሞቱብንም፣ በቅርብ ያለነውንም ሩቅ ያሉትንም፣ ትልልቆቻችንንም፣ ትንንሾቻችንንም፣ ወንዶቻችንንም፣ ሴቶቻችንንም ማርፈን። አላህ ሆይ! ከመካከላችን የምታኖረውንም ኑሮውን በኢስላም አድርግለት፤ የምትገለውንም በእምነት ላይ እንዲሞት አድርገው። አላህ ሆይ! ምንዳውን አትንፈገን ከእርሱም በኋላ እጣችንን ጥመት አታድርግብን።»²

«اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا بَنَ فُلَانًا فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلُ جَوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ، فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ».

«አላህ ሆይ! እገሌ የእገሌ ልጅ በአንተ አደራና በጥበቃህ ስር ነው፤ ከቀብር ፈተናና ከእሳት ቅጣትም ጠብቀው። አንተ የቃል ኪዳንና የእውነት ባለቤት ነህ፤ ምህረት አድርግለት፤

¹ ሙስሊም (2/663) በቁጥር (963) ዘግበውታል።
² አቡዳውድ በቁጥር (3201)፣ ቲርሚዝ በቁጥር (1024)፣ ነሳኢ በቁጥር (1985)፣ ኢብኑ ማጀህ (1/480) በቁጥር (1498)፣ አሕመድ (2/368) በቁጥር (8809) የዘገቡት ሲሆን በ "ሶሒክ ኢብኑ ማጀህ" (1/251) ላይ ይመልከቱ።

እዘንለትም፤ አንተ መሓሪ አዛኝ ነህና።»¹

«اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أَمَّتِكَ احْتَاجُ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ».

«አላህ ሆይ! ባሪያህና የሴት ባሪያህ ልጅ ወደ እዝነትህ ፈላጊ ሆኗል፤ አንተ እርሱን ከመቅጣት የተብቃቃህ ነህ። መልካም ሠሪ ከነበረ በመልካም ሥራው ላይ ጨምርለት፤ አጥፊም ከነበረ ይቅር በለው።»²

56 - ለሚች ህፃን በጀናዝ ሶላት ላይ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ».

«አሏህ ሆይ! ከቀብር ቅጣት ጠብቀው።»³

እንዲህም ቢሉ፡-

¹ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (1499) ዘግበውታል፤ "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/251) ይመልከቱ፤ እንዲሁም አቡዳውድ በ(3/211) በቁጥር (3202) ላይ ዘግበውታል።

² ሐኪም ዘግበው ሶሊክ ያሉት ሲሆን ዘሀቢም (1/359) ተስማምተውበታል። የአልባኒን "አካዛውል ጀናኢዝ" (ገፅ 125) ላይ ይመልከቱ።

³ (ሰዲድ ቢን አል-ሙሰየብ እንዲህ አሉ፡- ከአቡ ሁረይራ ረዲየላሁ ዐንሁ ኋላ ፈፅሞ ኃጢአት ሰርቶ በማያውቅ ህፃን ላይ ሰገድኩ፤ እንዲህ ሲሉም ሰማኝቸው...) ሐዲሱን እስከመጨረሻው። ማሊክ በሙወጦእ (1/288)፤ ኢብኑ አቢ ሸይባ በሙሶነፍ (3/217) እና በይሀቂ (4/9) የዘገቡት ሲሆን፤ ሹዐይብ አል-አርፍዑጥ ለበገዊ <ሸርሁስ-ሱና> (5/357) ባደረጉት ተሕቂቅ የሐዲሱን ኢስናድ ሰሂህ ብለውታል።

«اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا وَذُخْرًا لَوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعًا مُجَابًا، اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا، وَأَعْظِمْ بِهِ أَجُورَهُمَا، وَأَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كِفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَأَسْلَافِنَا، وَأَفْرَاطِنَا، وَمَنْ سَبَقَنَا بِالْإِيمَانِ».

«አላህ ሆይ! ለወላጆቼ ቀዳሚ ምንዳና ተቀማጭ ሀብት፣ ተቀባይነት ያለው አማላጅም አድርገው። አላህ ሆይ! በእርሱ ሰበብ ሚዛኖቻቸውን አክብሮላቸው፣ ምንዳቸውንም በእርሱ አብዛላቸው፣ ከደጋግ ምእመናንም ጋር አስጠጋው፣ በኢብራሂም እንክብካቤ ስርም አድርገው፣ በእዝነትህም ከእሳት ቅጣት ጠብቀው፣ ከቤቱ የተሻለ ቤትን፣ ከቤተሰቡም የተሻለ ቤተሰብን ቀይረላት። አላህ ሆይ! ላለፉት አባቶቻችን፣ ለቀደሙት ህፃናቶቻችን እና በእምነት ለቀደሙን ሁሉ ማርልን።»

መልካም ነው።¹

«اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا».

«አላህ ሆይ! ለእኛ ቀዳሚ፣ ተቀማጭና ምንዳ አድርግልን።»²

¹ የኢብኑ ቁዳማን አል-ሙግኒ (3/416) እና የሸይኽ ዐብዱልዐዚዝ ብን ዐብዱላህ ብን ባዝን (ረሒሙሁላህ) "አሳሳቢ ትምህርቶች ለብዙሀኑ ህዝብ" (ገፅ 15) ይመልከቱ።

² ሐሰን በህፃኑ ላይ ፋቲሃን ይቀራና እንዲህ ይል ነበር... ሐዲሁ (እስከ መጨረሻው)። አል-በገዊ በሸርሁስ-ሱንና (5/357) እና ዐብዱረዛቅ በቁጥር (6588) ዘግቦውታል፤ ቡኸሪም በኪታቡል ጀናኢዝ (65) «በጀናዛ ላይ ፋቲሃን

57. የሚችን ቤተሰብ ለማፅናናት የሚደረግ ዱዓእ

«إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أَعْطَى، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى... فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ».

«በርግጥም የወሰደው የአላህ ነው፤ የሰጠውም የርሱ ነው፤ ሁሉም ነገር እርሱ ዘንድ የተወሰነ ጊዜ አለው... ስለዚህ ትታገስ፤ ምንዳውንም (ከአላህ) ትጠብቅ።»¹

እንዲህም ቢሉ፦

«أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ، وَأَحْسَنَ عَزَاءَكَ، وَغَفَرَ لِمَيِّتِكَ»

«አላህ ምንዳህን ያብዛልህ፤ ሙጽናናትህንም ያሳምርልህ፤ ለሚችህም ምህረት ያድርግለት።»

መልካም ነው²

58 - ሚችን ቀብር ውስጥ ሲያስገቡ የሚደረግ ዱዓእ

«بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ».

መቅራት» በሚለው ምዕራፍ (2/113) ከሐዲሥ ቁጥር (1335) በፊት መዐለቅ አድርገው አስፍረውታል።

¹ ቡኻሪ (2/80) በቁጥር (1284) ፣ ሙስሊም (2/636) በቁጥር (923) ዘግበውታል።

² የነወዊ "አልአዝካር" (ገፅ 126)።

«በአላህ ስም እና በአላህ መልዕክተኛ ሱና ላይ።»¹

59. ሚችን ከቀበሩ በኋላ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ تَبِّتْهُ».

«አላህ ሆይ! ማረው፣ አላህ ሆይ! አፅናው።»²

60. ቀብሮን ሲዘይሩ የሚደረግ ዱዓእ፤

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، [وَيَرْحُمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ».

«ከአማኞችና ከሙስሊሞች የሆናችሁ የዚህ ስፍራ ነዋሪዎች ሰላም በእናንተ ላይ ይሁን፣ እኛም አላህ ካለ እናንተን የምንቀላቀል ነን፣ [አላህ ከእኛ ቀድመው የሄዱትንም ሆነ ወደ ኋላ የሚቀሩትን ይዘንላቸው] ለእኛም ለእናንተም ደህንነትን ከአላህ እጠይቃለሁ»³.

¹ " አቡዳውድ (3/314) በቁጥር (3215) በሶሊክ ሰነድ፣ አሕመድ በቁጥር (5234) እና በቁጥር (4812) «ቢስሚላህ፣ ወወላ ሚላቲ ረሱሊላህ» በሚለው ቃል የዘገቡት ሲሆን ሰነዱም ሶሊክ ነው።"

² ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይሰፈን) ሚችን ከቀበሩ በኋላ እርሱ ዘንድ ቆመው እንዲህ ይሉ ነበር፦ «ለወንድማችሁ ምህረትን ጠይቁለት! እርሱ አሁን ይጠየቃልና ፅናትን ለምኑለት።» አቡ ዳውድ (3/315) በቁጥር (3223) እና አል-ሐኪም ዘግበውት ሶሊክ ብለውታል፣ አዝ-ዘሀቢም (1/370) ተስማምተውበታል።

³ ሙስሊም (2/671) በቁጥር (975)፣ እና ኢብኑ ማጀህ (1/494) ቃላቱ የሰቸው ሲሆን በቁጥር (1547) ከቡረይዳህ ረዲየላሁ ዐንሁ ዘግበውታል። በቅንፎች

61. በንፋስ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ፤

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا».

«አላህ ሆይ! እኔ ኸይሯን እማፀንሃለሁ፤ ከክፋቷም በአንተው እጠበቃለሁ።»¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ».

«አላህ ሆይ! እኔ መልካሚን፣ በውስጧ ያለውን መልካም ነገርና የተላከችበትን መልካም ነገር እጠይቅሀለሁ። ከክፋቷ፣ በውስጧ ካለው ክፋትና ከተላከችበት ክፋትም ባንተ እጠበቃለሁ።»²

62. ነጎድጓድ ሲሰማ የሚደረግ ዱዓእ፤

«سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ».

«ነጎድጓድም እያመሰገነ መላእክትም እርሱን ፈርተው የሚያወድሱት አላህ ጥራት ይገባው።»³

መካከል ያለው ደግሞ ሙስሊም ዘንድ ከዓኢሻ ረዲየላሁ ዐንሃ (2/671) በቁጥር (975) ተዘግቧል።

¹ አቡ ዳውድ በ(4/326) በቁጥር (5099) ላይ ኢብኑ ማጀህም በ(2/1228) በቁጥር (3727) ላይ ዘግበውታል። "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (2/305) ይመልከቱ።

² ሙስሊም (2/666) በቁጥር (899)፣ ቡኸሪይ (4/76) በቁጥር (3206) እና (4829) ዘግበውታል፤ ቃሉ የሙስሊም ዘገባ ላይ ያለው ነው።

³ ዐብደላህ ቢን አዝ'ተብይር -አላህ መልካም ስራቸውን ይውደድላቸውና- ነጎድጓድ በሰሙ ጊዜ ንግግርን ያቋርጡና እንዲህ ይሉ ነበር፡- ... ሐዲሱ

63 - ዝናብን ለመፈለግ ከሚደረጉ ዱዓዎች

«اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْنًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيْعًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا غَيْرَ آجِلٍ».

«አምላኬ ሆይ ራስ ረጡብ የሚያደርግ ዝናብን አጠጥን አደጋ ያላዘለ አብቃይ ጠቃሚ ጎጂ ያልሆነ ዝናብ በአስቸኳይ የማይዘገይ ሲሆን አዝንብልን።»¹

«اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا».

«አላህ ሆይ! ዝናብ አዝንብልን፣ አላህ ሆይ! ዝናብ አዝንብልን፣ አላህ ሆይ! ዝናብ አዝንብልን።»²

«اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَحْيِي بَلَدَكَ الْمَيِّتَ».

«አምላኬ ሆይ ባሮችህንና እንሰሳቶችህን አጠጥቸው፤ እዝነትህን አሰራጩ፤ የሞተውን ሀገርህን ህያው አድርግ።»³

64. ዝናብ ሲታይ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا».

«አላህ ሆይ! የሚንቧቧና ጠቃሚ አድርገው።»⁴

አልሙውጦእ (2/992) ላይ የተዘገበ ሲሆን አልባኒም በ "ሶሊክ አልከሊም አጥባይብ" (157) ላይ "ሶሊክ አልኢስናድ ሙውቁፍ" ብለውታል።

¹ አቡዳውድ (1/303) በቁጥር (1171) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በሶሊክ አቡዳውድ (1/216) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

² ቡኸሪ (1/224) በቁጥር (1014) እና ሙስሊም (2/613) በቁጥር (897) ዘግበውታል።

³ አቡዳውድ (1/305) በቁጥር (1178) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በሶሊክ አቡዳውድ (1/218) ላይ ሐሰን ብለውታል።

⁴ ቡኸሪ ከፈትክ ጋር (2/518) በቁጥር (1032) ዘግበውታል።

65. ዝናብ ከወረደ በኋላ የሚደረግ ዚክር

«مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ».

«በአላህ እዝነትና ችሮታ ዝናብ አገኘን።»¹

66 - ዝናብ እንዲያባራ ከሚደረጉ ዱዓዎች

«اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ وَالظَّرَابِ، وَبُطُونِ الْأُودِيَةِ، وَمَنَايِبِ الشَّجَرِ».

«አምላካችን ሆይ በኛ ላይ ሳይሆን በዙሪያችን ላይ በከረብታና በጉብታ በሽለቆዎች እምብርት በዛፍ መብቂያ ስፍራ (አዝንብልን)።»²

67. ጨረቃ ሲታይ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا نَحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ».

«አላህ ታላቅ ነው። አላህ ሆይ! በፀጥታና በእምነት፣ በሰላምና በእስልምና፣ ጌታችን ሆይ! አንተ ወደምትወደውና ወደሚያስደስትህ ነገር በመግጠም (ጨረቃዋን) አውጣብን። ጌታችንም ጌታሽም አላህ ነው።»³

¹ ቡኸሪ (1/205) በቁጥር (846) ፣ ሙስሊም (1/83) በቁጥር (71) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ (1/224) በቁጥር (933) እና ሙስሊም (2/614) በቁጥር (897) ዘግበውታል።

³ ቲርሚዚ (5/504) በቁጥር (3451)፣ ዳሪሚ በዚሁ ቃሉ (1/336) ላይ ዘግበውታል። "ሶሊኩ አትቲርሚዚ" (3/157) ይመልከቱ።

68. ምዕቅ በሚያፋጥር ጊዜ የሚያደርገው ዱዓአ

«ذَهَبَ الظَّمَا وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ».

«ጥም ተወገደ፤ የደም ሥፍሮችም ረጠቡ፤ ምንዳውም በአላህ ፈቃድ የተረጋገጠ ሆነ ማለት ነው።¹

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي».

«አላህ ሆይ! ሁሉን ነገር ባካለላቸው እዝነትህ ትምረኛ ዘንድ እለምንሃለሁ።»²

69. ምግብ ከሙብላት በፊት የሚደረግ ዱዓአ

«إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ:

«አንዳችሁ ምግብ ሲበላ እንዲህ ይበል፡-

بِسْمِ اللَّهِ،

በአላህ ስም፣

فَإِنْ نَسِيَ فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ:

መጀመሪያ ላይ ከረሳ እንዲህ ይበል፡-

بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ».

¹ አቡ ዳውድ (2/306) በቁጥር (2359) ላይ እና ሌሎችም ዘግበውታል።
"ሶሊሐል ጃሚዕ" (4/209) ይመልከቱ።

² ኢብኑ ማጀህ (1/557) በቁጥር (1753) ከዐብዱላህ ኢብኑ ዐምር (ረዲየላሁ ዐንሁማ) ዱዓ የዘገቡት ሲሆን ሓፊዝ በ "ተኸረጁል አዝካር" ላይ ሐሰን ብለውታል። ይመልከቱ፡- ሸርሐል አዝካር (4/342)።

«ቢስሚላህ ለመጀመርያው ለመጨረሻውም።»¹

«مَنْ أَطْعَمَهُ اللَّهُ الطَّعَامَ فَلْيُقِلْ:

«አላህ ምግብ ያበላው ሰው እንዲህ ይበል፡-

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ،

አላህ ሆይ በእሱ ባርክልን፤ ከእሱ የተሻለውንም አብላን፤

وَمَنْ سَقَاهُ اللَّهُ لَبَنًا فَلْيُقِلْ:

አላህ ወተት ያጠጣው ሰው እንዲህ ይበል፡-

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ».

«አላህ ሆይ! በርሱ ባርክልን፤ ከርሱም ጩምርልን።»²

70. ምግብ በልቶ ሲጨረስ የሚደረግ ዱዓእ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا، وَرَزَقَنِيهِ، مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ».

«የኔ ሀይልም ብልሀትም ሳይኖር ይህንን ምግብ ለመገበኝና ለለገሰኝ አላህ ምስጋና ይገባው።»³.

«الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، غَيْرَ [مَكْفِيٍّ وَلَا] مُودَّعٍ، وَلَا

¹ አቡ ዳዊድ በ(3/347) በቁጥር (3767) ላይ ቲርሚዚይም በ(4/288) በቁጥር (1858) ላይ ዘግበውታል። ሶሊክ ቲርሚዚይ (2/167) ይመልከቱ።

² ቲርሚዚይ (5/506) በቁጥር (3455) ዘግበውታል፤ ሶሊክ አትቲርሚዚ (3/158) ላይ ይመልከቱ።

³ ከነሳኢ በስተቀር የሱነን አዘጋጆች የዘገቡት ሲሆን እነሱም፡- አቡ ዳዊድ በቁጥር (4025)፤ ቲርሚዚይም በቁጥር (3458)፤ ኢብኑ ማጀህም በቁጥር (3285) ናቸው። "ሶሊክ ቲርሚዚ" (3/159) ይመልከቱ።

مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا».

«አኣላህ ምስጋና የተገባው ነው። የበዛ፣ ምርጥ የሆነ፣ የተባረከ፣ [ያልተባቃቃንበትም ሆነ] ያልተተወ፣ ጌታችን ሆይ! ከሱ መብቃቃት የማይቻል የሆነ ምስጋና የተገባው ነው።»¹

71. እንግዳው ለጋባዥ የሚያደርግለት ዱዓእ

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيمَا رَزَقْتَهُمْ، وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمَّهُمْ».

«አላህ ሆይ! በሰጠሃቸው ነገር በረከ አድርግላቸው። ይቅር በላቸው እዘንላቸውም።»²

72 - ምግብን ወይም መጠጥን ለመጠየቅ በዱዓእ በተዘዋዋሪ ማመልከት

«اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي، وَاسْقِ مَنْ سَقَانِي».

«አላህ ሆይ! ያበላኝን አብላው፤ ያጠጥኝንም አጠጣው።»³

73 - በሰው ቤት በሚያፈጥር ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ

«أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ».

¹ ቡኸሪ (6/214) በቁጥር (5458) እና ቲሮሚዚ በቃሉ (5/507) በቁጥር (3456) ዘግበውታል።

² ሙስሊም (3/1615) በቁጥር (2042) ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (3/1626) በቁጥር (2055) ዘግበውታል።

«ፆመኞች በእናንተ ዘንድ ያፍጥሩ፤ ምግባችሁንም ደጋጎች ይብሉት፤ መላእክትም ዱዓ ያድርጉላችሁ።»¹

74. ፆመኛ ምግብ ቀርቦለት ባያፈጥር የሚያደርገው ዱዓእ

«إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيُجِبْ، فَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ، وَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا فَلْيَطْعَمْ»

«አንዳችሁ ከተጋበዘ ጥሪውን ይቀበል፤ ፆመኛ ከሆነ ዱዓ ያድርግ፤ ፆመኛ ካልሆነ ደግሞ ይብላ።»²

{ፈልዩሰሊ} ሲል፡- ዱዓ ያድርግ ማለት ነው።

75. ፆመኛ ሰው አንድ ሰው ከተሰዳደበው የሚለው

«إِنِّي صَائِمٌ، إِنِّي صَائِمٌ»

«እኔ ፆመኛ ነኝ፤ እኔ ፆመኛ ነኝ።»³

76 - የመጀመሪያ ፍሬ በሚታይ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ

¹ ሱነን አቡዳውድ (3/367) በቁጥር 3856፤ ኢብኑ ማጀህ (1/556) በቁጥር 1747፤ ነሳኢ በ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላ" ውስጥ በቁጥር 296-298 የዘገቡት ሲሆን፤ ነቢዩ ﷺ ከአንድ ቤተሰብ ዘንድ ባፈጠሩ ጊዜ ይህንን እንደሚሉ ተገልጿል። አልባኒም በ "ሶሒሕ አቡዳውድ" (2/730) ላይ ሶሒሕ ብለውታል።

² ሙስሊም (2/1054) በቁጥር (1150) ዘግበውታል።

³ ቡኸረ ከፈትሕ ጋር (4/103) በቁጥር (1894) እና ሙስሊም (2/806) በቁጥር (1151) ዘግበውታል።

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا،
وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدَّنَا».

"አላህ ሆይ! በፍሬያችን ለኛ ባርክልን፤ በከተማችንም ለኛ ባርክልን፤ በቁናችን ለኛ ባርክልን፤ በእፍኖችንም ለኛ ባርክልን።"¹

77 - በሚያስነጥስ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ

«إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ:

«الحمد لله»

الحمد لله،

ምስጋና ሁሉ ለአላህ ይሁን፤

وَلْيَقُلْ لَهُ أَخُوهُ أَوْ صَاحِبُهُ:

«يَرْحَمُكَ اللَّهُ»

يَرْحَمُكَ اللَّهُ،

አላህ ይዘንልህ፤

فَإِذَا قَالَ لَهُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ، فَلْيَقُلْ:

«يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحْ بَالَكُمْ».

يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحْ بَالَكُمْ».

¹ ሙስሊም (2/1000) በቁጥር (1373) ዘግበውታል።

«አላህ ይምራህ ጉዳይህንም ያስተካክልልህ።»¹

78. ካፊር አስነጥሶ አላህን ባመሰገነ ጊዜ የሚባለው

«يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ».

«አላህ ይምራህ ጉዳይህንም ያስተካክልልህ።»²

79. አዲስ ላገባ ሰው ዱዓእ ማድረግ

«بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ».

«አላህ ይባርክልህ፤ በአንተም ላይ ይባርክ፤ ሁለታችሁንም በመልካም ያሰባስባችሁ።»³

80 - አዲስ ያገባና እንስሳ የገዛ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ

ከእናንተ አንዳችሁ ሴትን ባገባ፣ ወይም አገልጋይን በገዛ ጊዜ እንዲህ ይበል፡-

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا»

¹ ቡኸሪ (7/125) በቁጥር (5870) ዘግበውታል።

² ቲርሚዚ (5/82) በቁጥር (2741)፣ አሕመድ (4/400) በቁጥር (19586) እና አቡዳዉድ (4/308) በቁጥር (5040) ዘግበውታል፤ "ሶሊክ አት-ቲርሚዚ" (2/354) ይመልከቱ።

³ ከነሳኢ ውጭ አስተባባሪ-ሱነን ዘግበውታል፡ አቡ ዳዉድ በቁጥር (2130)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (1091)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (1905)፣ እንዲሁም ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ በቁጥር (259) ዘግበውታል። "ሶሊክ አት-ቲርሚዚ" (1/316) ይመልከቱ።

وَشَرَّ مَا جَبَلَتْهَا عَلَيْهِ،

«አላህ ሆይ! እኔ ኸይጅንና የፈጠርካትን ተፈጥሮ ኸይር እጠይቅሀለሁ፤ ከክፋትና ከፈጠርካት ተፈጥሮ ክፋትም በአንተ እጠበቃለሁ።»

وَإِذَا اشْتَرَىٰ بَعِيرًا فَلْيَأْخُذْ بِذُرْوَةِ سَنَامِهِ وَلْيَقُلْ مِثْلَ ذَلِكَ».

«ግመልንም በገዛ ጊዜ የሻኛዋን ጫፍ ይያዝና እንደዛው ይበል።»¹

81. ከሚስት ጋር ግንኙነት ከማድረግ በፊት የሚደረግ ዱዓእ፤

«بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا».

«በአላህ ስም፤ አላህ ሆይ! ሰይጣንን ከእኛ አርቅልን፤ ከሰጠኸንም ነገር ሰይጣንን አርቅልን።»²

82. በቁጥ ጊዜ የሚባል ዱዓእ

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ».

«ከተረገመው ሰይጣን በአላህ እጠበቃለሁ።»³

¹ አቡ ዳውድ (2/248) በቁጥር (2160)፣ ኢብኑ ማጀህ (1/617) በቁጥር (1918) ዘግበውታል። "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (1/324) ይመልከቱ።

² ቡኸሪይ (6/141) በቁጥር (141) እና ሙስሊም (2/1028) በቁጥር (1434) ዘግበውታል።

³ ቡኸሪ (7/99) በቁጥር (3282)፣ ሙስሊም (4/2015) በቁጥር (2610) ዘግበውታል።

83 - ፊትና ላይ የወደቀን ሰው ያየ የሚያደርገው ዱዓአ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَاقَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا».

«በአንተ ላይ ካደረሰብህ ፈተና ያተረፈኝ አላህ ምስጋና ይገባው፤ ከብዙህን ፍጡራትም በርግጥ አስበለጠኝ።»¹

84. በስብሰባ (መጅሊስ) ላይ የሚባል

ከኢብኑ ዑመር (አላህ ይውደድላቸውና) ተይዞ እንዲህ አሉ፡- ለአላህ መልእክተኛ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን) በአንድ መቀመጫ ከመነሳታቸው በፊት መቶ ጊዜ ይቆጠርላቸው ነበር፡-

«رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَتُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ».

«ጌታዬ ማረኝ! ተውባዬን ተቀበለኝ፤ እነሆ አንተ ተመላሾችን የምትቀበልና መሀሪ ነህና።»²

85. የመቀማመጥ ከፋራ

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ

¹ ቲርሚዚይ (5/494)ና (5/493) ላይ በቁጥር (3432) ዘግበውታል። ሶሊክ አትቲርሚዚ (3/153) ላይ ይመልከቱ።

² ቲርሚዚ በቁጥር (3434)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (3814) ዘግበውታል፤ ሶሊክ አትቲርሚዚ (3/153) እና ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ (2/321) ላይ ይመልከቱ፤ ቃሉም የቲርሚዚ ነው።

إِنَّكَ».

«አላህ ሆይ! ጥራት ላንተ ተገባ፤ ምስጋናም ላንተ ይሁን፤ ካንተ በስተቀር ሌላ በእውነት የሚመለከ አምላክ አለመኖሩን እመሰክራለሁ፤ ምሕረትህንም እለምነሃለሁ፤ ከኃጢአቴ ተጻጽቼ ወደ አንተ እመለሳለሁ፡፡»¹

86 - "ገፈረኢሁ ለከ" ላለ ሰው የሚደረግ ዱዓእ

«وَلَكَ».

«ላንተም»²

87 - ውለታ ለዋለልህ ሰው የሚደረግ ዱዓእ

«جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا».

¹ አስሓቡስ-ሱነን፡ አቡዳውድ በቁጥር (4858)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (3433)፣ ነሳኢ በቁጥር (1344) የዘገቡት ሲሆን፤ "ሶሒክ አትቲርሚዚ" (3/153) ይመልከቱ። ዓኢሻ (ረዲየኢሁ ዐንሃ) - አላህ መልካም ሥራቸውን ይውደድላቸውና - እንዲህ ማለታቸው ተረጋግጧል፡- «የአላህ መልክተኛ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ማናቸውንም መቀመጫ አልተቀመጡም፤ ቁርአንንም አላነበቡም፤ ሰላትንም አልሰጉም በነዚህ ቃላቶች የደመደሙት ቢሆን እንጂ...» ሐዲሱን። ነሳኢ 'ዐመሉል የውሚ ወልለይላ' በሚለው ኪታባቸው ውስጥ በቁጥር (308)፣ አሕመድ (6/77) በቁጥር (24486) የዘገቡት ሲሆን፤ ዶክተር ፋሩቅ ሐማዳ ለነሳኢ 'ዐመሉል የውሚ ወልለይላ' ባደረጉት ተሕቂቅ 273 ገፅ ላይ ሶሒክ ብለውታል።

² አሕመድ (5/82) በቁጥር (20778)፣ ነሳኢ በዐመል አል-የውም ወል-ለይላ፡ (ጽ 218) በቁጥር (421)፣ በዶክተር ፋሩቅ ሐማዳ ተሕቂቅ።

«መልካም ምንዳህን አላህ ይክፈልህ።»¹.

88. አላህ ከደጃል የሚጠብቅበት መጠበቂያ

«مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنَ الدَّجَالِ».

«የሱረቱል ከህፍ መጀመሪያ አስር አንቀጾችን የሸመደደ ሰው ከደጃል ይጠበቃል።»²፤

በእያንዳንዱ ሶላት ከመጨረሻው ተሸሁድ በኋላ ከፈተናው በአላህ መጠበቅ።

89 - «እኔ ለአላህ ብዬ እወድሃለሁ» ላለ ሰው የሚደረግ ዱዓእ

«أَحَبُّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ».

«ያ ለእርሱ ብለህ የወደድከኝ (አላህ) ይውደድህ።»⁴

90. ገንዘቡን ላቀረበልህ ሰው የሚደረግ ዱዓእ

«بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ».

¹ ቲርሚዚይ በቁጥር (2035) ዘግበውታል፤ "ሶሊሉል ጃሚዕ" (6244) እና "ሶሊሉ ቲርሚዚይ" (2/200) ይመልከቱ።

² እዚህ መጽሐፍ ውስጥ ሐዲሥ ቁጥር (55) እና ሐዲሥ (56) (ገጽ 41) ተመልከት።

³ ሙስሊም (1/555) በቁጥር (809) ዘግበውታል። በሌላ ዘገባ ደግሞ፡- ከከህፍ መጨረሻ (1/556) በቁጥር (809) ዘግበውታል።

⁴ አቡ ዳውድ (4/333) በቁጥር (5125) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በ "ሶሊሕ ሱነን አቢ ዳውድ" (3/965) ውስጥ ሐሰን ብለውታል።

(አላህ በቤተሰብህና በገንዘብህ ይባርክልህ።)¹

91 - ብድር ላበደረ ሰው ብድሩን ሲመልሱ የሚደረግ ዱዓ እ

«بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلَفِ الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ».

«አላህ በቤተሰብህና በገንዘብህ በረከት ያድርግልህ፤ የብድር ምንዳው ምስጋናና መክፈል ብቻ ነው።»²

92 - ሺርክን በመፍራት የሚደረግ ዱዓ እ

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ».

«አላህ ሆይ! እያወቅኩኝ ባንተ ላይ ከማጋራት ባንተ እጠበቃለሁ፤ ለማላውቀው ደግሞ ምህረትህን እጠይቅሀለሁ።»³

93. "አላህ ይባርክህ" ላለ ሰው የሚደረግ ዱዓ

«وَفِيكَ بَارَكَ اللَّهُ».

¹ ቡኸሪይ ከፈትሕ ጋር (4/288) በቁጥር (2049) ዘግበውታል።

² " ነሳኢ "ዐመሉል የውሚ ወልለይለህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ (ገፅ 300)፤ ኢብኑ ማጀህ (2/809) በቁጥር (2424) ዘግበውታል። ሶሊኩ ኢብኑ ማጀህ (2/55) ይመልከቱ።"

³ አሕመድ (4/403) ላይ በቁጥር (19606)፤ ቡኸሪይ በ "አደቡል ሙፍረድ" በቁጥር (716) ዘግበውታል። "ሶሊኩ አልጃሚዕ" (3/233) እና የአልባኒን "ሶሊኩ ተርጂብ ወትተርሂብ" (1/19) ይመልከቱ።

«አላህ አንተንም ይባርክህ።»¹.

94 - መጥፎ ገድን (ጢየራን) ሲጠሉ የሚደረግ ዱዓእ

«اللَّهُمَّ لَا ظَيْرَ إِلَّا ظَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.»

«አላህ ሆይ! ከአንተ ውሳኔ ውጭ ምንም ገድ የለም፤ ከአንተም በጎ ነገር ውጭ ሌላ በጎ ነገር የለም፤ ካንተ በቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው የለም።»²

95 - መጓጓዣ ላይ ሲወጣ የሚባለው ዱዓእ

«بِسْمِ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ»

«በአላህ ስም፤ ምስጋናም ሁሉ ለአላህ የተገባ ነው።

﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ﴾

{«ያ ይህንን የማንችለው ስንኾን ለእኛ ያገራለን ጌታ

¹ ኢብኑ ሱኒይ (ገጽ 138) በቁጥር (278) ዘግብውታል፡- አል-ዋቢል አስ-ሰደብ የኢብኑል ቀዪም (ገጽ 304)፤ የበሺር ሙሐመድ ዑደን ተሕቂቅ።

² አሕመድ በ(2/220) በቁጥር (7045)፤ ኢብኑ አስ-ሱኒ በቁጥር (292) የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በ"ሲልሲላቱል አሓዲሲስ-ሶሒላ" (3/54) በቁጥር (1065) ላይ ሶሒሕ ብለውታል። "አልፈእል" (በጎ ምኞት) ግን ነቢዩን (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ያስደስታቸው ነበር፤ ስለዚህም ከአንድ ሰው መልካም ቃልን ሰምተው ስላስደስታቸው እንዲህ አሉ፡- «"ፈእል"ሆነ ከአፍህ ወስደናል።» አቡዳውድ በቁጥር (3719)፤ አሕመድ በቁጥር (9040) የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በ"ሲልሲላቱል አሓዲሲስ-ሶሒላ" (2/363) ላይ ሶሒሕ ብለውታል። ይህም አቡሸይኽ ዘንድ በ"አኽላቁን-ነቢይ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና)" ገፅ 270 ላይ ይገኛል።

ጥራት ተገባው።

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٦﴾

እኛም በእርግጥ ወደ ጌታችን ተመለሻችን፤ ነን»
(እንድትሉ)፤

الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ
اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي؛ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ».

ምስጋና ለአላህ ይሁን፣ ምስጋና ለአላህ ይሁን፣ ምስጋና
ለአላህ ይሁን፣ አላህ ታላቅ ነው፣ አላህ ታላቅ ነው፣ አላህ
ታላቅ ነው፣ አላህ ሆይ ጥራት ይገባህ እኔ ነፍሴን በድያለሁና
ማረኝ፤ ከአንተ ውጭ ታጢአቶችን የሚመር ማንም
የለምና»¹።

96. የጉዞ ዱዓ

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ»

(አላህ ታላቅ ነው፤ አላህ ታላቅ ነው፤ አላህ ታላቅ ነው፤)

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ

ያ ይህንን የማንችለው ስንኾን ለእኛ ያገራለን ጌታ ጥራት
ይገባው።

¹ አቡዳዉድ (3/34) በቁጥር (2602)፣ ቲርሚዚ (5/501) በቁጥር (3446)
የዘገቡት ሲሆን፤ "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/156)፣ ሱረቱ አዝዙኸፋፍ [13- 14]
ይመልከቱ።

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ،

እኛም በእርግጥ ወደ ጌታችን ተመለሾች ነን፤

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَىٰ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَىٰ، اللَّهُمَّ
هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ،
وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ
الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ،

አላህ ሆይ! በዚህ ጉዟችን ላይ መልካምነትንና አላህን
መፍራትን፤ ከስራም አንተ የምትወደውን እንጠይቅሃለን።
አላህ ሆይ! ይህንን ጉዟችንን አግራልን፤ ረቀቱንም
አሳጥርልን። አላህ ሆይ! አንተ በጉዞ ላይ ጓደኛ ነህ፤
በቤተሰብም ውስጥ ተተኪ ነህ። አላህ ሆይ! ከጉዞ ድካም፤
ከሚያሳዝን እይታ፤ በገንዘብና በቤተሰብ ላይ ከሚመጣ
መጥፎ መመለስ በአንተ እጠበቃለሁ።

ተመልሶም ሲመጣም እንዲሁ ካለ በኋላ ተከታዩንም
ያከላል፡-

«آيِبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبَّنَا حَامِدُونَ».

(ተመለሾች፤ ተፀፃዥነት፤ አምላኪዎች፤ ለጌታችን
አመስጋኞች ነን።)¹

¹ ሙስሊም (2/978) በቁጥር (1342) ዘግበውታል።

97 - መንደር ወይም ከተማ ሲገባ የሚባል ዱዓእ

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا ذَرَيْنَ، أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ، وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا».

«የሰባቱ ሰማያትና የጠለሉት ነገር ጌታ፣ የሰባቱ ምድሮችና የተሸከሙት ነገር ጌታ፣ የሸይጢኖችና የጠመሙት ነገር ጌታ፣ የንፋሶችና የበተኑት ነገር ጌታ የሆንከው አላህ ሆይ! የዚህችን ከተማ መልካም ነገር፣ የነዋሪዎቿን መልካም ነገር፣ እንዲሁም በውስጧ ያለውን መልካም ነገር እጠይቅሃለሁ። ከክፋቷ፣ ከነዋሪዎቿ ክፋትና በውስጧ ካለው ነገር ክፋትም በአንተ እጠበቃለሁ።»¹

98. ወደ ገበያ ሲገባ የሚባለው ዱዓእ

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ እርሱ አንድ ነው፤ አጋር የለውም። ንግሥናም

¹ ሐኪም ዘግበውት ሶሊክ ሲሉት ዘሀቢም ተስማምተውበታል (2/100)። ኢብኑሱኒም በቁጥር (524) ዘግበውታል። ሐፊክ በ "ተኸሪጅ አልአካካር" 5/154 ላይ ሐሰን ብለውታል። ዐላማህ ኢብኑ ባዝ ረሒመሁላህ እንዲህ ብለዋል፡- "ነሳኢ በሐሰን ሰነድ ዘግበውታል።" ተመልከት፡- ቱሕፈቱል አኽያር (78 37)።

ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። ህያው ያደርጋልም ይገላልም። እርሱ ህያው ነው አይሞትም። መልካም ነገር ሁሉ በእጁ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።»¹

99 - መጓጓዣ ሲዳከም የሚባለው ዱዓእ

«بِسْمِ اللَّهِ»

"በአላህ ስም"²።

100. መንገደኛ የሆነ ሰው ነዋሪ ለሆነ የሚያደርግለት ዱዓእ

«أَسْتَوْدِعُكَمُ اللَّهَ الَّذِي لَا تَضِيعُ وَدَائِعُهُ»

(እናንተን (እንዲጠብቃችሁ) አደራውን ለማያጠፋው አላህ አደራ እሰጠዋለሁ።»³

101. ነዋሪ የሆነ ለመንገደኛው የሚያደርግለት ዱዓእ

«أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ»

(ሃይማኖትህን፣ እምነትህንና የስራህን ፍፃሜ ለአላህ

¹ ቲርሚዚ በቁጥር 3428፣ ኢብኑ ማጀህ 5/291 በቁጥር 3860፣ ሐኪም 1/538 ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በ "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" 2/21 እና በ "ሶሊክ አትቲርሚዚ" 3/152 ላይ ሐሰን ብለውታል።

² አቡዳውድ (4/296) በቁጥር (4982) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በሶሊክ አቡዳውድ (3/941) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

³ አሕመድ (2/403) በቁጥር (9230) እና ኢብኑ ማጀህ (2/943) በቁጥር (2825) ዘግበውታል፤ "ሶሊክ ኢብኑ ማጀህ" (2/133) ይመልከቱ።

አደራ እስጦዋለሁ።)¹.

«زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ».

«አላህ ፍራቻውን ያስሰቅህ፤ ወንጀልህንም ይማርልህ፤ የትም ሆነህ መልካምን ያግራልህ።»².

102 - በጉዞ ወቅት የሚደረግ ተክቢርና ተስቢሕ

ጃቢር - አላህ መልካም ሥራቸውን ይውደድላቸውና - እንዲህ አሉ፡- «ከፍ ወዳሉ በታዎች ስንወጣ ተክቢራ እንል ነበር፤ እንዲህ ይላል፡ (አላህ ታላቅ ነው) ስንወርድ ደሞ ተስቢሕ እንል ነበር።»³

እንዲህ ይላል፡ (አላህ ጥራት ተገባው)

103 - ጉዞ የወጣ ሰው የሰሐር ጊዜ ሲገባ የሚያደርገው ዱዓእ

«سَمِعَ سَامِعٌ مُحَمَّدٍ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلَائِهِ عَلَيْنَا، رَبَّنَا صَاحِبِنَا، وَأَفْضِلْ عَلَيْنَا، عَائِدًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ».

«አንድ ሰሚ አላህን በማመስገናችን እና በእኛ ላይ ባዋለው መልካም ጸጋ ሰማ። ጌታችን ሆይ! አብረኸን ሁን፤

¹ አሕመድ (2/7) በቁጥር (4524)፤ እንዲሁም ቲርሚዚይ (5/499) በቁጥር (3443) ዘግበውታል፤ አልባኒይም በሶሊሕ ሱነን አትቲርሚዚይ (3/419) ሶሊሕ ብለውታል።

² ቲርሚዚይ በቁጥር (3444)፤ እንዲሁም ሶሊሕ አትቲርሚዚ (3/155) ይመልከቱ።

³ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (6/135) በቁጥር (2993) ዘግበውታል።

ጸጋህንም ለግሰን። ከእሳት በአላህ እጠበቃለሁ።»¹

104 - ከጉዞም ይሁን ከሌላ ቦታ ወደ አንድ ስፍራ በሚያርፍ ወቅት የሚደረግ ዱዓእ

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ».

«ከፍጡራኑ ክፋት ሙሉ በሆኑ የአላህ ቃላት እጠበቃለሁ።»²

105. ከጉዞ ሲመለስ የሚደረግ ዚክር

«يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ ثَلَاثَ تَكْبِيرَاتٍ ثُمَّ يَقُولُ:

«በእያንዳንዱ ከፍታ ላይ ሶስት ጊዜ ተክቢራ ያደርጋል፤ ከዚያም ይላል፡-

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُبُون، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ».

«ከአላህ በቀር በእውነት የሚመለከ የለም፤ ብቸኛና አጋር የለውም። ንግስና ለርሱ የተገባ ነው። ምስጋናም ለርሱ

¹ ሙስሊም (4/2086) በቁጥር (2718) ዘግበውታል። የ«ሰመዐ ሳሚዑን» ትርጉም፡- አላህ ተዓላ በዋለልን ጸጋዎችና በመልካም ስጦታው ላይ ለአላህ ያቀረብነውን ምስጋና መስካሪ መሰከረ ማለት ነው። እንዲሁም የ«ሰመዐ ሳሚዑን» ትርጉም፡- ይህን ንግግሬን የሰማ ሰው ለሌላው አደረሰ፣ በሰሐር ጊዜ ዚክርና ዱዓእ ማድረግን ለማስታወስ ሲልም መሰሉን ተናገረ ማለት ነው። ሸርሕ አን-ነወዊ ዐላ ሰሒሕ ሙስሊም (17/39)።

² ሙስሊም (4/2080) በቁጥር (2709) ዘግበውታል።

የተገባ ነው። እርሱም በሁሉም ነገር ላይ ቻይ ነው። ተመላሾች፣ ተፀፃዥነት፣ አምላኪዎች፣ ለጌታችን አመስጋኞች ነን። አላህ ቃሉን በእውነት ሞላ፣ ባሪያውንም ረዳ፣ የጥመት ጭፍራንም ብቻውን አሸነፈ።»¹

106. የሚያስደስተው ወይም የሚያስከፋው ነገር ያጋጠመው ሰው የሚለው

ነቢዩ ﷺ የሚያስደስታቸው ነገር ሲያጋጥማቸው እንዲህ ይሉ ነበር፦

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ».

«ያ በጎዎችም በጸጋው የሚሞሉት አላህ ምስጋና ተገባው።»

የሚጠሉት ነገር ሲያጋጥመው እንዲህ ይበል፦

«الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ».

«በሁሉም ሁኔታ ምስጋና ሁሉ ለአላህ የተገባ ነው።»²

107. በነቢዩ ﷺ ላይ ሰላት የማውረድ ትሩፋት

ነብዩ የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን

¹ ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይስፈንና) ከዘመቻ ወይም ከሐጅ በሚመለሱ ወቅት ይሉት ነበር፣ ቡኸሪ (7/163) በቁጥር (1797) እና ሙስሊም (2/980) በቁጥር (1344) ዘግበውታል።

² ኢብኑ ሱኒ "ዐመሉል የውሚ ወልላይላህ" በሚለው መፅሀፋቸው ውስጥ በቁጥር (377)፣ እንዲሁም ሓኪም (1/499) የዘገቡትና ሶሊክ ያሉት ሲሆን አልባኒም በሶሊኩል ጃሚዕ (4/201) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

እንዲህ ብለዋል፡-

«مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا».

«በኔ ላይ አንዲት ሶላት ያወረደ አላህ በርሷ ምክንያት በርሱ ላይ አስር ሶላዋት ያወርድላታል።»¹ ለምሳሌ እንዲህ ማለቱ፡- (አላህ ሆይ! በነቢያችን ሙሐመድ ላይ ሶላትና ሰላምን አውርድ)።

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

«لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ؛ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ».

«ቀብሬን የሚጎበኝ የበአል ስፍራ አታድርጉት፤ በኔ ላይ ሶላዋት አውርዱ፤ የትም ብትሆኑ ሰለዎታችሁ ትደርሳላችና።»².

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

«الْبَخِيلُ مَنْ ذُكِرْتُ عَنْدهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ».

«ስስታም ማለት እርሱ ዘንድ ተወስኜ በኔ ላይ ሶላት ያላወረደ ነው።»³.

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

¹ ሙስሊም (1/288) በቁጥር (384) ዘግበውታል።

² አቡዳውድ (2/218) በቁጥር (2044)፣ አሕመድ (2/367) በቁጥር (8804) ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በሶሊክ አቡዳውድ (2/383) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

³ ቲርሚዢ በ(5/551) በቁጥር (3546) እና ሌሎችም ዘግበውታል፤ ይመልከቱ፡- "ሶሊክ አልጃሚዕ" (3/25) እና "ሶሊክ አትቲርሚዢ" (3/177)።

«إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي مِنْ أُمَّتِي السَّلَامَ».

«ለአላህ በምድር ውስጥ የሚዞሩ መላእክቶች አሉት። የኡመቴን ሰላምታ ያደርሱኛል።»¹.

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡-

«مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّىٰ أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ».

«አንድም በኔ ላይ ሰላምታን የሚያቀርብ የለም ለርሱ ሰላምታን እስከመልስ ድረስ አላህ ለኔ ነፍሴን የሚመልስልኝ ቢሆን እንጂ።»²

108. ሰላምታን ማብዛት

የአላህ መልዕክተኛ የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን እንዲህ ብለዋል፡-

«لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّىٰ تَحَابُّوا، وَلَا أَدْلُكُم عَلَىٰ شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ، أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ».

«እስክታምኑ ድረስ ጀነት አትገቡም። እስክትዋደዱ ድረስም አታምኑም። የፈፀማችሁት ጊዜ የምትዋደዱበትን አንዳች ነገር ልጠቁማችሁን? በመካከላችሁ ሰላምታን

¹ ነሳኢ (3/43) በቁጥር (1282)፣ ሐኪም በ (2/421) የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በ "ሶሊክ ነሳኢ" (1/274) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

² አቡዳወድ በቁጥር (2041) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በሶሊክ አቡዳወድ (1/383) ላይ ሐሰን ብለውታል።

አሰራጭ።»¹

«ثَلَاثٌ مَنْ جَمَعَهُنَّ فَقَدْ جَمَعَ الْإِيمَانَ: الْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِكَ، وَبَذْلُ السَّلَامِ لِلْعَالَمِ، وَالْإِنْفَاقُ مِنَ الْإِفْتَارِ».

«ሶስት ነገሮችን ያሰባሰበ ሰው በእርግጥም ኢማንን አሰባስቧል፡- በራስህ ላይ ፍትሃዊ መሆን፣ ለዓለም ሰላምታን መስጠት፣ እና በችግር ጊዜም ምፅዋት መስጠት።»²

ዐብደሂህ ኢብኑ ዑመር ረዲዋሊሁ ዐንሁማ ባስተላለፈው ሐዲሥ አንድ ሰው ነብዩን (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይሁን) እንዲህ ሲል ጠየቃቸው፡ "የትኛው እስልምና ይበልጣል?" እርሳቸውም፡-

«تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ».

«ምግብ መመገብህ፣ ሰላምታን ባወቅከውም ባላወቅከውም ሰው ላይ ማቅረብህ ነው።»³

¹ ሙስሊም (1/74) በቁጥር (54)፤ አሕመድም በቁጥር (1430) ዘግበውታል፤ ይህ የቃላት አወቃቀርም የዚሁ ዘገባ ነው፤ የሙስሊም ቃል ደግሞ፡- «لَا...تَتَخَلَّوْنَ» የሚል ነው።

² ቡኸሪይ ከአልፈትህ ጋር (1/82) በቁጥር (28)፤ ከዐማር (ረዲዋሊሁ ዐንሁ) - አላህ መልካም ሥራውን ይውደድለትና - መውቁፍና ሙዐለቅ ሆኖ የተዘገበ ነው።

³ ቡኸሪ ከአልፈትህ ጋር (1/55) በቁጥር (12) እና ሙስሊም (1/65) በቁጥር (39) ዘግበውታል።

109. ከሀዲ ሰላምታ በሰጠ ጊዜ እንዴት ሰላምታ ይመለስለታል?

«إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ».

«የመጽሐፉ ሰዎች ሰላምታ ባቀረቡላችሁ ጊዜ እንዲህ በሉ: "ወዐለይኩም"።»¹

110 - የአውራ ዶሮ ጩኸት እና የአህያ ጩኸት ሲሰማ የሚደረግ ዱዓእ

«إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدَّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ؛ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا،

«የአውራ ዶሮዎችን ጩኸት በሰማችሁ ጊዜ አላህን ከችሮታው ለምኑት፤ መልአክን አይተዋልና፤»

ለምሳሌ እንዲህ ማለት፡- (አላህ ሆይ! ከችሮታህ እንድትለግሰኝ እማፀንሀለሁ።)

وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهِيْقَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ؛ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا».

«የአህያን ጩኸት በሰማችሁ ጊዜ ከሰይጣን በአላህ ተጠበቁ፤ እርሱ ሰይጣንን አይቷልና።»² እንዲህ እንደሚለው፡- (ከተረገመው ሰይጣን በአላህ እጠበቃለሁ)

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (11/42) በቁጥር (6258)፤ ሙስሊም (4/1705) በቁጥር (2163) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (6/350) በቁጥር (3303) እና ሙስሊም (4/2092) በቁጥር (2729) ዘግበውታል።

111 - በምሽት የውሾች ጩኸት ሲሰማ የሚደረግ ዱዓእ፤

«إِذَا سَمِعْتُمْ نُبَاحَ الْكِلَابِ وَنَهِيْقَ الْحَمِيرِ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْهُنَّ؛ فَإِنَّهُنَّ يَرَيْنَ مَا لَا تَرَوْنَ».

«በሌሊት የውሾችን ጩኸትና የአህዮችን ድምጽ በሰማችሁ ጊዜ ከእነርሱ በአላህ ተጠበቁ፤ እናንተ የማታዩትን ያያሉና።»¹.

እንዲህ እንደሚለው፡- ((ከተረጎመው ሰይጣን በአላህ እጠበቃለሁ))።

112 - ለሰደቡት ሰው የሚደረግ ዱዓእ

ነገዩ የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን እንዲህ ብለዋል፡-

«اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«አላህ ሆይ! የሰደብኩት ማንኛውም ምእመን ቢኖር ያንን የትንሳኤ ቀን ወዳንተ መቃረቢያ አድርግለት።»²

¹ አቡዳዉድ (4/327) በቁጥር (5105)፣ አሕመድ (3/306) በቁጥር (14283) ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በሶሊክ አቡዳዉድ (3/961) ላይ ሶሊክ ብለውታል።

² ቡኸሬ ከፈትክ ጋር (11/171) በቁጥር (6361) እና ሙስሊም (4/2007) በቁጥር (396) ዘግበውታል፤ ቃሉም፡- «ለእርሱ ማጥሪያ እና እዝነት አድርግለት» ይላል።

113. አንድ ሙስሊም ሌላውን ሙስሊም ሲያሞግስ የሚለው

ነብዩ ዮሐንስ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን እንዲህ ብለዋል፦

«إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ مَادِحًا صَاحِبَهُ لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ فَلَانًا وَاللَّهِ حَسِيبُهُ، وَلَا أَرْكَبُ عَلَى اللَّهِ أَحَدًا، أَحْسِبُهُ - إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَاكَ - كَذًا وَكَذًّا».

«ከእናንተ አንዳችሁ ዳደኛውን ማሞገሱ ግድ ከሆነበት፦ እገሌን እንዲህ ብዬ አስባለሁ፤ አላህም ተሳሳቢው ነው፤ በአላህም ላይ ማንንም አላጠራም፤ -ያንን የሚያውቅ ከሆነ- እንዲህ እና እንዲህ ብዬ አስበዋለሁ ይበል።»¹.

114. አንድ ሙስሊም ሲወደስ የሚለው

«اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاعْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ، [وَاجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَظُنُّونَ]».

«አላህ ሆይ! በሚሉት ነገር አትያዘኝ፤ የማያውቁትንም ወንጀሌን ማረኝ፤ [ከሚገምቱትም የተሻልኩ አድርገኝ]።»²

¹ ሙስሊም (4/2296) በቁጥር (3000) ዘግበውታል።

² ቡኸሪይ በአደቡል ሙፍረድ በቁጥር (761) የዘገቡት ሲሆን፤ አልባኒይ በሶሊክ አደቡል ሙፍረድ በቁጥር (585) ኢስናዱን ሶሊክ ብለውታል። በማዕዘን ቅንፍ ውስጥ ያለው ደግሞ አል-በይሀቂ በ "ሹዓብ አል-ኢማን" (4/228) በሌላ መንገድ ያመጡት ጭማሪ ነው።

115. ለሐጅ ወይም ለዑምራ ኢሕራም ያደረገ ሰው እንዴት ነው ተልቢያ የሚያደርገው?

«لَبَيْكَ اللَّهُمَّ لَبَيْكَ، لَبَيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ، وَالنَّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ».

«አላህ ሆይ! ጥሪህን ተቀብያለሁ፤ አሁንም! ጥሪህን ተቀብያለሁ፤ ላንተ አጋር የለህም፤ ምስጋና ሁሉ፤ ጸጋም ሁሉ፤ ንግስናም ላንተ ብቻ ነው፤ አጋር የለህም።»¹

116. ሐጀረል አስወድ በደረሰ ጊዜ ተክቢራ ማለት

«ظَافَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْبَيْتِ عَلَى بَعِيرٍ كُلَّمَا أَتَى الرُّكْنَ أَشَارَ إِلَيْهِ بِشَيْءٍ عِنْدَهُ وَكَبَّرَ».

«ነቢዩ ﷺ በግመል ላይ ሆነው ካዕባን ጠዋፍ አደረጉ፤ ወደ ሩክኑ (ጥቁሩ ድንጋይ) በመጡ ቁጥርም በእጃቸው በነበረው ነገር ወደ እርሱ እየጠቆሙ ተክቢራ ያደርጉ ነበር።»²

117 - በሩክነል የማኒ እና ሐጀረል አስወድ መካከል የሚደረግ ዱዓአ

(...رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)

«ጌታችን ሆይ! በምድር ዓለም ደግን ነገር (ጸጋን)

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (3/408) በቁጥር (1549) እና ሙስሊም (2/841) በቁጥር (1184) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ ከአልፈትህ ጋር (3/476) በቁጥር (1613) ዘግበውታል፤ በነገሩ የተፈለገው፡ አልሚሕጃን ነው። ቡኸሪ ከአልፈትህ ጋር (3/472)ን ይመልከቱ።

በመጨረሻይቱ ሀገርም ደግን ነገር (ገነትን) ስጠን። ከእሳትም ቅጣት ጠብቀን።»¹

118 - አስ'ሰፋ እና መርዋህ ላይ ተቁም የሚደረግ ዱዓእ

ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ወደ ሰፋ በቀረቡ ጊዜ ይህን አንቀፅ አነበቡ፡

«إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...، أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ»

«ሰፋና መርዋ ከአላህ /ትዕዛዝ መፈጸሚያ/ ምልክቶች ናቸው...፣ አላህ ከጀመረበት እጀምራለሁ።»

በሰፋ ጀመሩ፤ ካዕባን መመልከት እስኪችሉ ድረስ ወደ ሰፋ ወጡ። ፊታቸውንም ወደ ቂብላ አቅጣጬ፤ አላህንም በመነጠል ተክቢራ አሉ፤ እንዲህም አሉ፡-

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أُنْجَزَ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدُهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ،

«ከአላህ በቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም፤ ለርሱም ተጋሪ የለውም፤ ንግሥናም የርሱ ብቻ ነው፤ ምስጋናም ለርሱ ብቻ የተገባው ነው፤ እርሱ በሁሉም ነገር ላይ ቻይ ነው፤ ከአላህ በቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ

¹ አቡዳዊድ (2/179) በቁጥር (1894) ፣ አሕመድ (3/411) በቁጥር (15398) ፣ በገዢ በ "ሸርሐስ ሱኑህ" (7/128) ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በሰሒሕ አቡዳዊድ (1/354) ላይ ሐሰን ብለውታል። ሱረቱል በቀራህ።

የለም፤ ብቸኛ አምላክ ነው፤ ቃሉንም ፈፀመ፤ በርዳውንም ድልን አቀዳጀ፤ ብቻውን ሆኖ ስብስቦችን አሸነፈ።»

ثُمَّ دَعَا بَيْنَ ذَلِكَ، قَالَ مِثْلَ هَذَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ

ቀጥሎም በዚህ መካከል ዱዓ አደረጉ፤ ይህንኑ አምሳያ ሶስት ጊዜ ደጋገሙ።» ሐዲሱን (እስከ መጨረሻው)። በውስጡም፡- «በሶፋ ላይ እንዳደረጉት በመርዋ ላይም አደረጉ።» የሚል አለ።¹

119 - የዐረፋህ ቀን የሚደረግ ዱዓእ

ነብዩ ዩሳህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን እንዲህ ብለዋል፡-

«خَيْرُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَخَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي:

«ከዱዓዎች ሁሉ በላጩ የዐረፋ ቀን ዱዓ ሲሆን፤ እኔና ከኔ በፊት የነበሩ ነቢያት ከተናገርነው ሁሉ በላጩ ደግሞ፡-

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ».

«ከአላህ በቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ተጋሪ የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።»² «ነቢዩ ﷺ

¹ ሙስሊም (2/888) በቁጥር (1218) ሱረቱል በቀራህ፡ ቁጥር 158.

² ቲርሚዚ በቁጥር (3585) የዘገቡት ሲሆን አልባኒም በ "ሶሒኦ አት-ቲርሚዚ" (3/184) ላይና "ሲልሲላቱል አሐዲሢ-ስሶሒሐ" (4/6) ላይ ሐሰን ብለውታል።

ቀስዋእን ጋለቡና አል-መሸዐረል ሐራም ዘንድ መጡ። ወደ ቂብላ አቅጣጫ በመዞርም (ዱዓ አደረጉ፣ አላሁ አክበር አሉም፣ ላ ኢላሁ ኢላላህ አሉም፣ አንድነቱንም አወሱ)። ንጋቱ በደንብ ወገግ እስኪል ድረስ ቆመው ቆዩ። ፀሐይ ከመውጣቷ በፊትም ተንቀሳቀሱ።»¹ «ሶስቱም ጠጠር መወርወሪያዎች ዘንድ እያንዳንዱን ጠጠር ሲወረውር ተክቢራ ይላል። ከመጀመሪያውና ከሁለተኛው ጠጠር መወርወሪያ በኋላ ትንሽ ቀደም ይልና ወደ ቂብላ አቅጣጫ ዙሮ በመቆም እጆቹን ከፍ አድርጎ ዱዓ ያደርጋል። ጀምረተል ዓቀባ ዘንድ ግን ይወረውራል፤ እያንዳንዱን ጠጠር ሲወረውርም ተክቢራ ይላል፤ ይሄዳል እንጂ እዛ ዘንድ አይቆምም»²።

120. መሸዐረል ሐራም ዘንድ (ሙዝደሊፋ ላይ የሚገኝ ተራራ ነው።) የሚባል ዚክር፤

121. ጠጠሮችን በሚወረውሩበት ወቅት ከእያንዳንዱ ጠጠር ጋር ተክቢራ ማለት።

122 - አስገራሚ እና አስደሳች ነገር በሚያጋጥም ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ

«سُبْحَانَ اللَّهِ»

¹ ሙስሊም (2/891) በቁጥር (1218) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (3/583) በቁጥር (1751)፣ ቃሉንም እዚያው ይመልከቱ። እንዲሁም ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (3/583)፣ (3/584) እና (3/581) በቁጥር (1753)፣ ሙስሊምም እንዲሁ በቁጥር (1218) ዘግበውታል።

«ለአላህ ጥራት ይገባው።»¹

«اللَّهُ أَكْبَرُ!»

«አላህ ታላቅ ነው።»².

123. የሚያስደስተው ነገር ያጋጠመው ሰው የሚያደርገው

«كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يُسْرُهُ أَوْ يُسْرُ بِهِ خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى».

«ነቢዩ ﷺ የሚያስደስታቸው ወይም በሱ ደስታ የሚያገኙበት ነገር ባጋጠማቸው ጊዜ፣ ለአላህ ተባረከ ወተዓላ ምስጋና ለማቅረብ ለሱጁድ ይወድቁ ነበር።»³.

124. ሰውነቱ ውስጥ ህመም የተሰማው ሰው የሚያደርገውና የሚለው

«ضَعُ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأَلَّمَ مِنْ جَسَدِكَ وَقُلْ:

¹ ቡኸሪ ከአልፈትህ ጋር (210/1)፣ (390) እና (414) በቁጥር (115)፣ (3599) እና (6218)፤ ሙስሊም (1857/4) በቁጥር (1674) ዘግበውታል።

² ቡኸሪ ከ "አልፈትሕ" ጋር (8/441) በቁጥር (4741) እና (3062)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (2180)፣ ነሳኢ በ "አልኩብራ" ውስጥ በቁጥር (11185) የዘገቡት ሲሆን፤ ይመልከቱ፡- "ሶሊሕ አትቲርሚዚ" (2/103) እና (2/235)፣ እንዲሁም "ሙስነድ አሕመድ" (5/218) በቁጥር (21900)።

³ ከነሳኢ በስተቀር የሱነን አዘጋጆች የሆኑት አቡዳውድ በቁጥር (2774)፣ ቲርሚዚ በቁጥር (1578)፣ ኢብኑ ማጀህ በቁጥር (1394) የዘገቡት ሲሆን፤ በ "ሶሊሕ ኢብኑ ማጀህ" (1/233) እና በ "ኢርዋኡል ገሊል" (2/226) ላይ ይመልከቱ።

«እጅህን የሚያምህ ሰውነት ላይ አድርግና እንዲህ በል፡

بِسْمِ اللَّهِ،

በአላህ ስም

ثَلَاثًا،

ሦስት ጊዜ

وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ:

ሰባት ጊዜም እንዲህም በል፡-

أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَازِرُ».

"ከማግኘትና ከምጣነቀቀው ነገር ክፋት በአላህና በችሎታው እጠበቃለሁ።"¹

125. በሰው ዓይን ምክንያት አንዳች ነገር ይደርስበታል ብሎ የሰጋ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ

«إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ أَخِيهِ، أَوْ مِنْ نَفْسِهِ، أَوْ مِنْ مَالِهِ مَا يُعْجِبُهُ [فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَةِ] فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ».

«ከእናንተ አንዳችሁ ከወንድሙ ወይም ከራሱ፣ ወይም ከገንዘቡ የሚወደድ ነገርን የተመለከተ (አላህ በረከ እንዲያደርግለት ዱዓእ ያድርግ) የሰው ዓይን በትክክል ያለ

¹ ሙስሊም (4/1728) በቁጥር (2202) ዘግበውታል።

ነገር ነውና።»¹

126. በድንጋጤ ወቅት የሚባል

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም!»².

127. በእርድ ወቅት የሚባለው

«بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي».

«ቢስሚላሂ ወልላሁ አክበር [አላህ ሆይ! ካንተ ነው፤ ለንተም ነው] አላህ ሆይ! ከኔ ተቀበለኝ።»³

128. የአመፀኛ ሰይጣናትን ተንኮል ለመመከት የሚባል

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ: مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرًّا وَذَرًّا، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيهَا، وَمِنْ

¹ ሙስኒድ አሕመድ (4/447) በቁጥር (15700)፣ ኢብኑ ማጀቅ በቁጥር (3508)፣ ማሊክ (3/118-119) ላይ የዘገቡት ሲሆን አልባኒ በ "ሶሊክ አልጃሚድ" (1/212) ላይ ሶሊክ ብለውታል። እንዲሁም የአርናኡጥን የ "ዘዱል መዓድ" ተሕቂቅ (4/170) ይመልከቱ።

² ቡካሪ ከፈትሕ ጋር (6/381) በቁጥር (3346) እና ሙስሊም (4/2208) በቁጥር (2880) ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (3/1557) በቁጥር (1967) እና በይሀቂ (9/287) ዘግበውታል። በቅንፍ ውስጥ ያሉት የበይሀቂ (9/287) እና የሌሎችም ነው፤ የመጨረሻዋን ዓረፍተ ነገር ከሙስሊም ዘገባ በመልእክቱ ነው ያሰፈርኳት።

شَرَّ مَا دَرَأَ فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ،
وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ».

«አዛኝ የሆንከው ጌታ ሆይ! ደጋግም ሆነ አመፀኛ ፍጡራን ሊያልፏቸው በማይችሉት ምሉዕ በሆኑት የአላህ ቃላት፤ ከፈጠራቸው፤ ካስገኛቸውና ከበተናቸው ነገሮች ክፋት፤ ከሰማይ ከሚወርደው ነገር ክፋት፤ ወደ እርሷ ከሚያርገው ነገር ክፋት፤ በምድር ላይ ከበተነው ነገር ክፋት፤ ከእርሷ ከሚወጣው ነገር ክፋት፤ ከሌሊትና ከቀን ፈተናዎች ክፋት፤ እንዲሁም በመልካም ነገር ከሚመጣው ሲቀር በሌሊት ድንገት ከሚመጣው ነገር ሁሉ ክፋት እጠበቃለሁ።»¹

129. ምህረት መጠየቅ እና ተውበት

የአላህ መልዕክተኛ የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን እንዲህ ብለዋል፡-

«وَاللّٰهُ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً».

«በአላህ እምላለሁ! እኔ በቀን ከሰባ ጊዜ በላይ አላህን ምህረት እጠይቃለሁ፤ ወደርሱም እመለሳለሁ (ተውበት

¹ አሕመድ (3/419) ላይ በቁጥር (15461) በሶሊክ ሰነድ፤ ኢብኑስ-ሱኒይም በቁጥር (637) ዘግበውታል፤ አልአርናኡጥም በ"ጦሐዊያህ" ተሽሪጅ (ገፅ 133) ላይ ሰነዱን ሶሊክ ብለውታል። "መጅመራዝ-ዘዋኢድ" (10/127) ይመልከቱ።

አደርጋለሁ።»¹

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوُوبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنِّي أَتُوبُ فِي الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةً مَرَّةً».

«እናንተ ሰዎች ሆይ! ወደ አላህ ተመለሱ (ተውበት አድርጉ)፤ እኔ በቀን መቶ ጊዜ ወደርሱ እመለሳለሁ (ተውበት አደርጋለሁ።»².

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡-

«مَنْ قَالَ:

«እንዲህ ያለ ሰው፡-

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ،

ታላቅ የሆነውን፣ ያ ከርሱ በስተቀር በእውነት የሚመለከ የሌለውን፣ ህያውና በራሱ የቆመ የሆነውን አላህ ምህረት እጠይቃለሁ ወደርሱም እመለሳለሁ፤

عَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَإِنْ كَانَ قَرَّ مِنَ الرَّحِيفِ».

ከጂሁድ ሸሽቶም ቢሆን እንኳ አላህ ይምረዋል።»³.

¹ ቡኸሪ ከአልፈትህ ጋር (11/101) በቁጥር (6307) ዘግበውታል።

² ሙስሊም (4/2076) በቁጥር (2702) ዘግበውታል።

³ አቡዳወድ (2/85) በቁጥር (1517)፣ ቲርሚዚ (5/569) በቁጥር (3577) እና ሐኪም የዘገቡት ሲሆን ሐኪም ሶሊክ ብለውት ዘሀቢም (1/511) ተስማምተውበታል። አልባኒም ሶሊክ ብለውታል። "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/182) እና "ጃሚዑል ኡሱል ሊአቶዲሲር ረሱል)390-4/389" (ﷺ በአርናኡጥ ተሕዳሪ ይመልከቱ።

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡-

«أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ».

«ጌታ ወደ ባሪያ እጅግ ቅርብ የሚሆነው በመጨረሻው የሌሊቱ አጋማሽ ነው። በዚህ ወቅት አላህን ከሚያወሱ መሆን ከቻልክ ሁን!»¹.

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡-

«أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ».

«አንድ ባሪያ ወደ ጌታው እጅግ ቅርብ የሚሆነው ሱጁድ ላይ ሳለ ነው። (ስለዚህም) ዱዓእን አብዙ!»².

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

«إِنَّهُ لَيُعَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ».

«እነሆ በልቤ ላይ ይጋረድበታል፤ እኔም በቀን መቶ ጊዜ አላህን ምህረት እለምነዋለሁ።»³

¹ ቲርሚዚ በቁጥር (3579) ፣ ነሳኢ (1/279) በቁጥር (572) ፣ ሐኪም (1/309) ላይ የዘገቡት ሲሆን "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/183) እና አርነኡጥ "ጃሚዑሉ ኡሱልን" በከለሱበት ስራቸው (4/144) ላይ ይመልከቱ።

² ሙስሊም (1/350) በቁጥር (482) ዘግበውታል።

³ ሙስሊም (4/2075) ላይ በቁጥር (2702) ዘግበውታል። ኢብኑል አሢር እንዲህ አሉ፡ «"ለዩጋኑ ዐላ ቀልቢ" 'በልቤ ላይ ይሸፈንበታል' ማለትም ይሸፈናል፤ ይጋረዳል ማለት ነው። የተፈለገበትም ትርጉም መዘናጋት ነው። ምክንያቱም ነቢዩ (ሶላሊሁ ዐለይሂ ወሰለም) የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና ምንጊዜም አላህን አብዝቶ በማውሳት (በዚክር)፣ ወደ እርሱ በመቃረብ እና

130. የ"ተስቢሕ"፣ የ"ተሕሚድ"፣ የ"ተህሊል"ና የ"ተክቢር" ትሩፋት

ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡-

«مَنْ قَالَ:

«እንዲህ ያለ ሰው፡-

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ

(ጥራት እና ምስጋና ለአላህ ተገባው።)

فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ».

በቀን ውስጥ መቶ ጊዜ (የወንጀሉ ብዛት) የባህር ዓረፋ አምሳያ ቢሆን እንኳ ወንጀሉ ይታበስለታል።¹

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

«مَنْ قَالَ:

«እንዲህ ያለ ሰው፡-

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

አላህን ዘወትር በመከታተል ላይ ነበሩ። በአንዳንድ ጊዜያት ከነዚህ ነገሮች ላይ ጥቂት እንኳ ቢዘናጉ ወይም ቢረሱ፤ በነፍሳቸው ላይ እንደ ወንጀል ይቆጥሩትና ወዲያውኑ የአላህን ምህረት ወደ መጠየቅ ይፈጥኑ ነበር።" "ጃሚዑል አሱል" (4/386) ይመልከቱ።

¹ ቡኸሪ (7/168) በቁጥር (6405) እና ሙስሊም (4/2071) በቁጥር (2691) ዘግባውታል። እንዲሁም ከዚህ መጽሐፍ (ገጽ 65) ላይ «ጠዋትና ማታ መቶ ጊዜ ያላት ሰው ትሩፋት» የሚለውን ይመልከቱ።

ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ ተጋሪ የለውም። ንግሥናም ምስጋናም የእርሱ ብቻ ነው። እርሱም በነገሩ ሁሉ ላይ ቻይ ነው።

عَشْرَ مَرَارٍ، كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ.

አስር ጊዜ ያለ ሰው፣ ከኢስማዒል ዘሮች የሆኑ አራት ነፍሶችን ነፃ እንዳወጣ ይቆጠርለታል።¹

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

«كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ:

«ለምላስ ቀላል የሆኑ፣ ሚዛን ላይ የሚከብዱ፣ አርራህማን ዘንድ ተወዳጅ የሆኑ ሁለት ቃላቶች አሉ፡

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ».

(ለአላህ ጥራትና ምስጋና ተገባው፤ ታላቁ አላህ ጥራት ይገባው።)²

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡-

«لَأَنْ أَقُولَ:

¹ ቡኸሪ (7/67) በቁጥር (6404)፣ ሙስሊም በዚሁ ቃል (4/2071) በቁጥር (2693) ዘግበውታል። በቀን መቶ ጊዜ ያለ ሰው ትሩፋትን ይመልከቱ፡- ከዚሁ መጽሐፍ ዱዓ ቁጥር (93) (ገጽ 66)።

² ቡኸሪ (7/168) በቁጥር (6404) እና ሙስሊም (4/2072) በቁጥር (2694) ዘግበውታል።

«እንዲህ ማለቱ :-

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ،

(አላህ ጥራት ተገባው። ምስጋናም ለአላህ ነው።
ከአላህም በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም።
አላህም ታላቅ ነው።)

أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ».

"ፀሐይ የወጣችበት ክልል ሁሉ (ከሚሰጠኝ) የበለጠ
ወደእኔ እጅግ ተወዳጅ ነው።"¹

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

«أَيَعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ»

«አንዳችሁ በየቀኑ አንድ ሺህ ምንዳ መሸመት
ይሳነዋልን?» ከተቀመጡት ሰዎች መካከል አንድ ጠያቂ
"እንዴት ነው አንዳችን አንድ ሺህ ምንዳ የሚሸምተው?"
በማለት ጠየቃቸው። እርሳቸውም፡

«يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَيُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ أَوْ يُحِطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ».

«መቶ ጊዜ ተስቢክ ካለ ለርሱ አንድ ሺህ ምንዳ
ይፃፍለታል ወይም ከርሱ ላይ አንድ ሺህ ወንጀል
ይሰረዝለታል።»²

¹ ሙስሊም (4/2072) በቁጥር (2695) ዘግበውታል።

² ሙስሊም (4/2073) በቁጥር (2698) ዘግበውታል።

«مَنْ قَالَ:

«እንዲህ ያለ ሰው:-

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

(ለታላቁ አላህ ጥራትና ምስጋና ተገባው።)

غُرِسَتْ لَهُ خُلَّةٌ فِي الْجَنَّةِ».

ጀነት ውስጥ ለርሱ የተምር ዛፍ ይተከልለታል።¹

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል:

«يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قَيْسٍ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ؟»

«ዐብዱላህ ቢን ቀይስ ሆይ! ከጀነት ድልዎች መካከል ወደ አንዱ አልጠቁምህምን?» እኔም:- እንዴታ የአላህ መልዕክተኛ ሆይ አልኳቸው። እርሳቸውም እንዲህ አሉ:-

«قُلْ:

«በል:-

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ».

በአላህ ካልሆነ በስተቀር ምንም ኃይልና ብልሀት የለም።²

¹ ቲርሚዚ በ(5/511) በቁጥር (3464)፣ ሐኪም በ(1/501) ሲዘግቡት ሶሊክም ብለውታል። ዘሀቢም ተስማምተውበታል። "ሶሊሐል ጃሚዕ" (5/531) እና "ሶሊክ አትቲርሚዚ" (3/160) ይመልከቱ።

² ቡኻሪ ከፈትሕ ጋር (11/213) በቁጥር (4206) እና ሙስሊም (4/ 2076) በቁጥር (2704) ዘግበውታል።

ነቢዩም ﷺ እንዲህ ብለዋል፡-

«أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعُ:

«አላህ ዘንድ ተወዳጅ የሆኑ ንግግሮች አራት ናቸው:

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ،

(አላህ ጥራት ተገባው። ምስጋናም ለአላህ ነው።
ከአላህም በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም።
አላህም ታላቅ ነው።)

لَا يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ».

«በየትኛውም ብትጀምር አይጎዳህም»¹።

አንድ የገጠር ሰው ወደ የአላህ መልክተኛ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) በመምጣት እንዲህ አለ፡
'የምለውን ቃላት አስተምሩኝ?' እርሳቸውም፡

«قُلْ:

«በል፡-

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كِبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا،
سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ».

(ከአላህ በስተቀር በእውነት አምልኮ የሚገባው አምላክ የለም፤ እርሱ አንድ ነው፤ አጋር የለውም። አላህ እጅግ ታላቅ ነው። ብዙ ምስጋናም ለአላህ ነው። የዓለማት ጌታ የሆነው

¹ ሙስሊም (3/1685) በቁጥር (2137) ዘግበውታል።

አላህ ጥራት ይገባው። አሸናፊና ጥበበኛ በሆነው በአላህ ቢሆን እንጅ ብልሃትም ሆነ ኃይል የለም።)

(እርሱም) አለ፡ «እነዚህ ለጌታዬ ናቸው፤ ታዲያ ለኔስ ምን አለኝ?» አለ፡

«قُلْ»

«እንዲህ በል፡-

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي».

«አላህ ሆይ! ኃጢአቴን ማረኝ፤ እዘንልኝም፤ ምራኝም፤ ሲሳይም ለግሰኝ።»¹

አንድ ሰው እስልምናን በተቀበለ ጊዜ ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ሰላትን ያስተምሩትና ከዚያም በነዚህ ቃላቶች ዱዓ እንዲያደርግ ያዙት ነበር፡

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي».

"አላህ ሆይ! ማረኝ፤ እዘንልኝ፤ ምራኝ፤ ጤናን ስጠኝ፤ ሲሳይንም ለግሰኝ!"²

¹ ሙስሊም (4/ 2072) በቁጥር (2696) የዘገቡት ሲሆን አቡ ዳዊድም (1/ 220) በቁጥር (832) ላይ እንዲህ የሚል ጭማሪ አክለዋል (ገጠፊው ዘሮ የሄደ ጊዜ ነቢዩ (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) "በርግጥም እጁን በኸይረ ሞላ።" አሉ)።

² ሙስሊም (4/ 2073) በቁጥር (3697) የዘገቡት ሲሆን በሌላ ዘገባቸውም (እነዚህ ቃላቶች ለንተ ዱንያህንም አኼራህንም ይሰበስቡልሁል።) የሚል ጭማሪ አለው።

«إِنَّ أَفْضَلَ الدُّعَاءِ

"በላጭ ዱዓእ

الْحَمْدُ لِلَّهِ،

ምስጋና ለአላህ ይሁን፤

وَأَفْضَلَ الذِّكْرِ

እና በላጭ ዚክር

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».

«ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም»¹።

«الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ:

«ቀሪ የሆኑ መልካም ሥራዎች:

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ».

(አላህ ጥራት ይገባው። ምስጋናም ለአላህ ነው። ከአላህም በስተቀር በእውነት የሚመለከ አምላክ የለም። አላህም ታላቅ ነው። በአላህ ቢሆን እንጅ ብልሃትም ሆነ ሃይል

¹ ቲርሚዚ 5/462 ላይ በቁጥር 3383፣ ኢብኑ ማጀህ 2/1249 ላይ በቁጥር 3800፣ ሐኪም በ1/503 ዘግቦው ሶሊክ ሲሉት ዘሀቢም ተስማምተውበታል። በ "ሶሊክ አልጃሚዕ" 1/362 ይመልከቱ።

የለም።)¹፡

131. ነቢዩ ﷺ ተስቢሕ የሚያደርጉት እንዴት ነበር?

ከዐብደላህ ቢን ዐምር (ረዲየሷሁ ዐንሁማ) - አላህ መልካም ሥራቸውን ይውደድላቸውና - እንደተላለፈው እንዲህ አሉ፡

«رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَعْقِدُ التَّسْبِيحَ» وفي زيادة: «بِيَمِينِهِ».

«ነቢዩን (የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈንና) ተስቢሕን ሲቆጥሩ አየኋቸው።» በተጨማሪ ዘገባም ላይ፡ «በቀኝ እጃቸው» ይላል²።

132. ከአጠቃላይ የመልካም ተግባራት አይነቶችና ስነ-ስርዓት

ነብዩ የአላህ ሰላትና ሰላም በእርሳቸው ላይ ይስፈን እንዲህ ብለዋል፡-

«إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ - أَوْ أَمْسَيْتُمْ - فَكُفُّوا صَبِيئَانَكُمْ، فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ

¹ አሕመድ በአሕመድ ሻኪር አደራደር በቁጥር (513) ዘግበውታል። መጀመሪያው ዘዋኢድ (1/297) ይመልከቱ። ኢብኑ ሐጆር "ቡሉገል መራም" በሚለው ኪታባቸው ውስጥ ከአቡ ሶዒድ ዘገባ ወደ ነሳኢ [በ "አልኩብራ" ውስጥ] በቁጥር (10617) ያስጠጉት ሲሆን፤ ኢብኑ ሒባን በቁጥር (840) እና ሐኪም (1/541) ላይ ሶሊሕ ብለውታል ብለዋል።

² አቡዳውድ በራሱ ቃል (2/81) በቁጥር (1502)፤ ቲርሚዲድ (5/521) በቁጥር (3486) ዘግበውታል፤ "ሶሊሐል ጃሚዕ" (4/271) በቁጥር (4865) ይመልከቱ፤ አልባኒይም በ "ሶሊሕ ሱነን አቡዳውድ" (1/411) ሶሊሕ ብለውታል።

تَنْتَشِرُ حَيْنِئذٍ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ اللَّيْلِ فَخَلُّوهُمْ، وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ
وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا، وَأَوْكُوا قِرْبَكُمْ،
وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَحَمَرُوا آيَاتَكُمْ، وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ أَنْ تَعْرُضُوا عَلَيْهَا
شَيْئًا، وَأَظْفِقُوا مَصَابِيحَكُمْ».

«የሌሊት ጨለማ በገባ ጊዜ - ወይም ባመሻችሁ ጊዜ -
ህፃናቶቻችሁን ሰብስቡ፤ በዚያን ሰዓት ሰይጣናት
ይሰራጩና። ከሌሊቱም የተወሰነ ጊዜ ካለፈ በኋላ
ልቀቋቸው። በሮችንም ዝጉ፤ የአላህንም ስም አውሱ፤
ሰይጣን የተዘጋገበ በር አይከፍትምና። የውሃ
አቅማዳዎቻችሁንም እሰሩ፤ የአላህንም ስም አውሱ። በላዩ
ላይ አንዳች ነገር በአግድም በማድረግም ቢሆን
ዕቃዎቻችሁንም ሸፍኑ፤ የአላህንም ስም አውሱ፤
መብራቶቻችሁንም አጥፉ።»¹

የአላህ ሰላት፣ ሰላምና በረከት በነቢያችን ሙሐመድ፣
በቤተሰቦቻቸውና በባልደረቦቻቸው ሁሉ ላይ ይስፈን።

¹ ቡኸሪ ከፈትሕ ጋር (10/ 88) በቁጥር (5623) እና ሙስሊም (3/ 1595)
በቁጥር (2012) ዘግበውታል።

ማውጫ

የሙስሊም ምሽግ ከቋርኦንና ሐዲሥ የተውጣጡ ዚክሮች 2	
መግቢያ.....	2
የዚክር ትሩፋት	4
1. ከእንቅልፍ ሲነቁ የሚደረጉ ዚክሮች (ውዳሴዎች) ...	10
2. ልብስ ሲለበስ የሚባል ዱዓኦ.....	14
3. አዲስ ልብስ ሲለበስ የሚባል ዱዓኦ.....	14
4. አዲስ ልብስ ለለበሰ ሰው የሚደረግ ዱዓኦ.....	15
5. ልብስ ሲያወልቁ የሚባል ዱዓኦ.....	15
6. ወደ መፀዳጃ ቤት ሲገባ የሚባል ዱዓኦ.....	16
7 - ከመጸዳጃ ቤት ሲወጣ የሚባለው ዱዓኦ.....	16
8. ከዉዳኦ በፊት የሚባል ዚክር.....	16
9. ዉዳኦ ካጠናቀቁ በኋላ የሚባል ዚክር.....	16
10. ከቤት ሲወጣ የሚባለው ዚክር.....	17
11. ወደ ቤት ሲገቡ የሚባለው ዚክር	18
12. ወደ መስጂድ ሲኬድ የሚባለው ዱዓኦ.....	19
13. መስጂድ ሲገባ የሚባለው ዱዓኦ.....	20
14. ከመስጂድ ሲወጣ የሚባለው ዱዓኦ.....	21
15. የአዛን አዝካሮች.....	22
16. የመክፈቻ ዱዓኦ.....	24
17 - የሩኩዕ ዱዓኦ.....	29
18. ከሩኩዕ ቀና ሲባል የሚደረግ ዱዓኦ	30
19. የሱጂድ ዱዓኦ.....	31

20. በሁለቱ ሱጁዶች መካከል በምንቀመጥ ወቅት የሚደረግ ዱዓእ፤	33
21. የቲላዋህ ሱጁድ ዱዓእ	33
22. ተሸሁድ	34
23. ከተሸሁድ በኋላ በነቢዩ ﷺ ላይ ሶላት ማውረድ	35
24. ከመጨረሻው ተሸሁድ በኋላ ከማሰላመት በፊት ዱዓእ ማድረግ።	36
25. ሶላትን ከማጠናቀቅ በኋላ የሚባሉ አዝካሮች	41
26 - የኢስቲኸራ ሶላት ዱዓእ	47
27. የንጋትና ምሽት ዚክሮች	49
28. የመኝታ አዝካር (ውዳሴዎች)	66
29 - በሌሊት በተገለበጡ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ፤	75
30. በእንቅልፍ ውስጥ የደነገጠና በብቸኝነት የተቸገረ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ	76
31. ህልም ያየ ሰው ምን ማድረግ እንዳለበት	76
32 - የዊትር ቁኑት ዱዓእ	77
33. ከዊትር ሶላት ካሰላመቱ በኋላ የሚባል ዚክር	79
34 - በጭንቀትና በሀዘን ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ	79
35 - በችግር ወቅት የሚደረግ ዱዓእ	81
36 - ጠላትንና ባለስልጣንን ሲገናኙ የሚደረግ ዱዓእ	82
37 - የመሪን በደል የፈራ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ	83
38 - በጠላት ላይ የሚደረግ ዱዓእ	84
39. ሕዝብን የፈራ ሰው የሚለው	84

40 - በእምነት ውስጥ ወስዋስ የደረሰበት ሰው የሚያደርገው ዱዓእ	85
41 - የዕዳ መክፈያ ዱዓእ	86
42 - በሶላትና በቂራኦት ውስጥ ወስዋስ ሲያጋጥም የሚደረግ ዱዓእ	86
43 - ጉዳይ የከበደበት ሰው የሚያደርገው ዱዓእ፤	87
44. ወንጀል የሠራ ሰው የሚለውና የሚያደርገው	87
45. ሰይጣንንና ጉትጎታውን ማባረሪያ ዱዓ	88
46 - የማይወደው ነገር ሲያጋጥመው ወይም ከአቅሙ በላይ ሲሆንበት የሚያደርገው ዱዓእ	89
47 - ልጅ ለተወለደለት ሰው የሚባል የእንኳን ደስ አለህ ቃልና ምላሹ	89
48 - ለልጆች ጥበቃ የሚደረግበት ዱዓእ	90
49 - በሽተኛን በሚጠይቁ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ፤	91
50. ህመምተኛን የመጠየቅ ትሩፋት	91
51 - በህይወቱ ተስፋ የቆረጠ በሽተኛ የሚያደርገው ዱዓእ	92
52. ሞት አፋፍ ላይ ያለን ሰው "ላ ኢላሃ ኢለሏህን" ተልቂን ማስደረግ (ማስባል)	94
53 - መከራ የደረሰበት ሰው የሚያደርገው ዱዓእ	94
54. የሚችን ዓይን ሲከድኑ የሚደረግ ዱዓእ	94
55. በሚች ላይ በሚሰገድ ሰላት ውስጥ ለሚቹ የሚደረግ ዱዓእ	95
56 - ለሚች ህፃን በጀናዛ ሰላት ላይ የሚደረግ ዱዓእ ..	97

57. የሚችን ቤተሰብ ለማፅናናት የሚደረግ ዱዓእ.....	99
58 - ሚችን ቀብር ውስጥ ሲያስገቡ የሚደረግ ዱዓእ ..	99
59. ሚችን ከቀበሩ በኋላ የሚደረግ ዱዓእ.....	100
60. ቀብርን ሲዘይሩ የሚደረግ ዱዓእ፤	100
61. በንፋስ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ፤.....	101
62. ነጎድጓድ ሲሰማ የሚደረግ ዱዓእ፤	101
63 - ዝናብን ለመፈለግ ከሚደረጉ ዱዓዎች	102
64. ዝናብ ሲታይ የሚደረግ ዱዓእ.....	102
65. ዝናብ ከወረደ በኋላ የሚደረግ ዚክር	103
66 - ዝናብ እንዲያባራ ከሚደረጉ ዱዓዎች.....	103
67. ጨረቃ ሲታይ የሚደረግ ዱዓእ	103
68. ፆመኛ በሚያፈጥር ጊዜ የሚያደርገው ዱዓእ.....	104
69. ምግብ ከመብላት በፊት የሚደረግ ዱዓእ.....	104
70. ምግብ በልቶ ሲጨረስ የሚደረግ ዱዓእ.....	105
71. እንግዳው ለጋባዥ የሚያደርግለት ዱዓእ.....	106
72 - ምግብን ወይም መጠጥን ለመጠየቅ በዱዓእ በተዘዋዋሪ ማመልከት.....	106
73 - በሰው ቤት በሚያፈጥር ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ ..	106
74. ፆመኛ ምግብ ቀርቦለት ባያፈጥር የሚያደርገው ዱዓእ.....	107
75. ፆመኛ ሰው አንድ ሰው ከተሰዳደበው የሚለው ..	107
76 - የመጀመሪያ ፍሬ በሚታይ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ	107
77 - በሚያስነጥስ ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ	108

78. ካፈር አስነጥሶ አላህን ባመሰገነ ጊዜ የሚባለው ..	109
79. አዲስ ላገባ ሰው ዱዓእ ማድረግ	109
80 - አዲስ ያገባና እንስሳ የገዛ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ	109
81. ከሚስት ጋር ግንኙነት ከማድረግ በፊት የሚደረግ ዱዓእ፤	110
82. በቁጣ ጊዜ የሚባል ዱዓእ	110
83 - ፊትና ላይ የወደቀን ሰው ያየ የሚያደርገው ዱዓእ	111
84. በስብሰባ (መጅሊስ) ላይ የሚባል	111
85. የመቀማመጥ ከፋራ	111
86 - "ገፈረሷሁ ለከ" ላለ ሰው የሚደረግ ዱዓእ.....	112
87 - ውለታ ለዋለልህ ሰው የሚደረግ ዱዓእ.....	112
88. አላህ ከደጃል የሚጠብቅበት መጠበቂያ.....	113
89 - «እኔ ለአላህ ብዬ እወድሃለሁ» ላለ ሰው የሚደረግ ዱዓእ.....	113
90. ገንዘቡን ላቀረበልህ ሰው የሚደረግ ዱዓእ.....	113
91 - ብድር ላበደረ ሰው ብድሩን ሲመልሱ የሚደረግ ዱዓእ.....	114
92 - ሺርክን በመፍራት የሚደረግ ዱዓእ.....	114
93. "አላህ ይባርክህ" ላለ ሰው የሚደረግ ዱዓ	114
94 - መጥፎ ገድን (ጢየራን) ሲጠሉ የሚደረግ ዱዓእ	115
95 - መጓጓዣ ላይ ሲወጣ የሚባለው ዱዓእ.....	115

96. የጉዞ ዱዓ	116
97 - መንደር ወይም ከተማ ሲገባ የሚባል ዱዓእ.....	118
98. ወደ ገበያ ሲገባ የሚባለው ዱዓእ.....	118
99 - መጓጓዣ ሲዳከም የሚባለው ዱዓእ.....	119
100. መንገደኛ የሆነ ሰው ነዋሪ ለሆነ የሚያደርግለት ዱዓእ.....	119
101. ነዋሪ የሆነ ለመንገደኛው የሚያደርግለት ዱዓእ.....	119
102 - በጉዞ ወቅት የሚደረግ ተክቢርና ተስቢሕ.....	120
103 - ጉዞ የወጣ ሰው የሰሐር ጊዜ ሲገባ የሚያደርገው ዱዓእ.....	120
104 - ከጉዞም ይሁን ከሌላ ቦታ ወደ አንድ ስፍራ በሚያርፍ ወቅት የሚደረግ ዱዓእ	121
105. ከጉዞ ሲመለስ የሚደረግ ዚክር	121
106. የሚያስደስተው ወይም የሚያስከፋው ነገር ያጋጠመው ሰው የሚለው.....	122
107. በነቢዩ ﷺ ላይ ሰላት የማውረድ ትሩፋት	122
108. ሰላምታን ማብዛት	124
109. ከሀዲ ሰላምታ በሰጠ ጊዜ እንዴት ሰላምታ ይመለስለታል?	126
110 - የአውራ ዶሮ ጩኸት እና የአህያ ጩኸት ሲሰማ የሚደረግ ዱዓእ.....	126
111 - በምሽት የውሾች ጩኸት ሲሰማ የሚደረግ ዱዓእ፤	127
112 - ለሰደቡት ሰው የሚደረግ ዱዓእ	127

113. አንድ ሙስሊም ሌላውን ሙስሊም ሲያሞግስ የሚለው	128
114. አንድ ሙስሊም ሲወደስ የሚለው	128
115. ለሐጅ ወይም ለዑምራ ኢሕራም ያደረገ ሰው እንዴት ነው ተልቢያ የሚያደርገው?	129
116. ሐጀረል አስወድ በደረሰ ጊዜ ተክቢራ ማለት	129
117 - በሩክነል የማኒ እና ሐጀረል አስወድ መካከል የሚደረግ ዱዓእ	129
118 - አስ'ሰፋ እና መርዋህ ላይ ተቁሞ የሚደረግ ዱዓእ	130
119 - የዐረፋህ ቀን የሚደረግ ዱዓእ	131
120. መሸዐረል ሐራም ዘንድ (ሙዝደሊፋ ላይ የሚገኝ ተራራ ነው።) የሚባል ዚክር፤	132
121. ጠጠሮችን በሚወረውሩበት ወቅት ከእያንዳንዱ ጠጠር ጋር ተክቢራ ማለት።	132
122 - አስገራሚ እና አስደሳች ነገር በሚያጋጥም ጊዜ የሚደረግ ዱዓእ	132
123. የሚያስደስተው ነገር ያጋጠመው ሰው የሚያደርገው	133
124. ሰውነቱ ውስጥ ህመም የተሰማው ሰው የሚያደርገውና የሚለው	133
125. በሰው ዓይን ምክንያት አንዳች ነገር ይደርስበታል ብሎ የሰጋ ሰው የሚያደርገው ዱዓእ	134
126. በድንጋጤ ወቅት የሚባል	135

127. በእርዳ ወቅት የሚባለው	135
128. የአመፀኛ ሰይጣናትን ተንኮል ለመመከት የሚባል	135
129. ምህረት መጠየቅ እና ተውበት.....	136
130. የ"ተስቢሕ"፣ የ"ተሕሚድ"፣ የ"ተህሊል"ና የ"ተክቢር" ትሩፋት	139
131. ነቢዩ ﷺ ተስቢሕ የሚያደርጉት እንዴት ነበር?...146	
132. ከአጠቃላይ የመልካም ተግባራት አይነቶችና ስነ- ስርዓት	146

am24v5.0 - 08/09/2026

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and
the Prophet's Mosque in languages.

